

Školní vzdělávací program pro základní školu speciální

„ŠKOLA PRO MĚ“



Platnost dokumentu od 1.9.2010

Mgr. Miroslava Holá

ředitelka školy

**DÍL II – Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a
souběžným postižením více vadami**

1. Identifikační údaje
2. Charakteristika školy
 - 2.1. Historie školy
 - 2.2. Charakteristika školy
 - 2.3. Velikost a vybavení školy
 - 2.4. Charakteristika žáků
 - 2.5. Charakteristika pedagogického sboru
 - 2.6. Psychologická péče
 - 2.7. Spolupráce s rodiči
 - 2.8. Ročníkové a celoškolské projekty
 - 2.9. Mezinárodní spolupráce
3. Charakteristika školního vzdělávacího programu
 - 3.1. Pojetí vzdělávání
 - 3.2. Cíle vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením v základní škole speciální
 - 3.3. Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie
4. Učební plán
 - 4.1. Učební plán - 1. a 2. stupeň
 - 4.2. Poznámky k učebnímu plánu pro 1. a 2. stupeň
5. Učební osnovy
 - 5.1. ROZUMOVÁ VÝCHOVA
 - 5.1.1. Charakteristika vyučovacího předmětu
 - 5.1.2. Cílové zaměření předmětu
 - 5.1.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí
 - 5.1.4. Vyučovací předmět: Rozumová výchova (RV)
 - 5.2. ŘEČOVÁ VÝCHOVA
 - 5.2.1. Charakteristika vyučovacího předmětu
 - 5.2.2. Cílové zaměření předmětu
 - 5.2.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí
 - 5.2.4. Vyučovací předmět: Řečová výchova (ŘV)
 - 5.3. SMYSLOVÁ VÝCHOVA
 - 5.3.1. Charakteristika vyučovacího předmětu
 - 5.3.2. Cílové zaměření předmětu

5.3.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

5.3.4. Vyučovací předmět: Smyslová výchova (SV)

5.4. HUDEBNÍ ČINNOSTI

5.4.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

5.4.2. Cílové zaměření předmětu

5.4.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

5.4.4. Vyučovací předmět: Hudební činnosti (HČ)

5.5. VÝTVARNÉ ČINNOSTI

5.5.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

5.5.2. Cílové zaměření předmětu

5.5.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

5.5.4. Vyučovací předmět: Výtvarné činnosti (VČ)

5.6. POHYBOVÁ VÝCHOVA

5.6.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

5.6.2. Cílové zaměření předmětu

5.6.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

5.6.4. Vyučovací předmět: Pohybová výchova (PV)

5.7. REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

5.7.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

5.7.2. Cílové zaměření předmětu

5.7.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

5.7.4. Vyučovací předmět: Rehabilitační tělesná výchova (RTV)

5.7.5. Vyučovací předmět: Zdravotní tělesná výchova (ZTV)

5.8. PRACOVNÍ ČINNOSTI

5.8.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

5.8.2. Cílové zaměření předmětu

5.8.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

5.8.4. Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

6. Pravidla hodnocení žáků a klasifikace

6. 2. Způsob a dělení hodnocení a klasifikace

6.3. Zodpovědnost, kritéria a podklady pro hodnocení a klasifikaci žáka v jednotlivých předmětech a na akcích pořádaných školou.

6. 4. Hodnocení chování

6. 5. Hodnocení prospěchu (výsledků vzdělávání)
7. Autoevaluace školy
8. Závěrečná ustanovení

Číslo spisu : 49/10
Spis. znak: ŠVP 81/10
Č.j.: PŠ – 93/10 „ Škola pro mě“

1. Identifikační údaje

Základní škola a Mateřská škola pro tělesně postižené, p.o.
Lužická 920/7, 460 01 Liberec
Fakultní škola Fakulty pedagogické TU v Liberci

Ředitelka: Mgr. Miroslava Holá
ředitelna tel.:485 102 126
sstp_lbc@volny.cz

Kontakty: sekretariát tel. + fax. : 485 110 677

IČO: 467 497 99 **IZO:** 6000234427

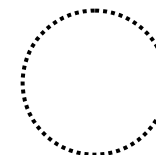
Koordinátor ŠVP : Mgr. Blanka Matoušková – zástupce ředitele
zsprotp@centrum.cz

Zřizovatel: Krajský úřad Libereckého kraje
U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2
sekretariát tel. 485 226 234

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2010

ŠVP byl schválen Radou školy dne

.....
Mgr.Miroslava Holá ředitelka školy



razítko školy

2. Charakteristika školy

2.1. Historie školy

Založení školy pro žáky s tělesným postižením se datuje od roku 1945, kdy byl založen Jedličkův ústav pro děti a mládež s tělesným postižením v Praze a jeho pobočka v Liberci. Z tohoto důvodu se také sídlo školy nachází v hlavním areálu JÚ v Liberci, nedaleko centra krajského města Liberce.

2.2. Charakteristika školy

Základní škola a Mateřská škola pro tělesně postižené poskytuje vzdělávání dětem od předškolního věku až do ukončení základního vzdělání. Je školou samostatně zřízenou pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Sdružuje tyto typy škol: mateřskou školu, základní školu, základní školu praktickou a základní školu speciální. Součástí školy je i speciálněpedagogické centrum pro tělesně postižené děti předškolního a školního věku. Hlavním předmětem jeho činnosti je zajištění jejich integrace do mateřských škol a škol běžného typu.

Škola i SPC má působnost v oblasti Libereckého kraje, v některých případech přijímá i žáky z přilehlých krajů.

Umístění školy: Škola se nachází v prostorách Jedličkova ústavu v Liberci, který je umístěn v klidné vilové čtvrti krajského města. Škola má velmi dobrou dostupnost autobusy MHD. V okolí je hodně zeleně, park, fotbalové hřiště Slovanu Liberec, dětské dopravní hřiště.



Úplnost školy:

Základní škola a základní škola praktická je plně organizovaná. Vzhledem k počtu žáků v jednotlivých ročnících se učí v některých třídách 2 ročníky. Základní škola speciální má celkem 5 tříd, ve kterých jsou vyučováni žáci z více ročníků. Kapacita školy je 180 žáků.

Vzděláváme především děti s tělesným postižením, s různými formami dětské mozkové obrny (dále DMO), děti s vrozenými vadami pohybového aparátu, neurologickými vadami, genetickými a metabolickými poruchami postihujícími hybnost, s poúrazovými stavy. Velmi početnou skupinu tvoří děti se souběžným postižením více vadami. Vzděláváme i děti chronicky nemocné nebo oslabené, které vyžadují šetřící režim a malý třídní kolektiv.

Přijímání žáků do školy probíhá 1x ročně formou zápisu. V případě potřeby jsou žáci

přijímání i průběžně během celého školního roku.

Základní škola poskytuje základní vzdělání, základní škola speciální základy vzdělání. Směřují k naplnění kompetencí stanovených rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Kompetence představují soubory znalostí, dovedností, návyků a postojů, které jsou využitelné v učení i v životě a umožňují žákům efektivně a odpovídajícím způsobem jednat v různých situacích.

Dopravní obslužnost

Dopravní obslužnost školy je zajištěna prostřednictvím pravidelných linek MHD včetně speciálních autobusových linek s upravenými vozy pro přepravu tělesně postižených. K přepravě žáků do centra města, na exkurze, do galerií a muzeí nebo na návštěvy divadelních představení vlastní škola dva mikrobusey. Část žáků je držiteli průkazu ZTP a ZTP-P. Rodiče často vozí děti do školy vlastními auty.



2.3. Velikost a vybavení školy

Ve škole jsou vzdělávány děti předškolního a školního věku. Mateřská škola pro tělesně postižené vzdělává děti předškolního věku dle vlastního vzdělávacího programu.

Základní škola má přibližně 20 tříd. Jedná se o třídy základní školy, základní školy praktické a základní školy speciální včetně rehabilitačního programu pomocné školy. Škola nemá vlastní budovu, užívané prostory máme pronajaty od Jedličkova ústavu v Liberci.

Součástí školy je také speciálněpedagogické centrum pro tělesně postižené, které poskytuje poradenské služby zaměřené na integraci tělesně postižených žáků do mateřských a základních škol běžného typu. SPC má k dispozici prostory v nově zrekonstruovaných půdních prostorách školy.

Všechny prostory ve škole mají bezbariérový přístup, pohyb mezi patry je zajištěn výtahem. Potřebám tělesně postižených žáků je přizpůsobeno i hygienické zázemí školy. Hygienické zázemí pro žáky i pedagogické pracovníky však neodpovídá legislativním normám.

Žáci mají k dispozici výukovou dílnu pro pracovní vyučování, cvičnou kuchyňku, rehabilitační sál pro tělesnou výchovu, pracovní informatiky, učebnu hudební výchovy a pracovní dílničku pro žáky ZŠ speciální. Všechny pracovní jsou dle možností školy vybaveny a prakticky neustále probíhá jejich doplňování novými pomůckami včetně speciálních kompenzačních pomůcek a softwarového vybavení.

V počítačové učebně je 7 počítačů, ve třídách další. Učitelé mají možnost používat ve vyučování notebooky a dataprojektory. Internetová síť je dostupná všem zaměstnancům. Cílem školy je tuto službu zajistit do všech tříd.

Většina tříd je vybavena televizorem.

Ve škole je několik kabinetů: kabinet 1. stupně, kabinet tělesné výchovy, kabinet hudební výchovy, kabinet matematiky, kabinet fyziky, kabinet cizího jazyka, kabinet zeměpisu, kabinet přírodopisu. Bohužel kabiny nejsou disponovány jako pracovní pro jednotlivé vyučující. Ti se scházejí většinou ve sborovně a mají svoje pracovní místa u společného stolu. Menší kabinet je ve třetím patře školy a pro učitele základní školy speciální je kabinet na oddělení C2 Jedličkova ústavu.

Ve čtvrtém patře školy je kancelář ředitelky školy. Ve třetím patře je kancelář zástupce ředitelky, svoji pracovní zde má ekonomka a hospodářka školy.

V době přestávek žáci využívají zejména chodeb školy, které slouží také k prezentaci žákovských prací, výrobků a projektů.

Na pavilonu C2 jsou umístěny třídy základní školy speciální, včetně žáků vzdělávaných podle § 40, 41, 42, ŠZ 561/2004.

Součástí školy je výše zmíněné speciálněpedagogické centrum pro tělesně postižené, které poskytuje některé svoje služby i škole a se kterým trvale spolupracujeme. U žáků s výukovými nebo výchovnými problémy poskytuje učitelům i rodičům poradenský servis, realizuje psychologická vyšetření, speciálněpedagogickou diagnostiku a trénink metodou EEG-biofeedback.

Škola se dělí o prostory s JÚ v Liberci, a proto její prostorové zázemí je velmi omezené. Třídy jsou většinou malé, ale útulné a opatřené relaxačními koutky pro polohování a odpočinek žáků. Vlastní pracovní prostor pro jednání s rodiči a žáky má výchovný poradce, protidrogový preventista a psycholog. Ostatní prostory respektují soukromí učitelů jen částečně.

Stravování pro žáky a učitele poskytuje JÚ v Liberci. Výběr je možný ze 3 jídel, která respektují zdravou výživu a požadavky na stravování zdravotně postižených žáků.

Odborné pracovní žáků:

- počítačová učebna

- cvičná kuchyňka
- školní dílna
- pracovní dílnička
- hudebna
- prostor pro školní klub
- tělocvična, bazén, malé venkovní hřiště - o tyto prostory se dělí škola s JÚ a často i s Obchodní školou a Praktickou školou
- školní pozemek - vymezený prostor pro pracovní činnosti v zahradě JÚ

Dětská knihovna je od vzniku této školy postupně dovybavována. Využívání knih napomáhá rozvoji slovní zásoby a přispívá k rozvoji čtenářských dovedností našich žáků.

Plavecké kurzy, lyžařské kurzy organizuje škola pravidelně v každém školním roce.

Kroužky na škole: Škola nabízí jako doplňkovou činnost volnočasové aktivity pro žáky v rámci činnosti cca 10 kroužků - pěvecké kroužky, kroužek florbalu, kroužek digitální fotografie, kroužek šachů apod. Ustanovení dalších kroužků je závislé na zájmu žáků a personálním zabezpečení.

Obory studia:

- 1) 79-01-C/001 základní škola
- 2) 79-01-C/01 základní škola praktická
základní školy, kapacita 144 žáků, délka vzdělávání 9 let
- 3) 79-01-B/001 základní škola speciální, kapacita 36 žáků poskytuje základy vzdělávání, délka vzdělávání 10 let
2 vzdělávací programy:- vzdělávací program pomocná škola
- rehabilitační vzdělávací program
- 4) vzdělávání podle § 40, 41, 42, ŠZ 561/2004 - škola poskytuje pedagogický a metodický dohled 14 klientům JÚ v Liberci vzdělávání pouze dle individuálních vzdělávacích programů

2.4. Charakteristika žáků

Žáci, kteří se ve škole vzdělávají, mají nejčastěji tělesné postižení, ale vzděláváme i žáky s neurologickým onemocněním, s vrozenými genetickými a metabolickými vadami, které mají dopad na hybnost, žáky se souběžným postižením více vadami, žáky s poúrazovými stavy, žáky s autismem, žáky chronicky nemocné nebo žáky po prodělaných těžkých onemocněních, kteří potřebují šetřící režim a malý třídní kolektiv. Školská legislativa nám umožňuje přijímat i děti zdravé do výše 25 % na třídu.

Školská legislativa též umožňuje školám samostatně zřízeným pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nízké počty žáků ve třídách, což umožňuje naplnění principu skutečně individuálního přístupu ke každému jednotlivci. V žácích je trvale posilována jejich sebedůvěra a vlivem bezpečného a vstřícného prostředí ve škole jsou navozovány kladné citové vazby, je podporována vzájemná komunikace mezi učiteli a žáky a jsou prosazována pravidla pro vytyčení mantinelů v chování žáků, aniž by byly potlačeny jejich přirozené individuální potřeby. Mnozí žáci postupují ve výuce podle individuálních vzdělávacích plánů, které respektují jejich možnosti a schopnosti. Mají možnost využívat množství pomůcek kompenzujících tělesné postižení. Individuální plány jsou vypracovávány na základě speciálněpedagogické diagnostiky a ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odborníky z jiných rezortů.

2.5. Charakteristika pedagogického sboru

Výuku zajišťují speciální pedagogové, kteří disponují potřebnými odbornými znalostmi a praktickými zkušenostmi se vzděláváním tělesně postižených žáků a v téměř absolutní většině splňují požadavky na vzdělání učitelů ve škole samostatně zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Těžištěm působení všech pedagogů je soustředěné úsilí o optimální začlenění dětí do života za komplexního působení všech dostupných speciálněpedagogických, psychologických, léčebných, sociálních a pracovních-terapeutických metod s přímou podporou a účastí rodičů, zákonných zástupců žáků a přátel školy.

Pedagogický sbor školy tvoří ředitelka školy, jeden zástupce ředitelky, přibližně 30 učitelů-speciálních pedagogů a přibližně 5 asistentů pedagoga. Součástí sboru je výchovná poradkyně, metodička prevence sociálněpatologických jevů, ICT koordinátor (informační a komunikační technologie) a koordinátorka EVVO (výchova a vzdělávání k péči o životní prostředí). Všichni mají potřebné znalosti i zkušenosti z oblasti výchovy a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Sbor je smíšený, s většinovou převahou žen. Z hlediska věkového průměru je jeho složení pestré - od nejmladších spolupracovníků až po zkušené kolegy.

Prioritou je další vzdělávání pedagogických pracovníků, zejména v oblasti specifických přístupů ve vzdělávání žáků s tělesným nebo kombinovaným postižením, osobnostně-sociální výchova a vzdělávání v oblasti moderních vyučovacích metod. V neposlední řadě se zaměřujeme i na vzdělávání v oblastech práce s výpočetní a komunikační technikou.

Učitelé využívají individuálních přístupů k jednotlivým žákům, zohledňují jejich zdravotní stav a respektují jejich osobnost. Podle potřeby používají ve výuce speciální pomůcky, názor, interaktivní výuku s dataprojektorem, pracují ve skupinách tak, aby co nejvíce žáky zaujali. Obohacují výuku různými kulturními a vzdělávacími akcemi v rámci regionu i mimo něj. Na tyto akce zpracovávají projekty k zajištění příspěvku pro žáky, popřípadě zajištění celé akce zdarma.

2.6. Psychologická péče

Na třídní učitele a výchovného poradce školy se mohou žáci i rodiče kdykoli ve škole obrátit a požádat je o konzultaci a podporu v obtížných psychosociálních situacích. Výchovný poradce také podává informace o dalších subjektech zajišťujících psychologickou a sociální péči.

Na škole pracuje terapeutický tým: psycholog, výchovný poradce, protidrogový preventista. Cílem tohoto týmu je předcházet problémům v oblasti chování a prevence patologických jevů. Podle potřeby se provádějí psychologická vyšetření žáků a poradenská pomoc rodičům v péči o postižené dítě. V rámci prevence a socializace žáků zajišťuje škola pravidelně terapeutické pobyty velmi oblíbené mezi žáky.

Prevence sociálně patologických jevů

Metodik prevence vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem „Minimální preventivní program“ pro daný školní rok. Koordinuje jeho realizaci. Součástí prevence jsou metody výuky - otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, intenzivní komunikace s rodiči atd. Prevence probíhá i v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí i při realizaci průřezových témat.

Škola monitoruje rizika jevů a při varovných signálech výchovný poradce koordinuje postup, svolává setkání s rodiči, provádí konzultace s žáky a nabízí podporu a poradenství. Škola spolupracuje s dalšími organizacemi v oblasti prevence sociálněpatologických jevů, využívá vybrané programy.

2.7. Spolupráce s rodiči

Pravidelně 3x ročně pořádáme pro rodiče a zákonné zástupce třídní schůzky, kde jsou jim předány od třídních učitelů informace o prospěchu a chování žáků, o činnosti a plánovaných akcích školy. Rodiče se mohou kdykoliv po předchozí domluvě informovat o svém dítěti (stanoveno ve školním řádu), stejně tak je k dispozici denně ředitelka školy a zástupkyně ředitelky (viz informační tabule). Rodiče mohou také kdykoliv přicházet se svými připomínkami nebo podněty k práci školy. Konzultační hodiny má pravidelně každý týden i výchovný poradce.

Při škole funguje SRPDŠ (setkávání 2x do roka) a Rada školy, která se schází také minimálně 2x do roka a dle aktuální potřeby.

Spolupráce s rodiči je velmi těsná. Probíhá každodenním stykem třídního učitele a rodiče.

V prostorách školy je vystavena fotodokumentace z úspěšných akcí. Rodiče jsou vždy zváni a srdečně vítáni na akcích školy, někteří se také podílejí na jejich organizaci nebo některé akce sponzorují.

Spolupráce s jinými subjekty:

Školy:

MŠ Korálek Liberec
ZŠ Vrchlického Liberec, ZŠ Sokolovská, ZŠ praktická Orlic
Gymnázium a SPgŠ Jeronýmova Liberec
Pedagogická fakulta TU Liberec

Instituce:

Magistrát Města Liberce, KÚ Libereckého kraje

Odborná pracoviště:

PPP Liberec
speciálněpedagogická pracoviště Libereckého kraje a jejich asociace
Asociace pracovníků SPC ČR, IPPP Praha
MŠMT- odbor speciálního školství

Organizace integrovaného záchranného systému :

Hasičský záchranný sbor LK
Hasiči-dobrovolný sbor Heřmanice
51. základna chemické jednotky ČA v Liberci
Červený kříž Liberec

Ekologické organizace :

ekologické organizace Suchopýr a Divizna Oldřichov v Hájích

Jiné organizace a firmy:

Stavby silnic a železnic Liberec
Interma Liberec

Nadace s regionální působností i mimo ni:

Nadace Syner, Nadace Škola hrou, Nadace Euro-Nisa, Nadace Preciosa,
Fond budoucnosti, Nadace Naše dítě, Nadace Zlatá Praha

2.8. Ročníkové a celoškolské projekty

Jako jeden ze způsobů výuky volíme projektovou metodu (užívá se v samostatných hodinách, kdy není nutná týmová spolupráce vyučujících) nebo projektové vyučování (vyžaduje spolupráci několika vyučujících v jedné nebo více třídách).

Všichni pedagogové se svými třídními kolektivy pracují každý rok na školních nebo ročníkových projektech. Projekty poskytují prostor pro naplňování zájmů žáků, žáci získávají nové zkušenosti, poznatky a dovednosti, učí se odpovědnosti za vlastní práci. Při práci na projektu trénují týmovou spolupráci, rozvíjejí svoje sociální a komunikační dovednosti, učí se řešit problémy. Na závěr projekty prezentují ve svých třídách, na chodbách školy nebo na veřejnosti.

Projekty dotvářejí obsah vzdělávacího procesu ročníků i celé školy. Příprava, realizace, výstupy a evaluace projektů zvyšují efektivitu vyučovacího procesu, motivují žáky a podporují spolupráci všech pedagogů a žáků.

Škola každoročně pořádá několikrát školu v přírodě, běžné jsou vlastivědné exkurze, výjezdy do divadel, muzeí a galerií v rámci Liberce a Prahy. I. stupeň pořádá každoročně vánoční dílny. Základní škola speciální pořádá 1x za dva roky výstavu výtvarných prací žáků základních škol speciálních Libereckého kraje v Severočeské galerii a 1x za dva roky pěveckou přehlídku Podještědský zvoneček. Spolupracujeme s celou řadou subjektů, organizací a sponzorů, jejichž úplný výčet je k dispozici na nástěnce v přízemí školy.

2.9. Mezinárodní spolupráce

Cizím vyučovacím jazykem na škole byla tradičně němčina. Počínaje školním rokem 2005/2006 jsme začali jako hlavní cizí jazyk vyučovat angličtinu, německý jazyk budeme nabízet žákům jako druhý cizí jazyk.

Česko-německé výtvarné projekty, hrazené Nadací BOSCH:

- dlouhodobá spolupráce s bezbariérovou školou Freiherr vom Stein Schule
- výměnné pobyty žáků a studentů, spolupráce v oblasti výtvarných technik- Diakoniezentrum EJM-Lazarus Berlín – společné programy dětí různě oslabených, skupin sociálně a zdravotně znevýhodněných (Berlín, Jizerské hory).

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1. Pojetí vzdělávání

Při tvorbě našeho školního vzdělávacího programu (dále jen ŠVP) jsme vycházeli z koncepce dokumentu „Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání základní škola speciální“ (dále jen RVP ZŠS), z II. dílu RVP pro ZŠS. Náš ŠVP je určen pro žáky s těžkým mentálním postižením a žáky s kombinovanými vadami, pro některé žáky je doplněn o individuální vzdělávací plán, který je vypracováván ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odborníky z jiných resortů.

Priority a cíle ŠVP vycházejí ze specifických potřeb žáků, zohledňují jejich možnosti a současně respektují aktuální požadavky na výchovu a vzdělávání žáků s těžkým mentálním a kombinovaným postižením. Klademe důraz na získání základů vzdělání podle individuálních možností žáků, na rozvoj psychických a fyzických schopností, sebeobslužných dovedností, vytváření pozitivních vztahů v kolektivu žáků a udržování přátelské atmosféry a sociální adaptaci. Stěžejním cílem je rozvíjení komunikačních dovedností verbální formou nebo využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace, rozvíjení motoriky žáků, dosažení největší možné míry jejich samostatnosti a orientace ve vztazích k okolí. Vzdělávání v těchto oblastech probíhá ve spolupráci s rehabilitačními pracovníky, logopedem a psychologem. Zaměřujeme se na to, aby si žáci osvojovali elementární vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní zlepšovat kvalitu života. Všechna podpůrná opatření směřují k rozvoji celé osobnosti žáků.

Režim dne je přizpůsoben individuálním potřebám jednotlivců a odpovídá možnostem jejich zatížení. Ve vzdělávacím procesu aplikujeme řadu kompenzačních a speciálních didaktických pomůcek. Využíváme smysluplné metody a formy výuky a účinné strategie, které vedou k dosažení klíčových kompetencí. Vzdělávací program pro žáky s těžkými formami mentálního postižení je plně přístupný se vzdělávacím programem pro žáky se středně těžkým mentálním postižením a dává možnost reagovat na změnu ve vývoji žáka.

V charakteristice školy je uvedeno materiální, prostorové a technické vybavení školy, charakteristika pedagogického sboru, dlouhodobé projekty, spolupráce s rodiči a jinými subjekty a další podmínky důležité při realizaci ŠVP na základní škole speciální.

DÍL II – Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

3.2. Cíle vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením v základní škole speciální

Tyto obecné výchovné a vzdělávací cíle vycházejí z potřeb a předpokladů rozvoje osobnosti žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami. Na jejich plnění klademe při realizaci ŠVP na naší škole velký důraz.

- Ve vzdělávacím procesu vytvářet přátelskou a klidnou atmosféru, nestresující prostředí poskytující pocit bezpečí a jistoty potřebný k osvojování vědomostí, dovedností návyků žáků, otevřený vztah všech stran.
- Vést žáky k vytváření pozitivních vztahů ke spolužákům a osobám ve svém blízkém okolí, k začlenění do kolektivu a usilovat o kultivaci jejich osobnosti.
- Vytvářet schopnost komunikace žáků s okolím – rozvíjet jejich řečové schopnosti nebo rozvíjet komunikační dovednosti využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace.
- Rozvíjet u žáků základní hygienické a sebeobslužné návyky a dovednosti k vytváření schopnosti podílet se v maximální možné míře na sebeobsluze.
- Rozvíjet motorické schopnosti a dovednosti žáků.

3.3. Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie

- výchovné a vzdělávací strategie jsou uplatňovány všemi pedagogy jak ve škole, tak při akcích mimo školu
- pomocí strategií se učitelé snaží utvářet a rozvíjet klíčové kompetence žáků s těžkým mentálním postižením a se souběžným postižením více vadami

KLÍČOVÉ KOMPETENCE	VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE
Na konci základního vzdělávání by žák měl:	
Kompetence k učení	

<ul style="list-style-type: none"> • Porozumět jednoduchým slovům, znakům a být schopen je používat. 	<ul style="list-style-type: none"> - stálým pojmenováváním jednotlivých konkrétních předmětů při manipulaci s nimi a pojmenováváním činností rozšiřujeme slovní zásobu žáků - snažíme se o samostatné plnění jednoduchých slovních pokynů
<ul style="list-style-type: none"> • Poznat a rozlišovat symboly i základní piktogramy a umět je použít v praxi. 	<ul style="list-style-type: none"> - přecházíme od manipulace s konkrétními předměty k poznávání jejich symbolů a později piktogramů - procvičujeme poznávání a rozlišování konkrétních osob pomocí obrázků i fotografií (učitel, spolužáci, členové rodiny) a později přecházíme k nácviku identifikace osob pomocí zjednodušených znaků a piktogramů - nacvičujeme poznávání a rozlišování jednoduchých činností v prostředí okolo sebe a jejich symbolů, piktogramů
<ul style="list-style-type: none"> • Zvládnout poznat a rozlišit základní číslice a některá tiskací písmena využitelná pro své potřeby. 	<ul style="list-style-type: none"> - neustálým procvičováním základních číslic a přiřazováním počtu předmětů k těmto číslicím rozvíjíme matematickou představivost - častým procvičováním jmen žáků se snažíme vštípit do paměti začáteční písmena jmen žáků ve třídě - stálým opakováním jmen spolužáků i učitelů formou globálního čtení nacvičujeme rozlišení jmen spolužáků i učitelů ve třídě
<ul style="list-style-type: none"> • Napodobit základní pohyby nebo jednoduché činnosti využitelné v praxi. 	<ul style="list-style-type: none"> - soustavným procvičováním a opakováním, spolu se slovním doprovodem, upevňujeme u žáků pohyby i činnosti předváděné učitelem
<ul style="list-style-type: none"> • Používat různé učební pomůcky ke svému rozvoji. 	<ul style="list-style-type: none"> - každodenním užíváním jednotlivých obrázků i dalších funkčních předmětů, vytvořených učitelem, rozvíjíme potřebu žáka pracovat s učebními pomůckami
<p>Kompetence k řešení problémů</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snažit se reagovat na známé situace na základě nápodoby – opakovat žádoucí (pozitivní) chování, které pozoruje u jiných osob. 	<ul style="list-style-type: none"> - seznamujeme s reakcemi na různé situace pomocí sociálního učení – sociálním posilováním a nápodobou (navozujeme modelové situace, pomocí nichž si žáci osvojí žádoucí reakce na situace a zároveň si mohou vyzkoušet reagovat na situace žádoucím způsobem) - procvičujeme pozornost a paměť prostřednictvím her - dostatečně a vhodně motivujeme, aby žák byl ochoten řešit

	<p>piktogramů apod.</p> <ul style="list-style-type: none"> - každodenními rituály a činnostmi konanými v pravidelném časovém úseku dne přivedeme žáka k uvědomění si a rozpoznání časového režimu dne - naplňujeme a respektujeme primární potřeby fyziologické a psychologické (nepřítomnost bolesti, dostatek tekutin, potravy, pocit bezpečí, lásky, sebeúcty...)
<ul style="list-style-type: none"> • Překonávat nelibou emoci – strach - úměrně svým schopnostem a možnostem. 	<ul style="list-style-type: none"> - posilujeme emocionální stabilitu pomocí: - empatického přístupu - posilování zdravého sebevědomí žáka - pedagogického taktu - podporování sociability (přátelské a bezpečné klima třídy;přátelské vazby mezi žáky i žákem a učitelem) - umožnění zažít úspěch a radost ze sebe sama i všeobecně - vysvětlování, co je pro člověka bezpečné a nebezpečné - vlastního prožitku, v kterém se žák naučí nápodobou reagovat na „stresor“ (jev) způsobující strach - uspokojování základních psychologických potřeb (pocit bezpečí, lásky, sebeúcty...)
<p>Kompetence komunikativní</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umět aplikovat soubor jazykových znalostí a dovedností v běžném životě, umožňujících mu realizovat různé komunikační potřeby, snažit se reagovat přiměřeně k situaci a charakteristikám posluchačů. Rozlišovat známé osoby a dorozumívat se s nimi verbální i /nebo nonverbální formou komunikace, případně osvojenou alternativní formou komunikace. Dokázat částečně usměrnit své emoční projevy. 	<ul style="list-style-type: none"> - při rozhovorech, skupinových hrách i samostatném projevu rozvíjíme u žáka verbální či neverbální formu komunikace - při všech vykonávaných činnostech podněcujeme k aktivnímu mluvnímu projevu či alternativní komunikaci (rozvíjíme receptivní služku řeči – podněcujeme naslouchání, snažíme se podpořit reprodukci řeči, klademe důraz na porozumění obsahu) - zaměřujeme se na sociální přijatelnost komunikace -netolerujeme agresivní a nevhodné komunikační projevy
<ul style="list-style-type: none"> • Být schopen chápat prostředí ve vztahu k místu, sobě a času, znát a uvědomovat si své jméno. 	<ul style="list-style-type: none"> - podporujeme žáka k pochopení vlastní role, uvědomění sama sebe pomocí nacvičování poznávání vlastního portrétu (obrazu v zrcadle, fotografie) a seznamování se s vlastním tělem, jeho

	<p>částmi a orientace na těle</p> <ul style="list-style-type: none"> - procvičujeme poznávání a rozlišování konkrétních osob, vztahy mezi nimi (např. rodinní příslušníci, spolužáci atd.) - opakujeme vlastní jméno žáka, jména spolužáků (např. pomocí her, říkanek, písni), klademe důraz na naslouchání jména a snažíme se o reprodukci jména žákem - stimulujeme pochopení vlastního já v časové dimenzi vývoje (jsem dítě / jsem dospělý)
<ul style="list-style-type: none"> • Pochopit význam vykonávaných činností, reagovat na jednoduché pokyny – srozumitelně vyjádřit souhlas, nesouhlas. Sdělit své přání osvojenou formou komunikace. Dát najevo své aktuální potřeby, pocity a nálady verbálními i / nebo neverbálními prostředky. 	<ul style="list-style-type: none"> - vytváříme takové prostředí, které vede žáka ke schopnosti vyjádřit své pocity, svá přání a k pochopení a vyjádření svých potřeb - přehráváme příjemné a naopak nepříjemné situace - umožňujeme žákovi vyjádřit svůj názor - udržujeme přátelské klima třídy a umožňujeme projevit vlastní potřeby žáka
<ul style="list-style-type: none"> • Snažit se vhodně realizovat sociální styk s jinými osobami či skupinami lidí. 	<ul style="list-style-type: none"> - individuálním přístupem a nápodobou vedeme žáka ke správnému chování a toleranci, v konkrétních i modelových situacích procvičujeme základy společenského chování - učíme žáka chápat přínos kladných mezilidských vztahů (rodina, kamarádství, přátelství), uvádíme příklady řešení konfliktních situací mezi lidmi (ve třídě) dohodou, nenásilným způsobem
<p>Kompetence sociální a personální</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mít vědomí tělesného „já“, vědět, že je samostatný jedinec, který má vlastní tělo odlišné od ostatních. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjíme u žáka vnímání sebe sama prostřednictvím tělového cítění: pocitů polohy, pohybu, tepla, doteku a zrakového vnímání částí těla, experimentování a manipulace s předměty, říkanek k tělovému schématu, říkanek spojených s hrou na tělo a s pohybem - procvičujeme pozorování a poznávání obrazu žáka v zrcadle, na fotografii

	<ul style="list-style-type: none"> - poskytujeme žákovi přiměřený obraz jeho vlastní osoby, který společně s reakcemi lidí, kteří s žákem žijí, tvoří základ sebepojetí a zpřesňuje primární identitu (prostřednictvím ocenění potvrzujeme hodnotu vlastní osoby žáka) - rozvíjíme u žáka schopnost vyjádřit své potřeby a pocity spojené s tělem (hlad, žízeň, chlad, teplo, bolest atd.)
<ul style="list-style-type: none"> • Poznávat a rozlišovat konkrétní osoby ze svého nejbližšího okolí (rodiče, sourozence, učitele, vychovatele, pečovatele, spolužáky, kamarády) a znát jména členů své rodiny. 	<ul style="list-style-type: none"> - procvičujeme poznávání členů rodiny v konkrétních situacích sociálního kontaktu - formou komunitního kruhu podporujeme vnímání přítomnosti spolužáků a rozvíjíme jejich pozitivní vzájemné vztahy, umožňujeme vzájemný kontakt žáků mezi třídami a rozvíjení jejich vztahů - sestavujeme alba z fotografií rodinných příslušníků a blízkých osob, prohlížíme si je s žákem, nacvičujeme identifikaci žáka a členů rodiny na fotce, přispíváme k rámcové orientaci žáka v příbuzenských vztazích své rodiny pomocí rozhovorů o členech rodiny - přibližujeme životní role – žák, učitel, rodič, sourozenec, kamarád atd.
<ul style="list-style-type: none"> • Rozlišovat osoby podle pohlaví (chlapec – dívka, muž – žena), přijímat sociálně platnou normu pohlavní role v individuálně variabilní míře. 	<ul style="list-style-type: none"> - procvičujeme poznávání osob podle pohlaví v konkrétních situacích sociálního kontaktu, zařazujeme hry ve skupině vrstevníků, kde jsou žáci rozděleni do skupin lišících se pohlavím hráčů - zdůrazňujeme pohlavní identitu žáka (chlapec / dívka), podporujeme projevy, které do této role patří (např. způsoby chování, oblékání, emoční projevy) - zprostředkujeme žákovi informace o charakteru mužské a ženské role prostřednictvím vhodných sociokulturních vlivů zaměřených na děti: dětské knihy, pořady v televizi, divadelní představení, v nichž jsou určitým, obvykle dost rozdílným způsobem prezentovány děti i dospělí různého pohlaví
<ul style="list-style-type: none"> • Navazovat sociální kontakt ve známém prostředí a využít 	<ul style="list-style-type: none"> - vytváříme pocit jistoty a bezpečí v sociálním kontaktu s lidmi

<p>získané formy komunikační dovednosti k funkčnímu dorozumívání s lidmi.</p>	<p>v nejbližším okolí</p> <ul style="list-style-type: none"> - umožňujeme najít a rozvíjet vhodnou formu komunikace žáka s okolím, a to pomocí verbální formy komunikace, neverbálního vyjadřování, případně osvojit si alternativní a augmentativní formy komunikace, podporujeme tvorbu slovní zásoby a stimuluje žáka k jejímu rozvíjení pomocí reálných předmětů, obrázků a fotografií, vedeme žáka k vnímání a chápání různých sdělení
<ul style="list-style-type: none"> • Spolupracovat s učiteli a spolužáky při jednoduchých činnostech v rámci svých mentálních a fyzických schopností, zapojit se do činnosti skupiny, pomáhat spolužákům podle svých možností, požádat o pomoc, když jí potřebuje. 	<ul style="list-style-type: none"> - uplatňujeme principy pro podporu procesu sociálního učení žáka a rozvoj sociálních dovedností, nabádáme žáka ke spolupráci s ostatními žáky a na konkrétních příkladech poukazujeme na výhody spolupráce, ponecháváme žákovi prostor při sociálním kontaktu se spolužáky a vymezujeme hranice - trváme na dodržování pravidel, pomocí rozhovorů v různých situacích stimuluje žáka k vnímání svých potřeb, k jejich vyjádření, usilujeme o jejich uspokojení, ale současně podporujeme schopnost žáka vnímat a chápat potřeby druhého člověka, brát ohled na druhou osobu - dbáme na rozvíjení schopnosti žáka uvědomovat si pocity druhých lidí - snažíme se využít každou příležitost, která nám umožní povídat si o pocitech žáka a o pocitech lidí v jeho okolí. Využíváme knížky s obrázky lidí, kteří prožívají různé emoce. Vysvětlujeme žákovi, co se kolem něj děje – např. jaké emoce prožívá spolužák a proč. Udělá-li žák něco, co má vliv na emoce jiných žáků, vysvětlíme mu to. Sami vyjadřujeme různé emoce a žákovi o nich vyprávíme. Hrajeme napodobovací hry. - dáváme žákovi jednoduché úkoly, aby nám pomáhal s každodenními povinnostmi ve třídě (např. s úklidem hraček)
<ul style="list-style-type: none"> • Chovat se obezřetně k cizím osobám. 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlujeme žákovi rozdíl mezi blízkou a cizí osobou - upozorňujeme na možnost ohrožení ze strany cizích osob při pravidelných diskusích, na konkrétních příkladech ze života

	<p>ukazujeme, jak lze předejít ohrožení</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomocí zpětné vazby pomáháme žákovi vymezit mnohé z jeho projevů jako žádoucí, pozitivní a jiné jako nežádoucí
<p>Kompetence pracovní</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ovládat nejjednodušší činnosti související se sebeobsluhou a běžně udržovat základní hygienické návyky. 	<ul style="list-style-type: none"> - neustálou slovní instruktáží a praktickým předvedením (např. na sobě, na hračce) nacvičujeme s žákem sebeobslužné činnosti (nejprve s dohledem, postupně při pravidelném nácviku instruktáž redukuje a pouze dohlížíme na správné provedení úkonů, v případě potřeby žáka upozorníme na nedostatky a naopak dobře provedený úkon odměníme) - přecházíme od společného provádění úkonů osobní hygieny, spolupráce žáka při hygieně k samostatnému zvládnutí jednotlivých úkonů - naučené dovednosti upevňujeme - při rozvíjení dovedností a návyků v oblasti sebeobsluhy a hygieny dbáme na to, aby se žák věnoval pouze této činnosti – z dosahu žáka odstraňujeme předměty, které by mohly při nácviku odpoutávat pozornost žáků
<ul style="list-style-type: none"> • Být schopen rozeznat předměty denní potřeby a cíleně je používat v běžném životě. 	<ul style="list-style-type: none"> - procvičujeme poznávání konkrétních předmětů denní potřeby pomocí multisenzoriálního přístupu - vedením ruky se slovním doprovodem nacvičujeme správné používání předmětů denní potřeby; povzbuzujeme žáka, aby nás napodoboval při manipulaci s předměty denní potřeby, postupně vedení ruky a svou pomoc redukuje
<ul style="list-style-type: none"> • Uvědomit si rozdílnost předmětů různé velikosti a tvarů, uchopit předměty a umět s nimi vhodně zacházet. 	<ul style="list-style-type: none"> - pomocí taktilního a vizuálního vnímání a zařazováním dostatečného množství manipulačních činností spojených s verbálními podněty seznamujeme žáka s předměty různé velikosti a tvarů, vedením ruky a jednoduchými slovními pokyny podněcujeme žáka k manipulaci s předmětem - nacvičujeme uchopení předmětů pomocí asistovaného úchopu,

	<p>slovně podporujeme samostatné uchopení předmětů, postupně necháváme žáka manipulovat s předměty samostatně</p> <ul style="list-style-type: none"> - podporujeme také experimentování žáka s jednoduchými předměty – žák má dostatek možností brát předměty do ruky, prohlížet si je, manipulovat s nimi, rozmisťovat je v prostoru
<ul style="list-style-type: none"> • Pomocí jednoduchých pracovních technik pracovat s různým materiálem. 	<ul style="list-style-type: none"> - nacvičujeme konkrétní techniky především vedením ruky a pomocí slovního komentáře, snažíme se o zlepšení praktických schopností a obratnosti žáka - při nácviku pracovních technik používáme různé druhy materiálů jako např. papír, textil, přírodniny...
<ul style="list-style-type: none"> • Spolupracovat při nejjednodušších činnostech běžného života. 	<ul style="list-style-type: none"> - nacvičujeme udržování pořádku v osobních věcech, ve třídě a na místě žáka, činnosti žákovi jednoduše vysvětlíme, předvedeme a následně mu pomáháme v jejím zvládnutí (žákovi dáváme najevo, že vidíme jeho úsilí, oceníme výsledek, v případě potřeby upozorníme žáka na nedostatky) - rozvíjíme základní hygienické návyky, vedeme žáka k péči o zdraví a rozvíjíme spolupráci žáka při sebeobslužných činnostech

4. Učební plán

4.1. Učební plán - 1. a 2. stupeň

Učební plán pro 1. a 2. stupeň													
Vzdělávací odbory Vyučovací předměty	Zkratka	1. období			2. období			3. období				Minimální časová dotace	Disponibilní časová dotace
		1. r.	2.r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	10. r.		
Rozumová výchova	RV	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	
Řečová výchova	ŘV	2 + 1	2 + 1	2 + 1	2 + 1	2	2	2	2	2	2	20	+ 4
Smyslová výchova	SV	4	4	4	4	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	40	+ 6
Hudební činnosti	HČ	1	1	1	1 + 1	1 + 1	1 + 1	1 + 1	1 + 1	1 + 1	1 + 1	10	+ 7
Výtvarné činnosti	VČ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	
Pohybová výchova	PV	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	
Rehabilitační tělesná výchova	RTV	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	
Pracovní činnosti	PČ	2	2	2	2	2	2	2	2 + 1	2 + 1	2 + 1	20	+ 3
Celkem vyučovacích hodin		20	20	20	21	21	21	21	22	22	22	190	+20
Celková povinná časová dotace	210 – z toho 20 disponibilních hodin												

4.2. Poznámky k učebnímu plánu pro 1. a 2. stupeň

Řečová výchova

V 1. – 4. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z disponibilní časové dotace pro speciálně pedagogický předmět Individuální logopedická péče.

Smyslová výchova

Předmět posílen o 1 hodinu z disponibilní časové dotace na 1. stupni v 5. – 6. ročníku a na 2. stupni v 7. – 10. ročníku.

Hudební činnosti

Předmět posílen o 1 hodinu z disponibilní časové dotace na 1. stupni v 4. – 6. ročníku a na 2. stupni v 7. – 10. ročníku.

Pracovní činnosti

Předmět posílen o 1 vyučovací hodinu z disponibilní dotace na 2. stupni v 8. – 10. ročníku.

Obecné poznámky pro 1. a 2. stupeň

- Základní vyučovací jednotkou nemusí být vždy vyučovací hodina (45 min.), vyučující mají právo délku vyučovací jednotky aktuálně upravit dle potřeb žáků, lze vyučovat v blocích.
- I při integraci předmětů apod. musí vyučující dodržet časovou proporcii jednotlivých předmětů v týdnu a zásady hygieny školní práce (přestávky, relaxace atd.).
- Podle počtu zapsaných žáků mohou být v jedné třídě žáci více ročníků, kteří jsou vyučováni podle osnov odpovídajících ročníků.
- Lze měnit pořadí předmětů dle aktuálních potřeb s časovým zachováním výuky všech předmětů.
- V ŠVP pro díl II. nejsou zpracována průřezová témata, ale žáci se mohou podílet podle individuálních možností podílet na realizacích aktuálních projektů, které probíhají na ZŠS podle ŠVP díl I.

Předměty speciálně pedagogické péče na 1. a 2. stupni

Individuální logopedická péče – předmět je integrován do Řečové výchovy, v 1. – 4. ročníku je posílen jednou disponibilní hodinou.

Zdravotní tělesná výchova – prvky jsou integrovány do hodin Rehabilitační tělesné výchovy pro všechny žáky. Předmět lze nabídnout dle potřeby žákům s přechodně změněným zdravotním stavem v samostatných hodinách.

Práce s kompenzačními pomůckami – předmět je integrován do hodin Pracovních činností a Rehabilitační tělesné výchovy.

5. Učební osnovy

5. 1. ROZUMOVÁ VÝCHOVA

5.1.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Rozumová výchova vznikl ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Cílem předmětu je rozvíjení rozumových schopností na optimální možnou úroveň u každého žáka, rozvíjení orientačních dovedností, zlepšování sebeobsluhy a dalších praktických dovedností potřebných pro běžný život žáka, a to pomocí uplatňování speciálně pedagogických postupů a alternativních metod výuky. Vzdělávací obsah předmětu je zpracován pro 1., 2. a 3. období.

Předmět Rozumová výchova je rozdělen na tři tematické okruhy:

- Rozvíjení poznávacích schopností
- Rozvíjení myšlení a paměti
- Rozvíjení grafických schopností

Předmět je organizován v rámci povinné minimální časové dotace na 1. a 2. stupni:

- 1. – 4. ročník 3 hodiny týdně pro každý ročník
- 5. – 6. ročník 3 hodiny týdně pro každý ročník
- 7. – 10. ročník 3 hodiny týdně pro každý ročník

Mezipředmětové vztahy:

Řečová výchova (ŘV), Smyslová výchova (SV), Hudební činnosti (HČ), Výtvarné činnosti (VČ), Pracovní činnosti (PČ), Rehabilitační tělesná výchova (RTV).

Vyučovací hodiny probíhají v podmínkách, které respektují individuální potřeby žáků, je využíváno široké spektrum kompenzačních a didaktické pomůcek, včetně PC programů a dalších technických pomůcek usnadňujících získání a uchování informací. Vzdělávací činnosti probíhají v kmenových třídách s možností relaxace. Vyučovací hodiny mohou být členěny na krátké úseky podle individuálních potřeb žáků.

Hodnocení výuky probíhá slovní formou. V jednotlivých ročnících je hodnocena dosažená úroveň rozumových schopností, získaných poznatků a dovedností a klíčová kompetence, která je rozvíjena. Zohledněny jsou individuální schopnosti a možnosti kombinovaně postižených žáků.

5.1.2. Cílové zaměření předmětu

- Rozvíjení poznávacích schopností, myšlení a paměti na optimální možnou úroveň.
- Podpora rozvíjení základních hygienických a sebeobslužných činností a samostatnosti při každodenních činnostech podle individuálních možností žáka.
- Rozvíjení interaktivních dovedností.
- Rozvíjení koncentrace pozornosti na určitou činnost, na úkol, na pokyny druhé osoby.
- Poznávání obrázků, osvojování si vybraných písmen, čtení krátkých slov s využitím alternativních metod čtení (globální metoda čtení, sociální čtení).
- Rozvíjení funkčního úchopu psacího náčiní a osvojování základních grafických prvků, základů psaní hůlkového písma.
- Osvojení základů orientace v nejbližším prostředí a v časovém rozvrhu dne.

5.1.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Dokázat tvarově rozpoznat některá tiskací písmena využitelná pro jeho potřeby, poznat a rozlišit základní číslice a porozumět jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a být schopen je používat ve spojení s každodenními situacemi běžného života.	<ul style="list-style-type: none">- pravidelným procvičováním křestních jmen žáků a pomocí zrakového vnímání napsaných jmen se snažíme vštípit do paměti začáteční písmena jmen žáků ve třídě- hrajeme hry s kartami s písmeny, hrajeme jednoduché písmenkové nebo číslicové pexeso k zapamatování tvaru písmen a číslic, začínáme symboly, které se od sebe hodně liší- využíváme říkanky s čísly, necháme žáka obkreslovat číslice prstem- využíváme alternativní metody výuky – globální čtení, sociální čtení a sociální počty- pomocí přiřazování, třídění a výběru vedeme žáka k poznávání a porozumění pojmům, znakům a symbolům
<ul style="list-style-type: none">• Používat různé kompenzační a didaktické pomůcky ke svému rozvoji a samostatnosti v běžných činnostech.	<ul style="list-style-type: none">- každodenním užíváním kompenzačních a didaktických pomůcek rozvíjíme potřebu žáka pracovat s těmito pomůckami- k rozvoji správného držení psacích potřeb učíme žáka používat

	<p>trojhranný program, u žáků s těžkými úchopovými vadami dřevěné, plastové nebo molitanové nástavce, speciální psací potřeby a protiskluzové podložky, které jim umožňují zvládnout grafomotorický nácvik</p> <ul style="list-style-type: none"> - k rozvoji poznávacích schopností vyžíváme názorné pomůcky - modely a makety, sady obrázků a symbolů často opatřených suchými zipy k umístování na kobercové tabule - žáka seznamujeme s používáním počítače - pomocí různých počítačových her a speciálních programů postupně otvíráme žákovi všestranné možnosti využití počítače: od výuky přes zdroj informací až ke komunikaci s okolním světem - při nácviku běžných činností a sebeobslužných dovedností učíme žáka používat upravené věci denní potřeby
--	---

Kompetence k řešení problémů

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Orientovat se v blízkém prostředí. 	<ul style="list-style-type: none"> - žákovi pojmenováváme předměty, které okolo sebe vidí, upozorňujeme na objekty, povídáme si, kudy jsme šli, co jsme viděli (pohyb ve třídě, z jedné třídy do druhé, po budově školy, v blízkém okolí školy) - k podpoře prostorové představivosti používáme hry se stavebnicemi, různé skládanky, kostky, mozaiky; vedeme žáka k manipulaci s jednotlivými prvky, pomocí slovního komentáře budujeme pojmy vyznačující prostorové vztahy - pojmenováváme umístění objektů na obrázcích - vedeme žáka k umístování předmětů v prostoru podle instrukce - zařazujeme činnosti zaměřené na vnímání prostoru při hrách, rukodělných činnostech, sebeobsluze, každodenních činnostech
<ul style="list-style-type: none"> • Orientovat se v denním časovém rozvrhu. 	<ul style="list-style-type: none"> - každodenními rituály a činnostmi konanými v pravidelném časovém úseku dne podporujeme schopnost žáka uvědomit si a rozpoznat časový režim dne, začátek a konec činností

	<ul style="list-style-type: none"> - vytváříme spojení mezi činností a znázorněním na obrázku: sledujeme s žákem, co dělají lidé v konkrétních situacích nebo na obrázcích. Na jednotlivé činnosti žáka nejdříve upozorňujeme, komentujeme je. - při sebeobsluze pojmenováváme postupy a řazení jednotlivých kroků - vytváříme strukturovaný režim dne žáka v symbolické podobě, která odpovídá jeho stupni porozumění
--	---

Kompetence komunikativní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Znat a uvědomovat si své jméno, reagovat na oslovení jménem. 	<ul style="list-style-type: none"> - fixujeme jméno žáka při běžných činnostech, při hře, kdy používáme a opakujeme vlastní jméno žáka, říkáme říkanky a zpíváme písně s křestním jménem, snažíme se o usměrnění pozornosti žáka na naslouchání jména - snažíme se o reprodukci jména žákem, motivujeme k odpovědi na otázku: „Jak se jmenuješ?“ - vedeme žáka k spontánnímu užívání jeho jména v sociálním kontextu
<ul style="list-style-type: none"> • Dokázat pozdravit, reagovat vhodným způsobem na pozdrav. 	<ul style="list-style-type: none"> - předvádíme a udržujeme společenské rituály: např. při příchodu pozdrav, při odchodu loučení, motivujeme žáka k opakování a používání sociálních slov, hrajeme hry pro osvojení těchto rituálů - nacvičujeme pozdrav známé osoby i reakci na pozdrav v konkrétních situacích sociálního kontaktu verbálně nebo gestem – gesto předvádíme, vedeme ruku žáka, postupně dopomoc omezujeme, vyžadujeme pozdrav gestem nebo verbálně- jako odezvu na výzvu (zpočátku mu předříkáme, později jen slovně připomínáme), postupně necháváme žáka pozdravit spontánně bez připomenutí a vědomě projevoval zdvořilostní chování

	- dáváme žákovi příležitost pozdravit příchozí osoby do třídy
--	---

Kompetence sociální a personální

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Znat členy své rodiny, poznat spolužáky, učitele a blízké osoby, podle individuálních schopností je pojmenovat jménem. 	<ul style="list-style-type: none"> - v konkrétních situacích sociálního kontaktu pravidelně pojmenováváme členy rodiny (to je máma, táta,...) a další konkrétní osoby – např. spolužáky, učitele atd., žádáme žáka, aby na pokyn ukázal konkrétní osobu, vedeme žáka k tomu, aby člena rodiny a další konkrétní osoby pojmenoval nebo použil pro jejich označení znak - pojmenováváme členy rodiny, spolužáky, učitele a další konkrétní osoby podle fotografií, nacvičujeme identifikaci osob na fotce- podporujeme žáka, aby na pokyn ukázal na fotce hledanou osobu, vedeme žáka k tomu, aby podle svých možností tuto osobu pojmenoval - zprostředkováváme žákovi kontakt s různými lidmi (např. s pečovatelkami, s asistenty pedagoga, se spolužáky z jiných tříd), dáváme žákovi dostatek času na přizpůsobení, jsme mu oporou, povzbuzujeme ho
<ul style="list-style-type: none"> • Rozlišovat osoby podle pohlaví. 	<ul style="list-style-type: none"> - nacvičujeme identifikaci konkrétních osob (např. spolužáků, členů rodiny) podle pohlaví (chlapec – dívka) pomocí her, s využitím obrázků, fotografií nebo symbolů - při prohlížení obrázků a knížek a sledování televizních pořadů zdůrazňujeme, je-li na obrázku nebo na obrazovce chlapec nebo dívka

Kompetence pracovní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Ovládat nejjednodušší sebeobslužné činnosti a uplatňovat základní hygienické návyky; identifikovat, uchopit a používat 	<ul style="list-style-type: none"> - jednotlivé sebeobslužné a hygienické činnosti rozfázujeme, žáka vedeme k postupnému poznávání a zvládnání jednotlivých

<p>předměty denní potřeby.</p>	<p>úkonů podle jeho individuálních možností, a to pomocí názorného předvedení a s neustálým slovním doprovodem</p> <ul style="list-style-type: none"> - nacvičujeme poznávání a používání předmětů denní potřeby také formou hry, rozvíjíme úchopové funkce ruky při manipulaci s jednoduchými předměty a formou speciálních cvičení, často využíváme při nácviku kompenzační pomůcky a upravené věci denní potřeby, na začátku nácviku vedeme ruku žáka, slovně doprovázíme činnost, motivujeme k napodobování učitele, postupně pomoc omezujeme a povzbuzujeme k samostatnosti při práci s předměty denní potřeby
<ul style="list-style-type: none"> • Uvědomovat si rozdílnost předmětů různé velikosti a tvarů, uchopovat je a umět s nimi vhodně manipulovat. 	<ul style="list-style-type: none"> - pomocí zařazování dostatečného množství manipulačních činností spojených se zrakovým a hmatovým vnímáním a s verbálními podněty seznamujeme žáka s předměty různé velikosti a tvarů, žáka podněcujeme k různorodé manipulaci s předměty, zařazujeme cvičení motorických dovedností, zrakové diferenciaci, prostorové orientace - při manipulativních činnostech se snažíme o pochopení nebo i navození pojmů souvisejících se základními matematickými představami, vedeme žáka k uvědomování si společných charakteristik objektů, ke třídění, cvičíme třídění souboru prvků podle velikosti, tvaru a dalších kritérií. Začínáme s tříděním na dvě třídy podle jednoho kritéria, pomáháme s vedením ruky a slovním doprovodem. Postupně pomoc ubíráme. Cvičíme řazení jednotlivých prvků podle velikosti. Podle individuálních možností podněcujeme žáka i k pojmenování základních tvarů.

5.1.4. Vyučovací předmět: Rozumová výchova (RV)

Očekávané výstupy (OV) z RVP:

1. Rozvíjení poznávacích schopností

- 1.1. pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat
- 1.2. reagovat na oslovení jménem, znát své jméno
- 1.3. znát členy své rodiny
- 1.4. poznat své spolužáky i učitele, podle schopnosti je oslovovat jménem
- 1.5. vnímat různé podněty a reagovat na ně
- 1.6. orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor
- 1.7. poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti
- 1.8. vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže
- 1.9. řadit obrázky podle zadaných kritérií

2. Rozvíjení logického myšlení a paměti

- 2.1. koncentrovat se na určitou činnost
- 2.2. rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků
- 2.3. zvládnout složení dějových obrázků
- 2.4. orientovat se na stránce, na řádku
- 2.5. číst vybraná písmena a krátká slova
- 2.6. opakovat slova a krátké říkanky, reprodukovat krátký text, vyprávět podle obrázku
- 2.7. přiřazovat číslíce počtu prvků

3. Rozvíjení grafických schopností

- 3.1. uchopit a podržet podaný předmět
- 3.2. uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní
- 3.3. nakreslit různé druhy čar
- 3.4. poznat grafickou podobu písmen
- 3.5. napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic
- 3.6. poznat základní geometrické tvary

1. období (1. - 3. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>Na výzvu ukázat na sobě pojmenované části těla a obličeje.</p> <p>Reagovat na vlastní obraz v zrcadle.</p> <p>Vnímat a snažit se vyjádřit své základní potřeby.</p> <p>Snažit se v případě potřeby požádat o pomoc.</p> <p>Reagovat na oslovení.</p>	<p>Rozvíjení poznávacích schopností <u>Části těla a jejich pojmenování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uvědomování si částí a polohy těla (multisenzoriální vnímání) - poznávání, ukazování základních částí těla a obličeje na sobě (po předvedení, na základě slovní instrukce), u zrcadla – s vedením ruky, seznamování se s pojmenováním částí těla (nebo označením pomocí alternativní a augmentativní komunikace - AAK) <p><u>Vlastní osoba</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uvědomování si vlastní osoby, vlastní obraz v zrcadle - sociální imitace, fyzická imitace, jednoduché psychomotorické a sociální hry, cvičení napodobování (např. tleskání, vyplazování jazyka, pohyby rtů, výrazy tváře apod.) - základní potřeby– vnímání a osvojování způsobů a možností, jak vyjádřit vlastní potřeby (např. jíst, pít) přijatelným způsobem - verbálně nebo neverbálně (např. pohybem) - vnímání potřeby pomoci, nácvik požádání o pomoc <p><u>Vlastní jméno, oslovení</u></p>	<p>ŘV – rozvoj verbální i neverbální komunikace, sociální a fyzická imitace, vytváření a upevňování dovedností v pragmatické jazykové rovině a sociálních dovedností, rozvíjení koncentrace pozornosti</p> <p>SV – seznamování se s předměty, třídění předmětů, rozvoj smyslového vnímání, rozvoj sebeobslužných dovedností</p> <p>HČ – dechová cvičení, hudební doprovod, zvuky</p> <p>VČ – manipulace s předměty, uvolňovací cviky, uchopování předmětů a pomůcek ke grafickému projevu</p> <p>PČ – manipulace s předměty, poznávání předmětů a seznamování se s jejich tvary, rozvoj sebeobslužných dovedností</p> <p>RTV – napodobování pohybů,</p>	<p>OV 1.1.</p> <p>OV 1.1., 1.5.</p> <p>OV 1.8.</p> <p>OV 1.2.</p>

<p>Dle svých možností říci na výzvu své jméno.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - reakce na vlastní jméno- ukazování na sebe při otázce „Kde je...+ jméno žáka?“, opakování jména po učiteli - cvičení odpovědi na otázku „Jak se jmenuješ?“, slovní hry, říkanky se jménem - reakce na oslovení (např. pohledem, otočením hlavy, pohybem), pohybové hry s reakcí na podnět (na jméno, na dotyk) 	<p>plnění jednoduchých pokynů k poloze těla</p>	
<p>Poznat konkrétní předměty denní potřeby.</p>	<p><u>Předměty denní potřeby</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - seznamování se s předměty denní potřeby pomocí zrakového vnímání, hmatového vnímání a eventuálně i pomocí využití dalších smyslů - cvičení reakcí na pokyn „dej mi“, „podej mi“ na úrovni předmětové - vyhledávání předmětů denní potřeby na pokyn (vybírání ze 2-3 předmětů, které žák zná, postupné zvyšování počtu předmětů ve skupině) - pojmenovávání a cvičení odpovědí na otázku „Co je to?“ (slovně nebo pomocí alternativní a augmentativní komunikace – AAK) 		<p>OV 1.7.</p>
<p>Snažit se uchopit a napodobovat pohyby s vybranými předměty denní potřeby.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik uchopování a jednoduché manipulace s předměty denní potřeby dle individuálních potřeb žáka (asistovaný úchop, samostatný úchop, slovní doprovod při manipulaci, nápodoba používání předmětu) 		
<p>Vnímat postup a spolupracovat (dle svých možností) při mytí</p>	<p><u>Sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky, péče o zdraví</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - návyk mytí rukou a utírání ručníkem – postup při činnosti, vysvětlení potřeby mytí rukou (např. 		<p>OV 1.7., 1.5.</p>

rukou.	využití jednoduché říkanky)		
Vnímat zásady správného stolování.	<ul style="list-style-type: none"> - správná poloha hlavy a těla při jídle, sezení u stolu, používání potřebných pomůcek (lžice, hrnek nebo láhev apod.) 		
Vědět, kde je ve třídě místo k mytí rukou a místo, kde svačí.	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání místa k mytí rukou, místa k příjmu potravy ve třídě - vnímání snídaně, oběda, večeře jako částí v denním režimu 		
Přiřadit kus oděvu k části těla, na kterou patří.	<ul style="list-style-type: none"> - oblečení - vnímání jednotlivých kusů oděvů na vlastním těle, seznamování se s jednotlivými částmi oděvu, využití obrázků, přiřazování, na kterou část těla kus oděvu patří - např. ponožka na nohu, čepice na hlavu apod. 		
Snažit se upozornit dospělou osobu na případnou bolest.	<ul style="list-style-type: none"> - seznamování se s pojmy: bolest, lékař, nemoc apod., osvojování způsobů, jak upozornit na bolest (verbálně nebo neverbálně) 		
Je-li požádán, snažit se vysmrkat.	<ul style="list-style-type: none"> - kašel, rýma – návyk používání kapesníku, vysvětlení potřeby používat kapesník (např. s využitím jednoduché říkanky) 		
Na výzvu ukázat na konkrétního člena rodiny.	<p><u>Rodina, členové rodiny</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání členů rodiny: maminka, tatínek, sourozenci (ukazování konkrétních osob, hry s pohybovou reakcí) 		OV 1.3.
Na výzvu ukázat na konkrétního	<p><u>Škola, třída, spolužáci, učitelé</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - spolužáci a učitelé- uvědomování si osob ve třídě, 		OV 1.4., 1.6.

<p>spolužáka nebo učitele.</p> <p>Pod vedením manipulovat s určenou školní pomůckou.</p> <p>Být seznámen s třídou a budovou školy.</p> <p>Aktivně zkoumat předměty s využitím různých smyslů.</p> <p>Orientovat se s pomocí v prostoru třídy.</p> <p>Vnímat jednoduchou orientaci v čase – den / noc.</p> <p>Vnímat proměny počasí a přírody v jednotlivých ročních obdobích.</p>	<p>poznávání jmen spolužáků – cvičení ukazování konkrétních osob, pojmenovávání osob, hry s pohybovou reakcí</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojování vhodného chování ke spolužákům, učitelům a jiným osobám - školní pomůcky- seznamování se a nácvik manipulace se školními pomůckami - třída a důležitá místa v budově školy (např. šatna, jídelna apod.), vhodné chování v jídelně a prostorách určených ke konzumaci potravin <p><u>Prostorová a časová orientace</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj prostorové orientace: cvičení senzomotorického vnímání, multisenzoriální vnímání předmětů, manipulace s předměty, hry s kostkami a stavebnicemi, pohybová cvičení - nácvik orientace ve třídě a budově školy - orientace v čase – seznamování se s pojmy: den a noc, práce s obrázky, rozlišování světlo / tma - pozorování počasí, práce s obrázky (slunce, déšť, sníh, mraky, vítr apod.), pohybové činnosti – napodobování větru, deště apod. - pozorování viditelných proměn přírody v jednotlivých ročních obdobích - seznamování se s pojmy a obrázky charakterizujícími jaro, léto, podzim, zimu 		<p>OV 1.6., 1.5.</p>
---	---	--	--------------------------

<p>Pozorovat nabízený předmět nebo hračku.</p> <p>Vztahovat ruku k nabízenému předmětu, jednoduše manipulovat s předmětem / hračkou.</p> <p>Poznat několik běžných věcí ve svém okolí – ukázat známý předmět na pokyn.</p> <p>Přiřadit známý předmět (hračku) k obrázku stejného předmětu.</p> <p>Najít pojmenovaný obrázek či fotografii známého předmětu na pokyn.</p>	<p><u>Poznávání různých činností, předmětů a zvířat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zraková stimulace a cvičení zrakového, sluchového a hmatového vnímání s různými předměty - sledování pohyblivých předmětů - experimentování, nácvik uchopování a jednoduché manipulace s předměty a hračkami (předvedení činnosti, asistovaný úchop, samostatný úchop), hry – např. hledání předmětu (hračky) spadlého na zem, zkoumání nádob všeho druhu a orientování se na jejich obsah, hledání předmětu schovaného pod nádobou, vkládání předmětů po předvedení do krabice / vyndávání z krabice - uchopování a manipulace s předměty / obrázky na slovní pokyn, nácvik porozumění pokynu a posunku (gesto natažené ruky) „dej mi“ a „vezmi si“ nebo „na“ na úrovni předmětové a pokynu „dej mi“ / „ukaz mi“ na úrovni obrázků - prohlížení obrázků (reálných obrázků a fotografií předmětů a zvířat - nejdříve 1 předmět na obrázku), nácvik přiřazování konkrétního předmětu k obrázku stejného předmětu a naopak - ukazování / hledání obrázků na pokyn (např. s pokynem „ukaz mi“ nebo „najdi.../věc na obrázku/!“) – s vedením ruky / samostatně - pojmenovávání a opakování názvů předmětů dle 		<p>OV 1.7., 1.9.</p>
--	---	--	--------------------------

<p>Na požádání ukázat na známá zvířata.</p> <p>Obracet stránky v knize s pomocí, hledat v ní jednoduchý obrázek na pokyn.</p> <p>Vést ruku k předmětu / hračce, uchopovat a pouštět předměty / hračky (dle svých možností).</p> <p>Třídít výrazně odlišné předměty podle druhu s pomocí.</p>	<p>individuálních možností žáka</p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik ukazování zvířat (hraček, na obrázku apod.) s vedením ruky / na pokyn (např. „ukáž mi...“ nebo „najdi...“), ukazování spojené s napodobováním přirozených zvuků zvířat, pojmenovávání (nebo označení pomocí AAK) zvířat – „To je...“, opakování jednoduchých názvů žákem dle jeho individuálních možností, hry s hračkami, prohlížení zvukových knížek s obrázky zvířat - nácvik obracení stránek v leporelu / knize s pomocí, případně i bez pomoci, prohlížení leporel a obrázkových knih a vyhledávání obrázků <p><u>Třídění předmětů</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - cvičení motorické imitace, úchopových funkcí ruky, jemné motoriky a cílených pohybů - imitační hry – např. uchopování a vytahování předmětů / hraček z otevřené krabice po předvedení, uložení předmětů zpět do krabice - jednoduchá manipulace s předměty na slovní pokyn (např. ukládání předmětů do krabice na slovní pokyn) - nácvik třídění předmětů podle druhu – nejdříve výrazně odlišné předměty (např. lžice – kostky apod.) – s vedením ruky / na pokyn 		<p>OV 1.7.</p>
--	--	--	----------------

<p>Reagovat s pomocí na vybrané obrázky a symboly.</p>	<p><u>Sociální čtení</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce se soubory obrázků a symbolů - poznávání vybraných obrázků a symbolů, reagování na znaková znamení, obrázky a symboly ve třídě (výběr dle individuálních potřeb žáka) - poznávání běžně užívaných symbolů (WC, umývárna apod.) 		<p>OV 1.5., 1.9.</p>
<p>Vnímat různé podněty a reagovat na ně s pomocí.</p>	<p><u>Senzomotorické hry</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hry v oblasti: pohyb a pocity, vnímání a učení pohybem (např. poznávání předmětů, uchopování předmětů a zprostředkování informací o něm – např. suchý / mokrá apod.) 		<p>OV 1.5.</p>
<p>Snažit se koncentrovat na určitou činnost (zpočátku v rozsahu několika vteřin či minut).</p>	<p>Rozvíjení logického myšlení a paměti</p> <ul style="list-style-type: none"> - manipulační činnosti - soustředění na pokyn - cvičení pozornosti při naslouchání – poslech básně, písně, zklidnění při sledování televize krátkého vyprávění (pohádka) 		<p>OV 2.1.</p>
<p>Přiřazovat identické reálné předměty k sobě.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování a přiřazování stejných skutečných předmětů do dvojic (předmět – předmět) - manipulační činnosti s předměty - s předvedením, s vedením ruky, doprovázené pojmenováním a komentářem 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Složit jednoduché puzzle ze dvou částí s pomocí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hry s jednoduchými puzzle 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Provést jednoduchý účelový úkon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení účelových úkonů (např. aktivizovat 		

<p>Diferencovaně manipulovat s předměty dle svých možností.</p>	<p>zvukovou hračku, rozsvítit světlo apod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznamování se s tvary předmětů pomocí zrakového, sluchového a hmatového vnímání (předměty běžné denní potřeby, hračky apod.) - diferencovaná manipulace s předměty (např. zvonění zvonkem apod.) 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Po předvedení umístit jednoduchý tvar do správného otvoru v tvarové desce.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - manipulace s předměty- vkládání, zasouvání větších předmětů, kolíků, válečku apod. - manipulace se základními geometrickými tvary (vhazovačky, vkládačky) 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Stavět jednu kostku na druhou (dle svých možností).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - činnosti s kostkami - práce se stavebnicí 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Snažit se orientovat na stránce s pomocí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - manipulace na pracovní desce, magnetické tabuli - vnímání stránky a odlišení od okolního prostoru, orientace na stránce - grafická cvičení 		<p>OV 2.4.</p>
<p>Snažit se poznat a číst vybraná písmena nebo i krátká slova s pomocí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení zrakového a sluchového vnímání - přiřazování, třídění, poznávání a čtení vybraných písmen podle individuálních potřeb žáka – čtení vybraných samohlásek, souhlásek, spojování do slabik, případně do krátkých slov (např. onomatopoa –zvuky zvířat apod.) - příprava pro globální čtení podle individuálních potřeb žáka: předčítání krátkých textů, společně prohlížení knížek s obrázky a tištěným textem s žákem, diferenciatní cvičení zrakového vnímání (rozlišování a přiřazování stejných skutečných 		<p>OV 2.5.</p>

<p>Chápat negativní výroky ve správném kontextu.</p>	<p>předmětů do dvojic; rozlišování a přiřazování obrázků ke skutečným předmětům); porozumění a zapamatování pojmu (vybírání, vyhledávání daného obrázku na slovní pokyn – žák spojuje název s obrázkem; pojmenovávání – žák vyhledává obrázek na slovní pokyn a dle svých možností sám pojmenovává)</p> <ul style="list-style-type: none"> - negace (je – není, chci – nechci, mám – nemám apod.) 		
<p>Opakovat slova po dospělém (podle svých možností).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - napodobování zvuků po dospělém - zapamatování a opakování jednotlivých slov - opakování hlasů zvířat - opakování dvou slovních vět - napodobování vokalizace dospělého 		<p>OV 2.6.</p>
<p>Uchopit a podržet podaný předmět.</p>	<p>Rozvíjení grafických schopností</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení hrubé a jemné motoriky, cvičení dlaní, prstů - uvolňovací cviky pro horní končetiny, ruce a prsty - nácvik uchopování předmětů do celé ruky, do špetky, do dvou prstů - manipulační činnosti s předměty 		<p>OV 3.1.</p>
<p>Snažit se uchopit s pomocí tužku, štětec nebo jiné psací náčiní (v případě potřeby s kompenzační pomůckou).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení dlaní, prstů - uvolňovací cviky pro horní končetiny, ruce a prsty - uchopování předmětů (cílený úchop) - špetkový nebo kompenzační úchop – tužka, štětec, fix, měkké pastelky 		<p>OV 3.2.</p>

<p>Nakreslit různé druhy čar s pomocí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik vhodné polohy těla při psaní - uvolňovací cvičení ramenního a loketního kloubu, zápěstí a prstů - kreslení na svislou a vodorovnou plochu (cviky za součinnosti motorického, kinetického a sluchového analyzátoru) - kreslení různým materiálem - malba a kresba ukazovákem dle individuálních možností žáka (prstové barvy, krupička, písek apod.) - manipulace s tužkou – bezobsažná čáranice- nácvik a zafixování plynulého pohybu všemi směry (cviky za součinnosti motorického, kinetického a sluchového analyzátoru – cviky doprovázené hlasovým projevem -slovem, říkankou, melodií) - lineární čáranice (cviky za součinnosti motorického, kinetického a sluchového analyzátoru) - kreslení s vedením ruky, obtahování, napodobování čar - krátké údery – body (cviky za součinnosti motorického, kinetického a sluchového analyzátoru) 		<p>OV 3.3</p>
--	---	--	---------------

2. období (4. – 6. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>Poznat a pojmenovat základní</p>	<p>Rozvíjení poznávacích schopností <u>Části těla a jejich pojmenování</u> - ukazování základních částí těla, obličeje na sobě,</p>	<p>ŘV – rozvoj verbální i neverbální komunikace, vytváření a</p>	<p>OV 1.1.</p>

<p>části svého těla s pomocí.</p> <p>Na výzvu ukázat na druhé osobě (na panence) pojmenované části těla a obličeje.</p> <p>Poznat svůj aktuální obraz na fotografii.</p> <p>Uvědomovat si své potřeby a pocity, snažit se je vyjádřit.</p> <p>Vyjádřit spontánně potřebu pomoci.</p> <p>Určit, zda je chlapec nebo dívka.</p>	<p>na druhé osobě, na panence (maňáskovi), pojmenovávání částí těla (nebo označení pomocí alternativní a augmentativní komunikace - AAK)</p> <ul style="list-style-type: none"> - postava - skládání puzzle nebo rozstříhaných obrázků postavy z částí - doteková cvičení na těle (např. bez zrakové kontroly ukázat na část těla, které se dotkla jiná osoba) - ukazování základních částí těla, obličeje na druhé osobě, na panence (maňáskovi), cvičení před zrcadlem <p><u>Vlastní osoba</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uvědomování si vlastní osoby- seznamování se s vlastním obrazem na fotografii, výběr vlastní fotografie na pokyn, hry s fotografiemi - uvědomování si svých potřeb a pocitů, osvojování způsobů a možností vyjádřit svá přání, pocity - osvojování způsobů požádání o pomoc (verbálně nebo neverbálně) - rozlišování chlapec-dívka (základní odlišnosti, cvičení určování, kdo je chlapec a kdo dívka na konkrétních osobách, práce s obrázky a dětskými knihami) <p><u>Vlastní jméno, oslovení</u></p>	<p>upevňování dovedností v pragmatické jazykové rovině a sociálních dovedností, rozvíjení koncentrace pozornosti</p> <p>SV – seznamování se s předměty, třídění předmětů, rozvoj smyslového vnímání, rozvoj sebeobslužných dovedností a orientace v prostoru</p> <p>HČ – dechová cvičení, hudební doprovod, zvuky</p> <p>VČ – manipulace s předměty, uvolňovací cviky, uchopování předmětů</p> <p>PČ – manipulace s předměty, poznávání předmětů a seznamování se s jejich tvary, rozvoj sebeobslužných dovedností</p> <p>RTV – napodobování pohybů, plnění jednoduchých pokynů k poloze těla, pohybové hry s reakcí na slovní pokyn / gesto</p>	<p>OV 1.8.</p> <p>OV 1.2.</p>
---	--	--	-------------------------------

<p>Používat v řeči (dle svých možností) své jméno, popř. „já“.</p> <p>Na požádání ukázat nebo podat pojmenovaný obrázek předmětu denní potřeby.</p> <p>Uchopovat a používat vybrané předměty denní potřeby s pomocí.</p> <p>Vnímat postup při sebeobslužných činnostech, hygieně a stravování.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znalost vlastního jména (komunikační hry s oslovováním) / zájmena „já“ - stimulace používání jména ve verbálním projevu - poznávání svého jména v tištěné podobě <p><u>Předměty denní potřeby</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s obrázky a fotografiemi předmětů denní potřeby – přiřazování předmětů k obrázkům / fotografiím, poznávání předmětů v obrazové podobě, výběr obrázků předmětů (se kterými má žák každodenní zkušenost) na pokyn - napodobování užívání předmětů (např. míchá, zametá, žehlí apod.) - poznávání užitkové hodnoty různých předmětů (např. co se jí / co se obléká) - zlepšování úchopů předmětů denní potřeby a jednoduché manipulace s předměty dle individuálních potřeb žáka (asistovaný úchop, samostatný úchop, slovní doprovod při manipulaci, nápodoba používání předmětu) <p><u>Sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky, péče o zdraví</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hygienické návyky, péče o zuby, péče o zevnějšek – vnímání postupu při činnostech - sebeobslužné návyky - mytí nádobí, utírání nádobí, utírání stolu, oblékání apod. – vnímání postupu při činnostech - stravovací návyky - příjem potravy a tekutin - vnímání postupu při stravování 		<p>OV 1.7.</p> <p>OV 1.7.</p>
--	--	--	-------------------------------

<p>Zvládat zásady správného stolování.</p> <p>Poznat vybrané potraviny.</p> <p>Na pokyn ukázat na fotografii člena rodiny.</p> <p>Na pokyn pojmenovat (nebo označit pomocí AAK) člena rodiny.</p> <p>Být seznámen s pojmy týkajícími se domova.</p> <p>Na pokyn pojmenovat (dle svých možností) spolužáky a učitele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - osvojování pravidel stolování (dodržování klidu při jídle, používání ubrousku), správné návyky při stolování - správná poloha hlavy a těla apod. - prostírání stolu – poznávání a rozlišení předmětů potřebných ke stolování (talíř, hrnek, příbor) - poznávání potravin, základní druhy ovoce a zeleniny, rozlišování, které věci jsou a nejsou určené k jídlu (třídění s využitím skutečných předmětů a potravin, obrázků) <p><u>Rodina, jména členů rodiny</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ukazování hledané osoby – člena rodiny na fotografii, pojmenovávání členů rodiny na fotografii - pojmenovávání členů rodiny – konkrétních osob, reakce na otázku „Kdo to je?“ - domov- místo, kde bydlím – seznamování se se základními pojmy, práce s obrázky a fotografiemi (např. domácí zvířata v rodině, můj pokojíček, předměty pomáhající při úklidu, společné činnosti rodiny -stolování, domácí práce, hra, vyprávění, návštěva kina, divadla, ZOO, výlety apod.) <p><u>Škola, třída, spolužáci, učitelé, orientace ve třídě</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání jmen spolužáků a učitelů ve třídě – opakování jmen při ranním komunikačním kruhu, pojmenování, hry se jmény, říkanky se jmény 		<p>OV 1.3.</p> <p>OV 1.4., 1.6.</p>
--	---	--	---

<p>Na pokyn ukázat na fotografii hledanou osobu - spolužáka nebo učitele.</p> <p>Pod dohledem učitele manipulovat s určenou školní pomůckou.</p> <p>Orientovat se samostatně v prostoru třídy a s pomocí v budově školy.</p> <p>Postupně s pomocí dospělého ovládat své chování, brát v úvahu ostatní žáky.</p> <p>Na upozornění pozdravit, poděkovat, poprosit (verbálně nebo gestem).</p> <p>Vnímat rozvržení svých denních činností.</p> <p>Poznat obrázky pro roční období.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik ukazování spolužáků a učitelů z vlastní třídy na fotografii a jejich pojmenování - rozlišování: chlapec – dívka (kluk – holka) - školní pomůcky- zlepšování úchopů a manipulace s pomůckami, seznamování se s pojmy (např. kniha, tužka, štětec apod.) - orientace ve třídě a v budově školy - pravidla chování a jednání (např. učit se počkat, až na žáka přijde řada, snažit se chápat, že je nutné se podělit, pomáhat spolužákovi apod.) - zdvořilostní chování - např. pozdrav, prosba, poděkování (zpočátku jako odezva po připomenutí, upevňování naučeného zdvořilostní chování, projevy dle možností žáka – verbálně nebo gestem) <p><u>Prostorová a časová orientace</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvržení svých denních činností – vnímání strukturovaného denního režimu, práce s obrázky - orientace v čase – den a noc, práce s obrázky, činnosti během dne a v noci - roční období – pozorování přírody v ročních obdobích, názvy jednotlivých ročních období, práce s obrázky (např. vybírání obrázku pojmenovaného ročního období z nabízených 		<p>OV 1.6.</p>
---	--	--	----------------

<p>Rozeznat roční období podle charakteristických znaků.</p> <p>Přiřadit činnosti obvyklé pro ráno / večer / poledne.</p> <p>Vnímat prostor.</p> <p>Zvládnout orientaci – co je „nahore“ / „dole“.</p>	<p>obrázků ročních období)</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání typických znaků charakterizujících jaro, léto, podzim, zimu, práce s obrázky (např. vybírání obrázků, které patří k jednomu danému ročnímu období ze sady obrázků zobrazujících typické znaky dvou ročních období) - seznámení se se základními prvky: příroda na podzim, v zimě, na jaře, v létě - počasí – pozorování, práce s obrázky, pojmy - např. sníh, déšť, slunce, vítr apod., pojmenovávání nebo označení aktuálního počasí pomocí piktogramů - pojmy: ráno, večer, poledne, činnosti obvyklé pro ráno, večer a poledne – práce s obrázky (např. vybírání obrázků ze sady, které znázorňují činnosti charakteristické pro ráno / večer / poledne) - rozvoj prostorové orientace: cvičení senzomotorického vnímání, hry s kostkami a stavebnicemi, pohybová cvičení, pojmenování prostorových vztahů, pojmenování umístění objektů na obrázcích - orientace ve známé místnosti- hry (např. nácvik ukazování jednotlivých prvků místnosti na pokyn -stůl, okno, dveře apod.) - orientace v prostoru – pojmy: „nahore“, „dole“ (manipulace s předměty na pokyn, orientace na těle, na obrázku) 		
--	--	--	--

<p>Chápat kategorie „na“, „do“, „v“.</p> <p>Na požádání podat nebo ukázat předměty, se kterými má každodenní zkušenost.</p> <p>Přiřazovat běžné předměty k obrázkům stejného předmětu.</p> <p>Pojmenovat (dle svých možností) běžné věci na obrázku.</p> <p>Na požádání podat nebo ukázat obrázky znázorňující činnost.</p> <p>Poznat a pojmenovat (slovně nebo pomocí AAK) vybraná zvířata.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientace „na“, „do“, „v“ (manipulace s předměty na pokyn (např. „Dej kostku do krabice.“)) <p><u>Poznávání různých činností, předmětů a zvířat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - cvičení zrakového, sluchového a hmatového vnímání a zrakové diferenciaci - uchopování a manipulace s předměty denní potřeby a hračkami (předvedení činnosti, asistovaný úchop, samostatný úchop) - uchopování a manipulace s předměty na slovní pokyn - nácvik přiřazování předmětů k obrázkům (s vedením ruky a slovním komentářem / samostatně) - poznávání a pojmenovávání (případně označení pomocí AAK) předmětů ve skutečnosti a na obrázcích, hry s obrázky – např. ukazování obrázku věci podle použití (ptáme se např. „Z čeho pijeme?“, „V čem spíme?) - poznávání různých činností ve skutečnosti (předvedení) a na obrázcích (ptáme se např. „Kdo spí?“, „Kdo jí?“, „Kdo štěká?“, „Co létá?“, „Co jezdí?“ apod.) - poznávání a pojmenovávání (slovně nebo pomocí AAK) domácích a hospodářských zvířat a jejich mláďat na modelech (hračkách) a obrázcích, ukazování spojené s napodobováním přirozených 		<p>OV 1.5., 1.9.</p>
--	---	--	--------------------------

<p>Třídít výrazně odlišné předměty podle druhu.</p> <p>Třídít předměty podle dvou základních barev.</p> <p>Třídít předměty podle velikosti na malé a velké.</p> <p>Řadit předměty podle zadaného kritéria.</p> <p>Reagovat s pomocí na vybrané obrázky a symboly.</p> <p>Snažit se koncentrovat na určitou činnost.</p>	<p>zvuků zvířat, pojmenovávání zvířat – „To je...“, hry s hračkami, pexeso se zvířaty, prohlížení zvukových knížek s obrázky zvířat</p> <p><u>Třídění a řazení předmětů</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - třídění předmětů podle druhu (s vedením ruky, samostatně na pokyn) - třídění předmětů podle barvy (s vedením ruky, samostatně) - třídění předmětů podle velikosti (jednobarevné předměty - s vedením ruky, samostatně na pokyn) - řazení předmětů (podél lišty, do řady, střídat předměty apod.) <p><u>Sociální čtení</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce se soubor obrázků a symbolů - poznávání vybraných obrázků a symbolů, přiměřené reagování na znaková znamení a symboly v okolním prostředí (výběr dle individuálních potřeb žáka- např. individuální zájmy žáka: příroda, sportovní činnosti apod.) - rozpoznávání různých druhů tovarů podle obalů - symboly: roční období, svátky, počasí, denní program žáka <p>Rozvíjení logického myšlení a paměti</p> <ul style="list-style-type: none"> - cvičení pozornosti při naslouchání – poslech hudby, krátkého vyprávění (pohádka), pozorné sledování televize, videa 		<p>OV 1.7., 1.9.</p> <p>OV 1.5., 1.9.</p> <p>OV 2.1.</p>
---	--	--	--

<p>Přiřadit k sobě do dvojic 3 a více předmětů.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - motivace k soustředěné činnosti individuální či skupinové 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Rozlišit velké a malé předměty.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - třídění, přiřazování výrazně odlišných předmětů podle druhu – hračky, předměty běžné denní činnosti apod. 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Na požádání vložit do odpovídajícího tvaru na desce 3 tvary – kruh, čtverec, trojúhelník.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - třídění a přiřazování předmětů podle velikosti - základní geometrické tvary známé z reálných situací; manipulace doprovázená pojmenováním, komentářem; vybarvování tvarů 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Napodobovat stavění kostek do řady.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - skládání z kostek s vedením ruky, s předvedením, skládání kostek na vyznačené místo (např. proužek papíru, prkénko apod.), skládání do řady 		
<p>Snažit se o stavění komínu z kostek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stavění komínu z kostek 		
<p>Rozlišit a přiřadit obrázek ke skutečným předmětům (předmět – obrázek).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - přiřazování reálného předmětu k obrázku / fotografii a naopak - práce s volnými obrázky a obrázky sestavenými do leporela 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Tvořit dvojice stejných obrázků (obrázek – obrázek).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - párování stejných obrázků - práce s obrázky různých velikostí, barev a tvarů dle individuálních možností žáka - třídění podle velikosti, tvaru, barvy 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Přiřazovat základní barvy a receptivně je rozlišovat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - přiřazování základních barev -červená, žlutá, zelená, modrá 		<p>OV 2.2.</p>

<p>Třídít předměty a obrázky do dvou skupin pod nadřazené pojmy.</p> <p>Snažit se orientovat na řádku, v sloupci, na stránce.</p> <p>Snažit se poznat a číst vybraná písmena nebo i krátká slova.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vytváření stejnobarevných dvojic - třídění předmětů podle barvy - receptivní rozlišování barev (na pokyn ukázat, podat požadovanou barvu – např. Ukaž červený míč) - manipulace s předměty spojená s verbálními podněty - soubory předmětů a obrázků – např. jídlo, zvířata, dopravní prostředky, ovoce, zelenina, oblečení, nádobí atd. – třídění, vytváření skupin - nadřazená a podřazená slova - manipulační hry: dej za, před, vedle - čtení obrázků zleva doprava - orientace na řádku – rovnání písmen na řádku (písmena z plastické hmoty, z papíru apod.) - prohlížení obrázkových knih - diferenciacní cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání - přiřazování, třídění, poznávání a čtení vybraných písmen a krátkých slov podle individuálních potřeb žáka - osvojování piktogramů podle individuálních potřeb žáka - nácvik čtení: globální metoda, sociální čtení podle individuálních potřeb žáka: - příprava pro globální čtení: předčítání krátkých textů, společné prohlížení knížek s obrázky a tištěným textem s žákem, diferenciacní cviční zrakového vnímání (rozlišování a přiřazování 		<p>OV 2.4.</p> <p>OV 2.5.</p>
---	---	--	-------------------------------

<p>Zopakovat krátkou říkanku s pomocí (dle svých možností).</p> <p>Umět receptivně napočítat (dva – tři) předměty.</p>	<p>stejných skutečných předmětů do dvojic; rozlišování a přiřazování obrázků ke skutečným předmětům; tvoření dvojic stejných obrázků), porozumění a zapamatování pojmu (vybírání, vyhledávání daného obrázku na slovní pokyn – žák spojuje název s obrázkem; pojmenovávání – žák vyhledává obrázek na slovní pokyn a dle možností sám pojmenovává, slovo opakuje, skládání slov z písmen, dle možností žáka napodobení písmene obtahováním, modelováním)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastní globální čtení (přiřazování natištěného slova k obrázku a čtení učitelem; přiřazování slova k obrázku učitelem a dle možností čtení žákem, přiřazování slova k obrázku žákem i čtení žákem dle jeho možností - rozvíjení paměti - opakování slov - opakování a zapamatování říkanek - opakování a zapamatování frází - vytváření a chápání kvantitativních vztahů – pojmy, které vedou k porovnávání a srovnávání, vytváření představy množství (např. všechno, nic, mnoho, málo atd.) - vytváření představy počtu – manipulační činnosti (např. Podej dvě kostky), počítání konkrétních předmětů, vytváření představy počtu hmatem, zrakem, verbálně, vytváření souborů o daném počtu prvků 		<p>OV 2.6.</p> <p>OV 2.7.</p>
--	---	--	-------------------------------

<p>Uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní (v případě potřeby s kompenzační pomůckou).</p>	<p>Rozvíjení grafických schopností</p> <ul style="list-style-type: none"> - cvičení dlaní, prstů - účelné držení tužky, štětce 		<p>OV 3.2</p>
<p>Snažit se ovládat směr čar při kreslení.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - uvolňovací cvičení ramenního a loketního kloubu, zápěstí a prstů - kreslení na svislou a vodorovnou plochu - kreslení různým materiálem - ovládání směru čar, kultivovanější vedení čar - pokrytí celé plochy papíru - snaha o vybarvení ohraničených tvarů - kruhová čáranka – „klubka“ (nácvik a snaha o zafixování pohybu daným směrem) – kreslení s vedením ruky, obtahování a napodobování kruhu podle vzoru - obtahování a napodobování jednoduchých tvarů – oblouky – horní, dolní (nácvik a snaha o zafixování plynulého pohybu s přerušením), črtání (nácvik a snaha o zafixování uvědomělého pohybu všemi směry z daného bodu – odstředivě, pak daným směrem), svislé, vodorovné a šikmé čáry oběma směry, spojování dvou bodů, pokus o kresbu kříže - snaha o tvoření znaků pro určitý předmět v jednoduché kresbě 	
<p>Snažit se poznat grafickou podobu některých písmen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - písmena – pojem - tvarové prvky vybraných písmen tiskací abecedy - první písmeno jména, ukázaného předmětu, - řazení písmen na řádek (písmena z plastické hmoty, z papíru, z látky apod.) 		<p>OV 3.4.</p>

<p>Obtahovat a napodobovat některá vybraná písmena.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - číslice – nácvik a snaha o zafixování psaní vybraných číslic (obtahování, napodobování, psaní s dopomocí, se slovním vedením atd.) - písmena – nácvik prvků hůlkových písmen - obtahování, spojování bodů, napodobování a snaha o zafixování vybraných hůlkových písmen podle individuálních potřeb žáka (psaní s dopomocí, se slovním vedením, snaha o samostatné psaní) 		<p>OV 3.5.</p>
---	--	--	----------------

3. období (7. - 10. ročník)

<p>Školní výstupy Žák by měl</p>	<p>Učivo</p>	<p>Mezipředmětové vztahy</p>	<p>Poznámky</p>
<p>Pojmenovat části svého těla.</p> <p>Vědět, zda je dítě nebo dospělý.</p> <p>Sdělit své potřeby a pocity verbálním nebo neverbálním způsobem.</p>	<p>Rozvíjení poznávacích schopností <u>Části těla a jejich pojmenování</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pojmenovávání (nebo označení pomocí alternativní a augmentativní komunikace - AAK) částí lidského těla <p><u>Vlastní osoba</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - seznamování se s pojmem: dítě – dospělý, prohlížení obrázků a obrázkových knih s postavami dětí a dospělých, povídání na téma: dětství, dospělost, stáří - uvědomování si svých potřeb a pocitů - osvojování způsobů a možností vyjádřit svá přání, pocity, potřeby, problémy verbálním nebo neverbálním způsobem - napodobování emočních výrazů obličeje podle 	<p>ŘV – rozvoj verbální i neverbální komunikace, vytváření a upevňování dovedností v pragmatické jazykové rovině a sociálních dovedností, rozvíjení koncentrace pozornosti</p> <p>SV – seznamování se s předměty, třídění předmětů, rozvoj smyslového vnímání, rozvoj sebeobslužných dovedností a orientace v prostoru</p> <p>HČ – dechová cvičení, hudební doprovod, zvuky</p>	<p>OV 1.1.</p> <p>OV 1.7.</p>

<p>Vnímat různé podněty a reagovat na ně.</p>	<p>druhé osoby, obrázku nebo fotografie, prohlížení obrázků s různými výrazy obličeje</p> <ul style="list-style-type: none"> - hry a činnosti přibližující význam smyslů (co můžeme vidět, co slyšet apod.) 	<p>VČ – manipulace s předměty, uchopování předmětů, orientace na ploše, rozvíjení koncentrace pozornosti</p>	<p>OV 1.5.</p>
<p>Dokázat přiřadit předmět denní potřeby k činnosti.</p>	<p><u>Předměty denní potřeby</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik přiřazování předmětu denní potřeby nebo obrázku předmětu k činnosti, námětové hry – výběr potřebných předmětů (co potřebujeme k...) 	<p>PČ – manipulace s předměty, poznávání předmětů a seznamování se s jejich tvary, rozvoj sebeobslužných dovedností, rozvíjení koncentrace pozornosti</p>	<p>OV 1.7.</p>
<p>Poznat a používat vybrané předměty denní potřeby.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenovávání předmětů denní potřeby (slovně nebo pomocí AAK) - nácvik používání vybraných předmětů denní potřeby dle individuálních potřeb žáka 	<p>RTV – napodobování pohybů, plnění jednoduchých pokynů k poloze těla, pohybové hry s reakcí na slovní pokyn / gesto</p>	
<p>Upozornit dospělou osobu na zdravotní potíže.</p>	<p><u>Sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky, péče o zdraví</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik vyjádření zdravotních potíží - zdraví a nemoc, chování nemocného doma, péče o zdraví 		<p>OV 1.7., 1.8.</p>
<p>Uplatňovat v maximální možné míře základní sebeobslužné a hygienické činnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky - oblékání v létě, v zimě, hry (např. vybírání z nabídky, které oblečení je vhodné pro nošení v létě a které v zimě) - osobní bezpečí, zásady bezpečného chování 		
<p>Znát členy své rodiny.</p>	<p><u>Rodina</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina – členové rodiny, pravidla pro soužití 		<p>OV 1.3.</p>

<p>Uvědomovat si potřebu péče o domácí zvířata a rostliny.</p> <p>Být opatrný v kontaktu s neznámými lidmi.</p> <p>Znát jména spolužáků a učitelů a používat je v komunikaci.</p> <p>Samostatně manipulovat s mírným dohledem dospělé osoby s vybranou školní pomůckou.</p> <p>Orientovat se v budově školy s dohledem dospělé osoby.</p> <p>Dodržovat s pomocí dospělé osoby a dle svých možností pravidla pro soužití ve škole, mezi kamarády.</p> <p>Zapojovat se do činností ve skupině přiměřených schopnostem s pomocí dospělé osoby.</p>	<p>v rodině (např. pomáháme si apod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - domov – místo, kde bydlím, kde nalézám ochranu, pochopení a radost, dům, rodinné oslavy (práce s obrázky, jednoduché rozhovory) - seznamování se s péčí o domácí zvířata a rostliny (jednoduché ukázky péče o rostliny, práce s obrázky,) - nácvik správného chování při setkání s cizími lidmi <p><u>Škola, vztahy ve škole</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - upevňování znalosti jmen spolužáků a učitelů - školní pomůcky - zlepšování manipulace s pomůckami a rozšiřování a upevňování znalosti pojmů ze skupiny školních pomůcek - orientace v budově školy - vztahy se spolužáky ve škole, pravidla chování a jednání ve skupině, mezi kamarády (např. neublížovat si navzájem, umět navázat kontakt, podělit se, půjčit apod.) - spolupráce, činnost ve skupině 		<p>OV 1.4., 1.6.</p>
---	---	--	--------------------------

<p>Vědomě a převážně spontánně projevat zdvořilostní chování.</p> <p>Snažit se chovat na veřejnosti přiměřeně s pomocí dospělé osoby.</p> <p>Orientovat se s pomocí ve svém denním časovém rozvrhu.</p> <p>Zvládnout orientaci v čase – ráno, poledne, večer.</p> <p>Rozlišit roční období dle charakteristických znaků.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zdvořilostní chování (např. pozdravit se, přivítat se, rozloučit se, přát dobrou chuť, říci dobré ráno, dobrou noc), dodržování naučených zdvořilostních pravidel - chování na veřejnosti (např. v kině, divadle, v obchodě) <p><u>Prostorová a časová orientace</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvržení denních činností, orientace v denním časovém rozvrhu - vnímání dnů v týdnu – práce se symboly dnů v týdnu, opakování názvů dnů v týdnu dle individuálních možností žáka - vyjmenovávání částí dne, činnosti obvyklé pro ráno, poledne a večer, pojmy: dopoledne, odpoledne, činnosti obvyklé pro dopoledne a odpoledne (hry na přiřazování činností obvyklých pro dopoledne / odpoledne) - roční období – názvy, typické znaky charakterizující jaro, léto, podzim, zimu, hry a práce s obrázky – např. vybírání obrázků na pokyn, které patří k jednomu danému ročnímu období (ze sady obrázků zobrazujících typické znaky všech čtyř ročních období) - významné svátky v ročních obdobích - Vánoce, Velikonoce - proměny přírody a typické činnosti lidí v jednotlivých ročních obdobích – hry a práce 		<p>OV 1.6.</p>
--	---	--	----------------

<p>Pojmenovat (dle svých možností) počasí podle obrázku.</p> <p>Orientovat se v prostorových vztazích k nejbližšímu prostředí.</p> <p>Orientovat se v budově školy s pomocí běžně používaných symbolů k orientaci.</p> <p>Vnímat bezpečnostní pokyny dospělé osoby.</p> <p>Poznat jednoduché činnosti, zvířata a předměty ze základních souborů.</p>	<p>s obrázky na přiřazování činností obvyklých pro jednotlivá roční období</p> <ul style="list-style-type: none"> - počasí : pozorování počasí, práce s obrázky (např. déšť, sníh, mraky, bouřka, vítr) - rozvoj prostorové orientace: cvičení senzomotorického vnímání, hry s kostkami a se stavebnicemi, pojmy: „vpředu“, „vzadu“, „před“, „za“, „nad“, „pod“, „vedle“, „u“, „mezi“ – poznávání kategorií v kontextu – např. „Dej auto mezi míč a panenku!“, hry na orientaci v prostoru, umísťování předmětů v prostoru na pokyn, pojmenovávání prostorových vztahů, pojmenovávání umístění objektů na obrázcích - orientace v okolí třídy a v budově školy – zlepšování schopnosti orientace pomocí poznávání běžně užívaných symbolů (např. WC, šatna, umývárna) - vnímání bezpečnostních pokynů při přesunu v prostorách budovy školy, při hrách, procházkách, výletech apod., nácvik správných reakcí na pokyny, uvědomování si míst a situací, kde může docházet k úrazům, možnosti předcházení úrazům a ohrožení zdraví <p><u>Poznávání různých činností, předmětů a zvířat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - cvičení zrakového, sluchového a hmatového vnímání - uchopování a manipulace s předměty na slovní 		<p>OV 1.5, 1.9., 1.7.</p>
--	--	--	-------------------------------

<p>Rozlišovat různé pracovní činnosti.</p>	<p>pokyn</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání a pojmenovávání (nebo označení pomocí AAK) zvířat a předmětů ze základních souborů ve skutečnosti, na modelech nebo obrázcích– např. hračky, jídlo a pití, dopravní prostředky, předměty denní potřeby, oblečení, rostliny apod. - poznávání různých činností, práce s obrázky, třídění – co létá, jezdí apod. - výběr obrázků podle podstatného znaku (např. na otázku „Kdo vaří?“ ukázat obrázek kuchaře) - výběr obrázků podle aktuální situace (klademe otázky např. „Ukaž mi, co si vezmeme, když prší.“) - poznávání pracovních činností lidí, přiřazování předmětů k činnosti, hry - ptáme se např. „Komu dáme....(typický předmět)?“ 		
<p>Třídít a řadit předměty či obrázky podle zadaných kritérií.</p>	<p><u>Třídění a řazení předmětů a obrázků</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - třídění podobných předmětů (např. různé druhy kostek apod.) - třídění podle tvarů (např.kruh x čtverec) - řazení tří prvků podle velikosti: malý- střední – velký - řazení- sestavování řad (např. barevné řady) - třídění obrázků do významových skupin (např. jídlo x oblečení) 		<p>OV 1.9.</p>
<p>Reagovat na vybrané obrázky,</p>	<p><u>Sociální čtení</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kategorie: soubor obrázků a symbolů (poznávání 		<p>OV 1.5., 1.9.</p>

<p>symboly a piktogramy.</p> <p>Koncentrovat se na určitou činnost.</p> <p>Ukázat na požádání kolečko, čtverec, trojúhelník.</p> <p>Přiřadit geometrický tvar ke stejnému obrázku.</p> <p>Pojmenovat geometrický tvar (podle možností žáka).</p> <p>Složit puzzle ze čtyř a více částí.</p> <p>Třídít předměty podle základních barev.</p>	<p>vybraných obrázků a symbolů, reagování na znaková znamení a symboly v okolí) –výběr dle individuálních potřeb žáka</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání vybraných dopravních symbolů - kategorie: piktogramy (poznávání vybraných piktogramů, přiměřené reagování na piktogramy v okolí) - kategorie: slova nebo skupiny slov (poznávání slov metodou globálního čtení) –výběr dle individuálních potřeb žáka <p>Rozvíjení logického myšlení a paměti</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení volných vlastností, zejména vytrvalosti - základní geometrické tvary: kruh, čtverec, trojúhelník - rozlišování geometrických tvarů na obrázku, vybarvování - hry- např.vkládačky, navlékání tvarů na trn, nácvik přiřazování tvarů k obrázku stejného tvaru - pojmenování, manipulace s tvary s verbálními podněty - syntetické činnosti – půlené obrázky - skládání puzzle - poznávání neúplných obrázků - logické dvojice – co patří k sobě - poznávání barev - přiřazování barev - třídění předmětů podle barvy 		<p>OV 2.1.</p> <p>OV 2.2.</p> <p>OV 2.2.</p> <p>OV 2.2.</p>
--	---	--	---

<p>Pojmenovat základní barvy (podle možností žáka)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenovávání barev 		
<p>Skládat kostky dle jednoduché předlohy s pomocí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik skládání kostek dle jednoduché předlohy, dle nakresleného vzoru 		
<p>Zvládnout seřadit obrázky podle posloupnosti děje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - řazení dvou obrázků – posloupnost děje, pojmy: předtím (nejdříve), potom - řazení tří obrázků – běžné denní činnosti, pohádka, posloupnost děje: co se stalo nejdříve, později, naposled - pojmy: včera, dnes, zítra; obvyklé činnosti žáka spojené s určitým dnem - cvičení zrakové a sluchové paměti 		<p>OV 2.3.</p>
<p>Orientovat se na řádku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientace na řádku – rovnání písmen na řádku - nácvik pohybu po řádce zleva doprava –sledování textu prstem dle individuálních možností žáka 		<p>OV 2.4.</p>
<p>Poznat a číst vybraná písmena nebo i krátká slova.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - diferenční cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání - přiřazování, třídění, poznávání a čtení dalších vybraných písmen a krátkých slov podle individuálních potřeb žáka - osvojování piktogramů podle individuálních potřeb žáka - nácvik čtení: globální metoda, sociální čtení – exponování nových pojmů a obrázků podle individuálních potřeb žáka - čtení jednoduchých vět se spojkou „a“, „i“ mezi obrázky nebo slovy (např. táta a máma) a případně vět se slovy „má“, „to je“ (např. to je teta) 		<p>OV 2.5.</p>

<p>Vyhledat položky, které patří nebo nepatří do souboru pod nadřazený pojem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - soubory předmětů a obrázků – např. jídlo, zvířata, dopravní prostředky, ovoce, zelenina, oblečení, nádobí, hudební nástroje, nábytek atd. – třídění, vytváření skupin - zobecňování (jablko, hruška = ovoce) a konkretizace(ovoce = jablko, hruška) 		
<p>Opakovat krátkou básničku s pomocí (dle svých možností).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení na rozvíjení paměti - opakování vět - opakování a zapamatování říkanek, básniček, krátkých písniček 		<p>OV 2.6.</p>
<p>Receptivně poznat některé číslice (na pokyn vybrat ze souboru danou číslici).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - posloupnost čísel, poznávání, porovnávání, třídění, přiřazování vybraných čísel, čtení vybraných číslic v oboru přirozených čísel do 5 - dětské říkanky s čísli 		<p>OV 2.7.</p>
<p>Přiřadit vybrané číslice k odpovídajícímu počtu prvků a naopak.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - přiřazování počtu k číslici a číslice k počtu prvků - sociální počty 		
<p>Nakreslit různé druhy čar.</p>	<p>Rozvíjení grafických schopností</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybarvování ohraničených tvarů - vlnovky, smyčky nahoru a dolů (obtahování a napodobování, snaha o samostatné psaní) 		<p>OV 3.3.</p>
<p>Poznat grafickou podobu některých písmen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tvarové prvky dalších vybraných tiskacích písmen, přiřazování písmen na kartách k obrázku 		<p>OV 3.4</p>
<p>Napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pokus o psaní vybraných písmen a číslic podle individuálních potřeb žáka (obtahování, spojování bodů, napodobování a snaha o 		<p>OV 3.5.</p>

Poznat základní geometrické tvary.	samostatné psaní) - pokus o psaní vlastního jména (obtáhování, spojování bodů, napodobování, snaha o samostatné psaní) - písmena na řádku – rovnání písmen do řádku, pokus o psaní na řádek - multisenzoriální vnímání předmětů různých tvarů - obtáhování jednoduchých tvarů, spojování bodů - obtáhování a snaha o napodobení kresby čtverce a trojúhelníku podle vzoru		OV 3.6.
------------------------------------	--	--	---------

5.2. ŘEČOVÁ VÝCHOVA

5.2.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Řečová výchova vznikl ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Cílem předmětu je rozvíjení řečových schopností, případně osvojení komunikačních dovedností za použití netradičních metod komunikace (např. nonverbální komunikační metody, piktogramy, sociální čtení). Vzdělávací obsah předmětu je zpracován pro 1., 2. a 3. období.

Předmět Řečová výchova zahrnuje tematický okruh:

- Rozvíjení komunikačních dovedností

Předmět je organizován v rámci povinné minimální časové dotace na 1. i 2. stupni:

- 1. – 4. ročník 2 hodiny + 1 disponibilní hodina týdně pro každý ročník
- 5. – 6. ročník 2 hodiny týdně pro každý ročník
- 7. – 10. ročník 2 hodiny týdně pro každý ročník

Mezipředmětové vztahy:

Rozumová výchova (RV), Smyslová výchova (SV), Hudební činnosti (HČ), Výtvarné činnosti (VČ), Pohybová výchova (PV).

Vyučovací hodiny probíhají v podmínkách, které respektují individuální potřeby žáků, je využíváno široké spektrum kompenzačních a didaktické pomůcek, včetně PC programů a dalších technických pomůcek usnadňujících získání a uchování informací. Vzdělávací činnosti probíhají v kmenových třídách s možností relaxace. Vyučovací hodiny mohou být členěny na krátké úseky podle individuálních potřeb žáků.

Hodnocení výuky probíhá slovní formou. V jednotlivých ročnících je hodnocena dosažená úroveň získaných komunikačních dovedností, zároveň je zhodnocena ta část klíčové kompetence, která je v rámci daného předmětu rozvíjena a zohledněny jsou individuální schopnosti a možnosti kombinovaně postižených žáků.

5.2.2. Cílové zaměření předmětu

- Rozvíjení komunikačních dovedností v individuální možné míře – a to verbální i neverbální komunikace, případně rozvíjení komunikačních dovedností za použití netradičních metod komunikace – systémů augmentativní a alternativní komunikace.

- Zvyšování spoluúčasti žáků s těžkým mentálním a kombinovaným postižením na denním životě pomocí rozšiřování možností aktivní komunikace s lidmi.
- Napomáhání učení i v jiných předmětech tím, že se učení stává interaktivním místo pasivním.
- Zmenšování frustrace z nepochopení rozšiřováním komunikačních schopností žáků a zmenšování problémů s chováním, zlepšování sebepojetí a sebeúcty žáků s těžkým mentálním a kombinovaným postižením.

5.2.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozumět jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a být schopen je užívat. 	<ul style="list-style-type: none"> - přiměřeně rozvíjíme verbální či alternativní formu komunikace, zaměřujeme se nejdříve na jednoduché a známé předměty a snadnou činnost, pojmenováváním rozšiřujeme aktivní i pasivní slovní zásobu žáka, dále podněcujeme ke komunikaci při rozhovorech, skupinových činnostech i samostatném projevu - podle potřeby žáka podněcujeme k alternativní komunikaci - individuálně postupujeme při rozšiřování slovní zásoby žáka aplikací jednotlivých kroků programu výuky symbolové komunikace od nabídky úvodního souboru symbolů, znaků nebo piktogramů k porovnávání a rozlišování, uvádění nových symbolů, znaků nebo piktogramů po malých skupinkách, k používání základních symbolů, znaků nebo piktogramů ke komunikaci, k rozlišování symbolových řetězců a vytváření funkčního slovníku

Kompetence k řešení problémů

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Chápat a plnit jednoduché pokyny. 	<ul style="list-style-type: none"> - v konkrétních situacích procvičujeme samostatné plnění jednoduchých slovních pokynů, zpočátku společně se slovním pokynem využíváme gesta, žákovi pomáháme předvedením splnění požadavku nebo činnosti a povzbuzujeme jej

	<p>k nápodobě, event. vedeme ruku žáka, usměřujeme jeho pohyb</p> <ul style="list-style-type: none"> - nacvičujeme reakce žáka v jednoduché strukturované situaci, dáváme pokyny, které se týkají jeho denních činností, postupně nacvičujeme reakce na pokyn „dej mi“, „podej mi“, „vezmi si“ na úrovni předmětové, reakce na pokyn „ukaz mi“ na úrovni obrázků, po zafixování měníme pokyny, při splnění pochválíme žáka
<ul style="list-style-type: none"> • Orientovat se v okolním prostředí pomocí piktogramů a orientovat se v okolí a v čase s využitím sociálního čtení. 	<ul style="list-style-type: none"> - žáka vedeme k poznávání, interpretaci a přiměřenému reagování na zřetelná znamení a symboly, piktogramy, slova a skupiny slov, která mu napomáhají k orientaci v jeho okolním prostředí - cvičení se symboly, piktogramy zařazujeme přímo do denního programu tak, že dávají jasný přehled o organizaci dne i programu žáka (vytváříme např. různé přehledy znázorňující sled činností během dne), seznamujeme žáka s obrázky a piktogramy vztahujícími se k datu, názvu dní, měsíců, ročnímu období, zvláštních událostí – např. svátků, se symboly počasí apod.

Kompetence komunikativní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Používat mluvený projev či alternativní formu komunikace k aktivnímu dorozumívání se s osobami ve svém okolí, být schopen sdělit svému okolí své pocity, potřeby a přání. 	<ul style="list-style-type: none"> - podle individuálních možností žáka rozvíjíme jeho komunikační schopnosti – artikulovanou řeč, neverbální komunikaci nebo využijeme alternativní a augmentativní komunikační systémy k rozvoji komunikace, komunikační systém je založen na kolekci technik, pomůcek, symbolů a strategií, které lze v jejich použití vzájemně kombinovat pro podporu vývoje komunikace žáka se soustředíme na rozvoj všech kvalit vnímání – zejména zrakového a sluchového

	<p>vnímání, na navazování a zlepšování očního kontaktu pomocí cvičení a her, na zlepšování pozornosti pomocí cvičení a her a rozvoj motoriky (jemné, hrubé, grafomotoriky, vizuomotoriky, oromotoriky) a nácvik dýchání, na vytváření dovednosti napodobování pro rozvoj sociální interakce a na rozvoj střídání, které je důležité v sociální interakci a v rozhovoru. Klademe důraz na názornost – žák má možnost pojmenovanou věc vidět nebo slyšet, ohmatat, cítit, experimentovat s ní, nebo využíváme pro názornost obrázky. Vytváříme situace podněcující k mluvení – povídáme si s žákem, projevujeme zájem o to, co viděl, zažil, kde byl atd. Dodáváme odvalu a motivaci k další konverzaci, zpomalujeme tempo konverzace a dopřáváme žákovi čas na zpracování a předání informací. Pojmenováváme a jednoduše komentujeme, co žák vidí, slyší, dělá, pravděpodobně cítí či myslí a také jednoduše slovně i neverbálně vyjadřujeme naše pocity, jednání a popisujeme aktuální dění.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Reagovat na jednoduché pokyny, vyjádřit souhlas či nesouhlas. 	<ul style="list-style-type: none"> - podporujeme schopnost rozhodovat se, nabízíme možnost volby tak, aby žák nabídku rozuměl a byl schopen vyjádřit svou volbu – např. pohledem, ukázáním, znakovou řečí, mluvením
<ul style="list-style-type: none"> • Pozdravit a reagovat na pozdrav, poprosit a poděkovat – verbálně nebo gesty. 	<ul style="list-style-type: none"> - v konkrétních situacích sociálního kontaktu nacvičujeme správné sociální chování, jsme pro žáka vzorem, vyžadujeme, aby po nás opakoval gesto nebo slovo, hrajeme skupinové hry a vytváříme modelové situace pro zafixování těchto rituálů, zapojujeme tyto rituály i v komunikaci s širším okolím

Kompetence sociální a personální

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Navazovat sociální kontakt ve známém prostředí a využít získané formy komunikační dovednosti k funkčnímu dorozumívání s lidmi. 	<ul style="list-style-type: none"> - jsme pro žáka modelem komunikace, vytváříme pocit jistoty a bezpečí v sociálním kontaktu, poskytujeme žákovi podporu, korekční zpětnou vazbu

- | | |
|--|--|
| | <ul style="list-style-type: none">- postupně posilujeme regulační funkce komunikace žáka – žák pomocí komunikace dosahuje cíle, usměrňuje sociální interakce |
|--|--|

5.2.4. Vyučovací předmět: Řečová výchova (ŘV)

Očekávané výstupy (OV) z RVP:

1. reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby
2. snažit se o správné dýchání
3. vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty
4. znát své jméno a reagovat na oslovení jménem
5. znát jména nejbližších osob a spolužáků
6. umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty
7. sdělit svá přání a potřeby – verbálně nebo nonverbálním způsobem
8. využívat komunikační počítačové hry

1. období (1. - 3. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Reagovat na hlasový projev a intonaci dospělé osoby, reagovat na přítomnost další osoby.	<ul style="list-style-type: none">- nácvik sluchového soustředění na zvuky (ozvučenou hračku, cinkání lžice o talíř, bubnování, zvonění zvonkem apod.)- vytváření pocitu bezpečí a jistoty- překonávání strachu z okolí, rychlejších pohybů a hlasitých projevů ostatních žáků- konkretizace známých ruchů a zvuků (hlasy zvířat, zvuky při denních potřebách, dopravní prostředky apod.) s vizuální podporou (konkrétní předměty, obrázky), otáčení se za zvukem- cvičení navazování očního kontaktu (hry se změnou výrazu obličeje, vydávání zvuků učitelem, hry s předměty před obličejem, hry se zvukovými hračkami, schovávání obličeje apod., navazování očního kontaktu před začátkem hry	RV- pozornost, soustředění na pokyn, sociální imitace SV – rozvoj smyslového vnímání HČ – dechová cvičení, hudební doprovod, zvuky, hlasy PV – pohybový doprovod, imitace pohybů	OV 1.

<p>Snažit se o správné dýchání.</p>	<p>nebo činnosti aj.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - střídání v komunikaci: já – ty (reakce na neverbální projevy –např. úsměv nebo na zvuky žáka – zvukem, změnou výrazu tváře, gestem – iniciovat střídání, nácvik střídání začleněný do her-např. dávání ovoce do mísy, čmárání, manipulace s kostkami atd.) - napodobování pohybů, gest (např. mávání, tleskání), zvuků - dovednosti nesymbolické komunikace (sociální interakce, fyzická interakce, kombinovaná interakce) - napodobování intonačních vzorců řeči (podporovat produkci zvuků, které nemusí být nositelem významu) - senzomotorické hry 		<p>OV 2.</p>
<p>Reagovat na oslovení jménem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dechová cvičení - foukání (do hedvábného šátku, na kousky papíru, na peříčko, na malé předměty pověšené na niti, foukání bublin, brčkem do vody, do dechových nástrojů apod.) - nácvik a hry pro udržení ústního závěru 		<p>OV 4.</p>
<p>Říci dle svých možností své jméno na pokyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - komunikační a pohybové hry s využitím oslovení - rytmizace a melodizace jmen - nástroj a hlas: pohybové hry s reakcí na podnět (na jméno, na dotyk), hry „na jukanou“, „na schovávanou“ - důsledné oslovování při všech činnostech - nácvik vyslovování jména (na otázku / pokyn – např. „Jak se jmenuješ?“), hry na jména 		

<p>Na výzvu ukázat na konkrétního spolužáka nebo učitele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učitelé a spolužáci- uvědomování si učitelů a ostatních žáků ve třídě, jména spolužáků - ukazování konkrétních osob, komunikační hry, hry s pohybovou reakcí - plnění jednoduchých příkazů s využitím nejbližších osob a spolužáků (např. podej, dones, vezmi apod.) 		<p>OV 5.</p>
<p>Pozdravit se na výzvu se spolužáky a známými dospělými.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik pozdravu – gesty, verbálně - transfer naučených dovedností do běžného života 		<p>OV 6.</p>
<p>Snažit se poprosit a poděkovat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hry na pochopení a používání sociálních slov - cvičení napodobování gest 		<p>OV 6.</p>
<p>Ukazovat rukou nebo prstem, používat přirozená gesta k uspokojení potřeb.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení napodobování – např. dotýkání se, dívání se nebo ukazování na předměty - podpora gest - přirozená gesta žáka doprovázet v běžných situacích slovy - nácvik ukazování na předměty nebo obrázky (ukazování s vedením ruky nebo prstu; ukazování na předměty, o nichž mluvíme, na které se s žákem společně díváme; podávání předmětů na verbální pokyn; ukazování jednotlivých obrázků apod.) 		<p>OV 7.</p>
<p>Neverbálně reagovat na jednoduché otázky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hry s pohybovou reakcí - snaha o soustředěné naslouchání a porozumění slovům a jednoduchým větám - podpora neverbálních odpovědí (gesta, mimika apod.) na jednoduché otázky 		
<p>Využívat dle svých možností při</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interaktivní hry k rozvoji výrazových prostředků 		<p>OV 7.</p>

<p>interakci výrazových prostředků obličeje a celého těla.</p> <p>Snažit se o spontánní komunikaci.</p>	<p>obličeje a celého těla</p> <ul style="list-style-type: none"> - říkadla s doprovodem pohybu - cvičení motoriky mluvidel (jazyka, rtů, čelisti) i jemné motoriky rukou - nácvik hlásek podle potřeb žáka od hlásek artikulačně nejlehčích k hláskám artikulačně nejobtížnějším - fonační cvičení, poznávání a napodobování symbolických zvuků a slov – „bum“, „bác“, „ššš“, napodobování zvuků zvířat („mé“, „bú“, „bé“, „haf“, „mňau“ apod.), vítr, auto, traktor atd. - naslouchání říkankám a písničkám, rytmizace slov (vytleskávání, vytřukávání – říkanky, rozpočítadla, básničky) - cvičení zrakového vnímání (zraková stimulace, skládání obrázků z dílů), zrakové a sluchové paměti - rozvoj porozumění řeči – snaha o pochopení významu slov, slovních spojení a jednoduchých vět - motivace k slovnímu projevu a rozvoj aktivní slovní zásoby se zrakovou podporou- verbální komunikace nebo alternativní a augmentativní komunikace - AAK podle individuálních potřeb žáka (slova, slovní spojení, jednoduché věty, AAK- symboly, znaky, piktogramy, komunikační tabulky –seznamování s okolím a předměty denní potřeby, alespoň slova: máma, táta, domů, škola, jíst, pít, WC, ano, ne ...) - cvičení reakcí na otázku „Co je to?“, „Kdo je to?“ (verbálně nebo pomocí AAK) - manipulační 		<p>OV 7.</p>
---	---	--	--------------

<p>Reagovat na „ne“ a na negativní informace.</p> <p>Snažit se opakovat slova vyslechnutá z počítačového programu.</p>	<p>činnosti s předměty spojené s pojmenováváním, stimulace žáka k odpovědi na otázky při osobním styku se známými osobami, komunikační hry</p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik reakcí na „ne“ a na negativní neverbální a verbální pokyny (např. „Nedělej to!“, „Nesahej na to!“ apod.) v konkrétních situacích, podpora správných reakcí typu: otočení, zastavení a přerušování činnosti alespoň na krátkou dobu apod. - rozvíjení úchopových funkcí ruky, koordinace oko-ruka, kinetické hry na jemnou motoriku, cílené pohyby - nácvik a procvičování alternativního ovládnutí počítačových komunikačních programů - práce s počítačovými programy zaměřenými na rozvoj komunikace (Brepta, Altíkovy úkoly atd.) 		<p>OV 1., 7.</p> <p>OV 8.</p>
--	---	--	-------------------------------

2. období (4. - 6. ročník)

<p>Zlepšovat schopnost správného dýchání.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj správného dýchání pomocí dechových cvičení: cvičení prodloužení výdechového proudu (např. hry- napodobování zvuků – vítr fouká: fííí, had syčí: ssss, vlak houká: úúúú, včela bzučí – bzzz, výdech spojený s vyslovováním dvou i více slov), cvičení správného nádechu nosem (např. hry – přivoníme ke květině, ovoci, voňavce apod.), procvičování pomalého nádechu a pomalého výdechu přerušovaného dlaní nebo prsty, usměrňování výdechového proudu (např. hry – foukáme do vaty, peříčka, proužků papíru, dýcháme si na zmrzlé ruce – chu, chu, chu apod.), hospodaření s dechem 	<p>RV- pozornost, soustředění na pokyn, sociální imitace</p> <p>SV – rozvoj smyslového vnímání</p> <p>HČ – dechová cvičení, hudební doprovod, zvuky, hlasy</p> <p>VČ – vyjádření pocitů a potřeb ve výtvarném projevu</p> <p>PV – pohybový doprovod, imitace pohybů</p>	<p>OV 2.</p>
---	---	---	--------------

<p>Reagovat na jednoduché pokyny a pobídky s podporou gesta – „dej“, „ukaz“, „sedni si“ apod. (popř. doplněných AAK).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - strukturované situace a každodenní činnosti doprovázené ustáleným komentářem s gestem - zapojování přirozené gestikulace, tónu hlasu, výrazu tváře ke sdělovanému obsahu v komunikaci s žákem - nácvik preverbálních komunikačních dovedností žáka (pohled, ukazování, přirozená gesta apod.) - šepot a křik (extrémní polohy) – hry spojené s vizualizací a pohybem (např. Tichá a hlasitá pošta) - hry s pohybovou reakcí 		<p>OV 1., 7.</p>
<p>Rozumět slovům „ano“ – „ne“.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - názorné předvedení odpovědí „ano“ – „ne“ s doprovodem gest (pohyb hlavy, ruky), napodobování žákem 		<p>OV 3.</p>
<p>Na dotaz dospělé osoby vyjádřit gestem / slovně odmítnutí nebo souhlas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik a procvičování neverbální odpovědi nebo jednoslovné odpovědi „ano“ – „ne“ (eventuálně pomocí AAK) na jednoduché otázky, které se týkají každodenních činností a potřeb žáka, fixace při hře, běžných činnostech 		
<p>Chápat pojmy „já“, „ty“, „moje“ apod. a dle individuálních možností je používat při komunikaci.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hry s používáním zájmen, zdůrazňování zájmen v komunikaci 		<p>OV 4., 7.</p>
<p>Pojmenovat členy rodiny, nejbližší osoby, spolužáky, učitele, oblíbené hračky (slovně nebo pomocí AAK).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - senzomotorické a psychomotorické hry (poznávání nejbližších osob) - hledání osob na fotografii podle pokynu - nácvik pojmenovávání členů rodiny, nejbližších osob, spolužáku a učitelů –verbálně nebo pomocí AAK 		<p>OV 5.</p>

<p>Umět poprosit a poděkovat slovně nebo gesty.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik plnění jednoduchých příkazů s využitím jmen nejbližších osob, spolužáků, oblíbených hraček (dones, podej, vezmi...) - hry na používání sociálních slov / gest - transfer naučených dovedností do praktického života 		<p>OV 6.</p>
<p>Ukázat známé pojmenované obrázky nebo fotky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení reakcí na pokyn „ukaz mi“ - přiřazování obrázku k předmětu a naopak - práce s obrázky a fotografiemi - ukazování obrázku známého předmětu určeného užitím - komunikační počítačové hry 		<p>OV 7., 8.</p>
<p>Pojmenovávat domácí zvířata a jejich zvuky (slovně nebo pomocí AAK).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hry na poznávání zvuků domácích zvířat - práce s obrázky, hračkami a modely domácích zvířat - komunikační počítačové hry 		<p>OV 7., 8.</p>
<p>Ukázat na obrázku činnost.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení vyhledávání obrázků podle instrukce (např. „Kdo spí?“, „Kdo štěká?“, „Kdo jí?“ apod. - komunikační počítačové hry 		<p>OV 7.</p>
<p>Chápat různé pocity – slovem nebo neverbálně vyjádřit lásku, zlost, smutek, radost.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hry na rozlišování výrazů obličeje a gest - vyjadřování pocitů v běžných situacích – spojení s verbálním popisem - hry – sdělování pocitů, dotazování se na pocity - práce s obrázky – výrazy obličeje - krátké příběhy s přiřazováním emocí jednotlivým postavám (se zrakovou podporou) 		<p>OV 7.</p>

<p>Expresivně (verbálně nebo pomocí AAK) vyjadřovat slova a věty.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - motorické schopnosti – cvičení motoriky mluvidel (jazyka, rtů, čelistí) a cvičení jemné motoriky ruky (např. hry s kostkami, stavebnicemi, hry s modelovací hmotou apod.) - cvičení zrakového vnímání (např. zrková stimulace, skládání obrázků z dílů), zrakové paměti (např. hry „Zapamatuj si“) a sluchové paměti (např. opakování slov, dvojverší nebo jednoduché věty) - rytmizace slov (říkanky, básničky), opakování daného rytmu, rytmizace vlastního jména - rozvoj porozumění řeči (manipulace s předměty podle pokynů, výběr obrázků podle pokynů, vyčlenění ze skupiny, co tam nepatří) - poslech krátkých příběhů, pohádek - obohacování aktivní slovní zásoby – nácvik nových slov, podpora užívání dalších slovních druhů a ohýbání slov i tvorba vět dle individuálních potřeb žáka (citoslovce, podstatná jména, slovesa, přídavná jména, zájmena, číslovky) 		
<p>Seznamovat se a pod vedením využívat vybrané a přiměřené komunikační počítačové hry.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zlepšování úchopových funkcí ruky, kinetické hry na rozvoj jemné motoriky a cílených pohybů - upevňování schopností alternativního ovládní počítačových komunikačních programů - rozvíjení komunikačních schopností pomocí práce s počítačovými programy na rozvoj komunikace (Brepta, Altíkovy úkoly, Symwriter apod.) 		<p>OV 8.</p>

3. období (7. - 10. ročník)

<p>Na požádání říci celé své jméno.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - komunikační a pohybové hry s využitím jména i příjmení - rytmizace a melodizace jmen 	<p>RV- pozornost, soustředění na pokyn, sociální imitace</p> <p>SV – rozvoj smyslového vnímání, cvičení zrakové a sluchové paměti</p>	<p>OV 4.</p>
<p>Umět pozdravit spolužáky, učitele a známé dospělé nebo děti bez připomenutí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik užívání sociálních slov v konkrétních situacích běžného života - upevňování zdvořilostních návyků 	<p>HČ – dechová cvičení, hudební doprovod, rytmická cvičení, zvuky, hlasy</p>	<p>OV 5.</p>
<p>Umět poprosit a poděkovat bez připomenutí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyjádření prosby a poděkování v běžných situacích 	<p>VČ – vyjádření pocitů a potřeb ve výtvarném projevu</p>	
<p>Sdělit svá přání a potřeby verbálním nebo neverbálním způsobem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - modelové situace pro vyjadřování přání a potřeb, různé běžné denní činnosti, hry na obchod, na lékaře apod. 	<p>PV – pohybový doprovod, imitace pohybů</p>	<p>OV 7.</p>
<p>Umět zavolat druhou osobu, je-li požádán. Vykonat dva související pokyny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik přivolání druhé osoby, skupinové hry - hry na vykonávání jednoduchých pokynů podle instrukce - rozšiřování slovní zásoby, chápání slovních spojení a předložkových vazeb (se zrakovou podporou) 		
<p>Najít na pokyn dvojici předmětů, obrázků.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - manipulační činnosti s předměty a obrázky podle jednoduchých pokynů (hledání páru – dvojice) - komunikační počítačové hry 		<p>OV 7., 8.</p>

<p>Expresivně (verbálně nebo pomocí AAK) vyjadřovat slova a věty, krátké říkanky či text.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení motoriky mluvidel - rozvoj porozumění řeči (např. manipulace s předměty podle pokynů, výběr obrázků podle pokynů, vyčlenění ze skupiny, slova opačného významu, chápání citově zabarvené věty – hry s obrázky) - cvičení zrkového vnímání, zrkové paměti a sluchové paměti (např. opakování slov a dvojverší, rozšiřování věty apod.) - obohacování aktivní slovní zásoby se zrkovou podporou dle individuálních potřeb žáka - podpora tvoření vět (verbálně nebo pomocí AAK) - rytimizace slov a nácvik jednoduchých říkanek s pohybem nebo s jinou zrkovou podporou - jednoduché rozhovory - vyprávění o bezprostředních zážitcích (aktuální činnost – otázky „Co dělá?“, „Kde?“ apod.) - popisování použití běžných předmětů (otázky „Co s tím děláme?“) - podpora dalších funkcí komunikace (např. odmítnutí, žádání informací, sdělování informací) - jednoduché komentování dějové posloupnosti 		<p>OV 7.</p>
<p>S dopomocí popisovat obrázek a doplňovat vyprávění známého příběhu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popis obrázku (verbálně nebo pomocí AAK) - doplňování známého příběhu se zrkovou podporou 		
<p>Poprosit o pomoc, když mu něco nejde.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podpora mluvního projevu a nácvik jednoduchých slovních spojení k vyjádření žádosti o pomoc v konkrétních situacích 		<p>OV 7.</p>

<p>S pomocí využívat vybrané a přiměřené komunikační počítačové hry a programy.</p>	<ul style="list-style-type: none">- zlepšování úchopových funkcí ruky, kinetické hry k zdokonalování jemné motoriky a cílených pohybů- procvičování alternativního ovládní počítačových komunikačních programů- rozvíjení komunikačních schopností pomocí práce s počítačovými programy na rozvoj komunikace (Brepta, Altíkovy úkoly, Symwriter apod.)		<p>OV 8.</p>
---	--	--	--------------

5.3. SMYSLOVÁ VÝCHOVA

5.3.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Smyslová výchova vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a svět. Cílem tohoto předmětu je poznávání svého nejbližšího okolí a utváření si kladného vztahu k němu. Rozvojem smyslového vnímání dochází k rozvoji dalších poznávacích schopností, myšlení, pozornosti a řeči. Proto jsou v rámci vzdělávacího obsahu předmětu podrobněji uvedeny mezipředmětové vztahy. Vzdělávací obsah předmětu je zpracován pro 1., 2. a 3. období.

Předmět Smyslová výchova je rozdělen na tematické okruhy:

- Rozvíjení zrakového vnímání
- Rozvíjení sluchového vnímání
- Rozvíjení hmatového vnímání
- Prostorová a směrová orientace
- Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Předmět je organizován v rámci povinné minimální časové dotace na 1. i 2. stupni:

- 1. – 3. ročník 4 hodiny týdně pro každý ročník
- 4. ročník 4 hodiny týdně
- 5.- 6. ročník 4 + 1 disponibilní hodina týdně pro každý ročník
- 7 – 10. ročník 2 + 1 disponibilní hodina týdně pro každý ročník

Disponibilní hodiny v 5. - 10. ročníku budou sloužit k rozvoji psychických funkcí prostřednictvím smyslového vnímání.

Využitím disponibilních hodin bude možno častěji a důkladněji rozvíjet a propojovat percepční oblasti, s důrazem na jejich praktické využití.

Mezipředmětové vztahy :

Rozumová výchova (RV), Řečová výchova (ŘV), Výtvarné činnosti (VČ), Pracovní činnosti (PČ), Pohybová výchova (PV), Hudební výchova (HV).

Vyučovací hodiny mohou být členěny na jednotlivé bloky. Probíhají v podmínkách, které plně respektují individuální potřeby žáků. Je využíváno kompenzačních i didaktických pomůcek. Činnosti mohou probíhat i v odborných prostorech.

Hodnocení výuky probíhá slovní formou. Zohledněny jsou individuální schopnosti a možnosti kombinovaně postižených žáků.

5.3.2. Cílové zaměření předmětu

- Rozvíjení a využití zrakového, sluchového, hmatového, čichového a chuťového vnímání i v běžném životě.
- Orientování se ve známém i často navštěvovaném prostoru a v časovém snímku a režimu dne.
- Nacvičování sebeobslužných úkonů a vyjadřování svých potřeb přiměřeným způsobem.
- Rozvíjení koncentrace pozornosti na prováděné činnosti a manipulování s často používanými předměty.

5.3.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Porozumět jednoduché slovní instrukci, vyhledat konkrétní předměty pomocí znaku, symbolu. 	<ul style="list-style-type: none"> - poznáváním konkrétních předmětů s využitím všech smyslů, manipulací s nimi a pojmenováním rozšiřujeme aktivní i pasivní slovní zásobu žáka - komentováním veškerých činností nacvičujeme samostatné plnění jednoduchých slovních pokynů a pojmenování činností
<ul style="list-style-type: none"> • Podle obrázků nebo piktogramů se orientovat ve svém okolí, rozpoznat denní dobu podle činnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - konkrétní předměty a činnosti spojujeme s odpovídajícími obrázky nebo piktogramy - vytváříme obrázkové kalendáře a denní rozvrhy užitím osvojených obrázků a piktogramů - procvičujeme poznávání a rozlišování konkrétních osob (učitel, spolužáci, členové rodiny) pomocí manipulace s obrázky, později se zjednodušenými znaky, piktogramy
<ul style="list-style-type: none"> • Dokázat vnímat výrazně odlišné tvary a předměty. 	<ul style="list-style-type: none"> - formou manipulačních her procvičujeme rozlišování a třídění různých tvarů a předmětů z nejbližšího okolí žáka - osvojené dovednosti upevňujeme v konkrétních situacích
<ul style="list-style-type: none"> • Napodobit předvedené pohyby. 	<ul style="list-style-type: none"> - neustálým procvičováním a komentováním upevňujeme zvládání základních sebeobslužných činností (mytí rukou, jídlo)

	<ul style="list-style-type: none"> - opakováním osvojených dovedností rozvíjíme základy pracovních činností (manipulace s předměty, jejich ukládání a třídění)
--	---

Kompetence k řešení problému

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Opakující se situace řešit naučeným způsobem a v méně známé situaci řešení napodobit s využitím smyslového vnímání. 	<ul style="list-style-type: none"> - nacvičujeme praktickou formou vhodné způsoby řešení běžných denních situací s častým opakováním a využitím všech smyslů - trénujeme samostatné jednání, sledujeme způsob řešení či reakci a využití paměti i orientace při takových situacích
<ul style="list-style-type: none"> • Pomocí smyslového vnímání poznat okolní prostředí, orientovat se v něm a vhodně reagovat na změny. 	<ul style="list-style-type: none"> - poznáváme a rozlišujeme zrakem, sluchem i hmatem osoby z okruhu školy a rodiny - seznamujeme žáka s pomocí jeho smyslového vnímání, orientace a paměti s prostředím třídy a později i školy - pocvičujeme a asistujeme při setkávání s dalšími osobami a se změnami prostředí - hledáme s žákem vhodné řešení nových nebo nečekaných situací
<ul style="list-style-type: none"> • S využitím zrakového vnímání a orientace v čase rozlišovat části dne (noc x den) a přiřadit k nim odpovídající pravidelné činnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - sledujeme zrakem i sluchem průběh dne v souladu s opakujícími se činnostmi - přiřazujeme známé činnosti k odpovídajícím částem dne - dbáme na dodržování denního režimu

Kompetence komunikativní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Orientovat se v kruhu své rodiny, poznat hlasy ze svého nejbližšího okolí. 	<ul style="list-style-type: none"> - dbáme na poznávání členů úzké rodiny a jasnou reakci při sdělení jejich jmen, vyhledání osoby na fotografii - žáky seznamujeme s ostatními žáky ze třídy a učiteli, formou her poznává hlasy, přiřazuje k obrázkům, osobám
<ul style="list-style-type: none"> • Poznat a reagovat na své jméno naučeným způsobem. 	<ul style="list-style-type: none"> - při všech vykonávaných činnostech žáka oslovujeme jménem, vyžadujeme reakci - sluchovými cvičeními s využitím zraku i bez procvičujeme

	reakci na oslovení
<ul style="list-style-type: none"> • Pochopit jednoduchý pokyn. 	<ul style="list-style-type: none"> - spojováním pokynu s fotografiemi, obrázky či piktoqramy usnadňujeme jejich pochopení - častým opakováním a napodobováním i procvičováním prostorové orientace upevňujeme pochopení pojmů týkajících se pokynů běžného režimu dne
<ul style="list-style-type: none"> • Vyjadřovat naučeným způsobem své potřeby, pocit chladu, tepla, libosti i nelibosti – verbálně i neverbálně. 	<ul style="list-style-type: none"> - vnímáním a rozlišováním různých fyzikálních vlastností předmětů seznamujeme žáky s různými pocity, jak příjemnými i nepříjemnými - vytváříme a podporujeme individuální alternativní způsoby reakcí a sdělení pocitů

Kompetence sociální a personální

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Vnímát své tělo a orientovat se na něm, uvědomovat si svou osobu. 	<ul style="list-style-type: none"> - ukazujeme jednotlivé části na svém těle s dopomocí a podle druhé osoby - procvičujeme orientaci a pojmenování jednotlivých částí těla - používáme k orientaci na těle zrak a hmat
<ul style="list-style-type: none"> • Vnímát a poznávat svými smysly členy rodiny a ostatní blízké osoby. 	<ul style="list-style-type: none"> - poznáváme zrakem fotografie členů rodiny a spolužáků, důsledně je pojmenováváme a doplňujeme znakem nebo symbolem podle komunikačních schopností žáka - s pomocí zraku i sluchu rozlišujeme spolužáky ve škole a pojmenováváme je - procvičujeme pamětní vybavování si známých osob a jejich popis

5.3.4. Vyučovací předmět: Smyslová výchova (SV)

Očekávané výstupy (OV) z RVP:

1. Rozvíjení zrakového vnímání

- 1.1. uchopit předměty a manipulovat s nimi
- 1.2. rozlišovat tvary a barvy předmětů
- 1.3. poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti
- 1.4. třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty
- 1.5. poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky
- 1.6. rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu
- 1.7. napodobit předvedené pohyby

2. Rozvíjení sluchového vnímání

- 2.1. reagovat na své jméno, na oslovení a zavolání
- 2.2. poznat, napodobit a rozlišit různé zvuky
- 2.3. poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí
- 2.4. poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky
- 2.5. rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků

3. Rozvíjení hmatového vnímání

- 3.1. zvládat základní sebeobslužné dovednosti
- 3.2. poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů
- 3.3. třídit předměty na základě hmatu-podle velikosti a tvaru
- 3.4. poznat známé předměty podle hmatu
- 3.5. rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost,teplotu)

4. Prostorová a směrová orientace

- 4.1. vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru
- 4.2. orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí
- 4.3. rozlišovat vpravo-vlevo

- 4.4. Rozlišovat nahoře-dole, před-za, vedle
- 4.5. Řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu
- 4.6. Rozeznat roční období podle základních znaků

5. Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

- 5.1. Rozlišit jednotlivé chutě
- 5.2. Poznat předměty čichem podle vůně
- 5.3. Rozlišit vůně a pachy
- 5.4. Poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky

1. období (1. – 3. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>Rozeznat denní dobu.</p> <p>Snažit se udržet oční kontakt.</p> <p>Zvládnout opakovat pohyby.</p> <p>Rozlišovat předměty zrakem.</p>	<p>Rozvíjení zrakového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozeznávání světla a tmy - cvičení očních pohybů (binokulárně i monokulárně) - sledování pohybujících se předmětů, stimulace očního kontaktu - sebezpozorování sám sebe v zrcadle - identifikace s fotografií - napodobování různých jednoduchých předváděných pohybů pedagogem formou hry - rozlišování dvou zřetelně odlišných předmětů formou hry - rozlišování dvou základních výrazně odlišných barev formou her - rozlišování dvou výrazně odlišných komponentů 	<p>RV – reagovat na své jméno, znát své spolužáky.</p> <p>ŘV – reagovat na hlas.</p> <p>HČ – správné dýchání, rozlišit zvuky hudebních nástrojů.</p> <p>PV – reagovat na pokyny, rozvíjet koordinaci a motoriku pohybů.</p> <p>PČ – základní sebeobslužné dovednosti, čistota při stravování, manipulace se stavebnicemi.</p>	<p>OV 1.6.</p> <p>OV 1.7.</p> <p>OV 1.2., 1.3.</p>

<p>Rozvíjet koncentraci pozornosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nasvětlování předmětů, sledování pohybujících se předmětů - soustředění se na lesklé a barevné předměty 		
<p>Umět uchopit předměty a manipulovat s nimi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - různé manipulace s předměty dle instrukcí - vnímání velikosti, tvaru a polohy předmětů 		<p>OV 1.1.</p>
<p>Poznat a rozlišit svoje spolužáky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podle fotografií rozpoznat jednotlivé spolužáky 		<p>OV 1.5.</p>
	<p>Rozvíjení sluchového vnímání</p>		
<p>Seznámit se se známými zvuky a rozlišit je.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - otáčení se za zvukem s využitím zraku a později s jeho vyloučením - rozlišování zvuků předmětů běžné denní potřeby (klíče, dveře,...) 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Snažit se znát své jméno a reagovat na zavolání.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stálým opakováním upevnit reakci na své jméno 		<p>OV 2.1.</p>
<p>Poznat a rozlišit zvuky zvířat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - různá cvičení sluchové paměti (bů, mé, haf,...) - využití CD přehrávače k poslechu zvuků zvířat - s využitím různých PC programů seznámení se zvířecími zvuky 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Poznat jednoduché hudební nástroje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - improvizací s hudebními Orffovými nástroji - poslech různých jednoduchých hudebních nástrojů 		
<p>Poznat podle hlasu spolužáky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslechem hlasů z nahrávky rozpoznat spolužáky - různé hry na rozeznávání jednotlivých hlasů spolužáků bez pomoci zraku 		<p>OV 2.3., 2.4.</p>

Rozvinout soustředění na zvuky.	<ul style="list-style-type: none"> - poslech hudby - sluchově motorická cvičení - rytmické hry a cvičení 		
Poznat hmatem rozličnost předmětů.	<p>Rozvíjení hmatového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání předmětů bez využití zraku - poznávání předmětů s využitím zraku 		OV 3.4.
Rozlišit hmatem tvar předmětů.	<ul style="list-style-type: none"> - třídění předmětů dle tvaru - třídění přírodnin - nácvik úchopu předmětů - manipulace s předměty dle instrukcí 		OV 3.2.
Snažit se rozlišit fyzikální vlastnosti předmětů.	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišení studené x teplé (hry s vodou, ledem) - rozeznat měkké x tvrdé (přírodniny,...) - rozpoznat mokré x suché (hry s vodou, bublinkami) 		OV 3.5.
Snažit se dosáhnout základních sebeobslužných činností.	<ul style="list-style-type: none"> - mytí rukou (voda,mýdlo,ručník) - spolupráce při oblékání, svlékání - úklid stolu po svačině s dopomocí <p>Rozvíjení prostorové a směrové orientace</p>		OV 3.1.
Orientovat se ve třídě.	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení na vnímání prostoru třídy (okno, tabule, dveře) 		OV 4.2.
Snažit se umístit předměty dle pokynu.	<ul style="list-style-type: none"> - směrová orientace na ploše - řazení předmětů dle pokynů (zleva doprava) 		OV 4.5.

<p>Plnit jednoduché úkoly v prostoru.</p> <p>Snažit se zvládnout dýchání nosem.</p> <p>Rozlišovat předměty podle vůně.</p> <p>Poznávat základní chutě potravin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik plnění jednoduchých pokynů (otoč hlavu k oknu) <p>Rozvíjení čichového a chutového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik správného dýchání (nádech nosem, výdech ústy) - nácvik foukání (peříčka, bublifuk) - rozlišení známých jídel čichem (ovoce, sýr,..) - rozlišení pachů a specifických vůní - rozlišování chutí potravin, ovoce, nápojů - nácvik správného kousání a polykání stravy - lízání medu, nugety, lízátko - cvičení sání brčkem 		<p>OV 4.1.</p> <p>OV 5.2., 5.3.</p> <p>OV 5.1.</p>
---	---	--	--

2. období (4. – 6. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>Rozlišit výrazně odlišné předměty podle barvy.</p> <p>Zrakem rozlišit velikost předmětů a tvar.</p> <p>Snažit se poznat změny a rozdíly na obrázcích i skutečných předmětech.</p> <p>Opakovat předvedené pohyby pedagogem.</p> <p>Poznat osoby ze svého okolí i spolužáky.</p> <p>Rozpoznat části dne podle obrázku, činnosti nebo piktogramů.</p>	<p>Rozvíjení zrakového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - různá diferenční cvičení (např. míč modrý x kostka červená) - rozeznání dvou výrazně odlišných barev - třídění předmětů podle barev (vyhledávání předmětů stejné barvy) - postupné poznávání všech základních barev - řazení předmětů podle velikosti - rozlišit pojem malý x velký - rozlišování tvarů předmětů zrakem (kulatý x hranatý) - cvičení zrakové paměti hrou (co chybí na obrázku) - rozeznávání změn na obrázcích pomocí PC - třídění obrázků podle obsahu - hledání změn na předmětech - cvičení vizuomotorické koordinace různě předváděných pohybů učitelem - orientace na fotografii a poznávání spolužáků - poznávání členů rodiny na fotografii - rozlišování jednotlivých dnů v týdnu dle obrázku či piktogramů - rozlišování různých činností podle obrázků či 	<p>RV – rozlišovat velikosti a tvary.</p> <p>ŘV – správné dýchání.</p> <p>HČ – rytmická cvičení.</p> <p>PV – rozvíjet koordinaci i motoriku pohybů.</p> <p>PČ – sebeobslužné dovednosti, manipulace se stavebnicemi.</p>	<p>OV 1.2.</p> <p>OV 1.3.</p> <p>OV 1.4.</p> <p>OV 1.7.</p> <p>OV 1.5.</p> <p>OV 1.6.</p>

<p>Orientovat se, rozeznávat a napodobit zvuk.</p> <p>Znát své jméno a reagovat na zavolání.</p> <p>Rozlišit a poznat zvuky spojené s denním životem.</p> <p>Rozvíjet smysl pro rytmus.</p> <p>Poznat podle hlasu osoby z nejbližšího okolí.</p> <p>Dosáhnout základních</p>	<p>piktogramů</p> <p>Rozvíjení sluchového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání a rozlišování zvuků s využitím zrkové podpory - poznávání a rozlišení zvuků bez zrkové podpory - určování původu a směru zvuku - napodobování různých zvuků (PC, CD) <ul style="list-style-type: none"> - různé hry na jména (např. „Jak se jmenuješ, my se na to ptáme“) - rozlišování zvuků na ulici (auto, tramvaj, sanitka) - rozlišování zvuků v přírodě (zpěv ptáků, zvuk tekoucí vody) - cvičení sluchového soustředění poslechem zvuků (CD nahrávek) - sluchově motorická cvičení (hry spojené se zvuky a pohybem) - různá rytmická cvičení - rozličná cvičení sluchové paměti <ul style="list-style-type: none"> - rozlišování hlasů spolužáků a pedagoga - rozpoznání hlasů členů rodiny (rodiče, sourozenci apod.) pomocí CD nahrávek <p>Rozvíjení hmatového vnímání</p>		<p>OV 2.2.</p> <p>OV 2.1.</p> <p>OV 2.5.</p> <p>OV 2.3., 2.4.</p>
--	---	--	--

<p>sebeobslužných dovedností.</p> <p>Zvládnout roztřídit hmatem předměty dle velikosti.</p> <p>Rozlišit známé předměty dle hmatu se zrakovou podporou.</p> <p>Rozlišit fyzikální vlastnosti předmětů.</p> <p>Orientovat se ve třídě a s dopomocí i ve škole.</p> <p>Poznat a rozlišit roční období podle základních znaků a obrázků.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - mytí rukou vodou, mýdlem a použití ručníku - správný nácvik kousání, žvýkání a polykání potravy - spolupráce při oblékání a svlékání oděvů (triko, mikina,...) - úklid stolu po svačině s dopomocí - hry na rozlišování tvarů (kolečko, čtverec) - rozpoznávání velikosti (malý, velký) - práce se stavebnicemi - hlazení různých materiálů a látek (např. plyš, vlna, samet) - hmatová diferenciacce přírodnin - rozvíjení hmatové percepce dotykovou terapií, masáže rukou a dlaní - manipulace s předměty - formou hry poznávat rozdíly (teplý x studený) - poznávání měkký x tvrdý (hry s odlišnými materiály) - -rozlišování suchý x mokrý (hry s bublifukem, vodou) <p>Rozvíjení prostorové a směrové orientace</p> - vnímání prostoru třídy (např. okno, dveře, tabule) - vnímání prostoru ve škole (např. výtah, chodba, budova) - stálé opakování aktuálního ročního období dle obrázků 		<p>OV 3.1.</p> <p>OV 3.3., 3.2.</p> <p>OV 3.4.</p> <p>OV 3.5.</p> <p>OV 4.2., 4.1.</p> <p>OV 4.6.</p>
--	--	--	--

<p>Začít rozlišovat základní směry.</p> <p>Plnit jednoduché prostorově-orientační úkoly.</p> <p>Řadit a umístit předměty dle pokynů.</p> <p>Snažit se dosáhnout dýchání nosem.</p> <p>Poznávat potraviny podle vůně.</p> <p>Poznávat a snažit se rozlišovat známé chutě potravin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení na rozlišování pojmů: dole, nahoře, vedle - cvičení na rozlišování pojmů: na, za, ve - cvičení na rozlišování směrových stran (pravá x levá) - zvládnutí jednoduchých pokynů („dej míč“, „podej mi ruku“ apod.) - řazení předmětů zleva doprava - cvičení na směrovou orientaci na ploše <p>Rozvíjení čichového a chuťového vnímání</p> - nácvik a rozvoj správného dýchání (nádech nosem, výdech ústy) - nácvik a rozvoj foukání (např. bublifuk, brčka apod.) - cvičení na rozlišování potravin čichem (např. sýr, ovoce apod.) - rozlišování pachů a vůní - rozlišování chutí potravin, nápojů - poznání a rozlišování sladké a kyselé chuti - poznání a rozlišování pojmu dobré a nedobré chuti - lízání nugety, lízátko, medu - cvičení sání brčkem z umělé hmoty 		<p>OV 4.3., 4.4.</p> <p>OV 4.5.</p> <p>OV 5.2.</p> <p>OV 5.3.</p> <p>OV 5.1.</p>
---	---	--	--

3. období (7. – 10. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>Zvládnout úchop předmětů a manipulaci s nimi.</p> <p>Rozlišit odlišné předměty dle barvy.</p> <p>Poznat, třídit a skládat předměty dle tvaru.</p> <p>Poznat změny a rozdíly na obrázcích i skutečných předmětech.</p> <p>Zvládnout opakovat předvedené pohyby.</p> <p>Zrakem rozpoznat spolužáky i osoby z nejbližšího okolí.</p>	<p>Rozvíjení zrakového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - třídění předmětů dle různých kritérií na základě slovních pokynů - cvičení správných úchopů (dlaňový, prstový atd.) - poznávání a rozlišení základních barev (light box, obrázky, barevné předměty) - různá diferenciační cvičení - vyhledávání předmětů stejné barvy - třídění obrázků a předmětů dle barev - řazení předmětů dle tvarů zleva doprava - rozlišování plošných tvarů (kolečko, čtverec, trojúhelník) - třídění obrázků podle obsahu (např. květiny, zvířata apod.) - hledání odlišností a shodných prvků na obrázku - pojmenování předmětů na ploše - různá cvičení zrakové paměti - cvičení vizuomotorické koordinace (oko-ruka) - napodobení pohybů předváděných učitelem - poznávání známých osob na fotografiích (spolužáci, rodiče atd.) - rozlišování známých osob v budově školy - identifikace sebe samotného na fotografii 	<p>HČ – používání Orffových nástrojů.</p> <p>ŘV – dechová cvičení.</p> <p>VČ – uchopit předměty, vnímat vlastnosti předmětů.</p> <p>RV – přiřazovat a třídit předměty, orientovat se ve tvarech.</p> <p>PČ – mytí rukou, manipulace s kostkami.</p>	<p>OV 1.1.</p> <p>OV 1.2.</p> <p>OV 1.3.</p> <p>OV 1.7.</p> <p>OV 1.5.</p>

<p>Rozlišit části dne podle obrázku, činnosti nebo piktogramů.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - určování jednotlivých dnů v týdnu dle obrázků či piktogramů - rozlišování různých činností podle obrázků nebo piktogramů 		<p>OV 1.6.</p>
<p>Rozlišit a napodobit zvuk.</p>	<p>Rozvíjení sluchového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik sluchového soustředění na zvuky (např. bubnování, cinkání atd.) - poznávání zvuků a jejich rozlišování bez pomoci zraku - poznávání zvuků a jejich rozlišování s využitím zraku - určování směru, intenzity a délky zvuku (tichý x hlasitý, krátký x dlouhý, zdaleka x zblízka) - napodobování různých zvuků (PC, CD) 		<p>OV 2.2.</p>
<p>Rozlišit a poznat zvuky spojené s denním životem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání a rozlišování zvuků na ulici (např. tramvaj, auto, sanitka, přechod pro chodce apod.) - rozpoznávání a rozlišování zvuků v přírodě (zpěv ptáků, šumění větru, zvuk tekoucí vody) - sluchové soustředění poslechem zvuků (CD nahrávky) 		<p>OV 2.5.</p>
<p>Upevnit smysl pro rytmus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sluchově motorická cvičení (hry spojené se zvuky a pohybem) - rytmická cvičení (např. tleskání, ťukání apod.) - cvičení sluchové paměti - cvičení koncentrace pozornosti při poslechu zvuků 		

<p>Poznat podle hlasu osoby z nejbližšího okolí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hry na poznávání spolužáků a učitelů podle hlasu - poznávání nejbližších členů rodiny podle hlasu 		<p>OV 2.3.</p>
<p>Poznat, rozlišit a napodobit zvuky zvířat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání zvuků zvířat a vyvozování slabik (např. „bů“, „haf“ atd.) - poslech a opakování zvuků zvířat s využitím PC programů 		<p>OV 2.4.</p>
<p>Poznat a rozlišit zvuky hudebních nástrojů.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání jednoduchých hudebních nástrojů dle zvuku - experimentování s Orffovými nástroji 		
<p>Provádět základní sebeobslužné dovednosti.</p>	<p>Rozvíjení hmatového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - mytí rukou vodou, mýdlem a použití ručníku - správný nácvik kousání, žvýkání a polykání potravy - používání hrnečku na pití i s dopomocí - spolupráce při oblékání a svlékání oděvů (např. tričko apod.) - ukládání věcí na určené místo i s dopomocí - úklid stolu po svačině a mytí nádobí s dopomocí 		<p>OV 3.1.</p>
<p>Třídít předměty hmatem podle tvaru a velikosti bez dopomoci.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - diferenciacie tvarů (kolečko, čtverec, trojúhelník) - rozpoznávání velikosti (malý, velký) - třídění přírodnin (sypké, oblé) - práce se stavebnicemi (kostky různých velikostí a tvarů) 		<p>OV 3.3.</p>
<p>Rozlišit známé předměty dle hmatu se zrakovou podporou i bez zrakové podpory.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hladení a poznávání výrazně odlišných předmětů (např. kartáč, vlna apod.) - diferenciacie přírodnin 		<p>OV 3.2., 3.4.</p>

<p>Rozlišit hmatem vlastnosti předmětů.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - manipulace s předměty na určené místo - úchop různých předmětů (dlaňový, prstový,..) - rozpoznání teplý x studený (hra s vodou) - rozlišení měkký x tvrdý (hry s odlišnými materiály) - rozlišení suchý x mokrá (hry s bublifukem, vodou) - rozlišení těžký x lehký (hry s odlišnými materiály) - rozpoznání hladký x drsný (hry s odlišnými materiály) <p>Rozvíjení prostorové a směrové orientace</p>		<p>OV 3.5.</p>
<p>Orientovat se bez dopomoci ve třídě a ve škole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cvičení na orientaci v prostoru třídy (např. okno, dveře, tabule, lavice apod.) - hry na orientaci v prostoru školy (např. výtah, chodba, šatna, třída apod.) 		<p>OV 4.1., 4.2.</p>
<p>Poznat a rozlišit roční období podle základních znaků a obrázků.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik stálým opakováním aktuálního ročního období dle obrázků (hry, říkadla atd.) 		<p>OV 4.6.</p>
<p>Rozlišovat základní směry.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hrou rozlišit směry dole, nahoře, vedle - rozlišování na, za, ve - rozlišování pravá – levá - rozlišování vpředu, vzadu - rozlišování na začátku, na konci 		<p>OV 4.3., 4.4.</p>
<p>Plnit jednoduché příkazy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik zvládnutí jednoduchých pokynů (např. „Kde máš vlasy, oči ?“ apod.) - plnění jednoduchých pokynů (např. „Podej mi 		

<p>Řadit a umístit předměty dle pokynu.</p>	<p>kostku“ , „Hod' míč !“)</p> <ul style="list-style-type: none"> - řazení předmětů zleva doprava - směrová orientace na ploše (v knize, na čtvrtce apod.) - stavění kostek podle předlohy - nápodoba poloh a pohybů předvedených učitelem, popř. ukázaných na figurce se stoupající obtížností 		<p>OV 4.5.</p>
<p>Dýchat nosem.</p>	<p>Rozvíjení čichového a chuťového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - nácvik a rozvoj správného dýchání (nádech nosem, výdech ústy) - rozvoj foukání (bublífk, brčka apod.) 		<p>OV 5.2., 5.3.</p>
<p>Poznávat předměty podle vůně.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - snažit se rozlišit čichem potraviny (např. ovoce, sýr apod.) - rozlišování pachů a vůní - rozpoznávání pojmů voní, páchne 		
<p>Poznávat a rozlišovat známé chutě potravin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování chutí různých potravin a nápojů - poznání a rozlišení chutí slaný a hořký - lízání lízátk, marmelády - různá cvičení s brčkem z umělé hmoty 		<p>OV 5.1.</p>

5.4. HUDEBNÍ ČINNOSTI

5.4.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Hudební činnosti vznikl ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Cílem předmětu je přispívat k rozvoji žáka v oblasti socializace, sociability a obohacení duševního života žáka. Zaměřuje se na hudební činnosti, které rozvíjí motoriku, sluch, řečové dovednosti, koncentraci pozornosti, překonávají únavu a navozují pocit radosti. Vzdělávací obsah předmětu je zpracován pro 1., 2. a 3. období.

Předmět je realizován v rámci povinné minimální časové dotace na 1. a 2. stupni:

- 1. – 3. ročník 1 hodina týdně pro každý ročník
- 4. – 6. ročník 1 hodina týdně pro každý ročník + 1 disponibilní hodina týdně pro každý ročník
- 7. – 10. ročník 1 hodina týdně pro každý ročník + 1 disponibilní hodina týdně pro každý ročník

Disponibilní hodiny v 4. – 6. ročníku a 7. – 10. ročníku budou sloužit k upevnování osvojených hudebních dovedností a k prohlubování dovedností zejména v oblasti socializace a sociability.

Mezipředmětové vztahy:

Řečová výchova (ŘV), Smyslová výchova (SV), Pohybová výchova (PV), Výtvarné činnosti (VČ), Rozumová výchova (RV), Rehabilitační tělesná výchova (RTV).

Vyučovací hodiny probíhají v kmenových třídách, kde se používají klávesy jako základní hudební nástroj či ve velké třídě s pianem v případě sdružování tříd či v hudebně. Při hodinách se využívá také hudebních schopností učitele, který hraje i na jiné hudební nástroje než piano, dále se využívají rytmické nástroje (Orffův instrumentář), CD přehrávače, dataprojektor, zvuková pexesa, CD nahrávky, obrázky aj. pomůcky. Vyučovací hodiny mohou být členěny na krátké úseky podle individuálních potřeb žáků.

Hodnocení výuky probíhá slovní formou a formou hodnotících razítek. V jednotlivých ročnících je hodnocena dosažená úroveň hudebních schopností, přičemž jsou zohledněny individuální schopnosti a možnosti kombinovaně postižených žáků. Úspěšní žáci se mohou zúčastnit vystoupení na veřejnosti, kde předvádějí svoje hudební schopnosti a dovednosti.

5.4.2. Cílové zaměření předmětu

- Rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě a vnímání.
- Napodobování a rozlišování různých hudebních a nehudebních zvuků, se kterými se setkají v běžném životě.
- Rozlišování vybraných hudebních nástrojů podle zvuku i obrázku.
- Zvládání hry na tělo (tleskání, pleskání o stehna, mlaskání popř.pískání) a jednoduché rytmické nástroje (ozvučná dřívka, triangel, bubínek, činely nebo ozvučný blok apod.).
- Soustředění se na poslech krátkých skladeb – písnička umělá a lidová, ukolébavka, relaxační hudba (její část), krátký úryvek z klasické hudby apod.
- Zpěv jednoduchých písní podle individuálních možností žáků.

5.4.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Snažit se napodobovat předvedené pohyby s hudebními nástroji Orffova instrumentáře a hudebními pomůckami nebo pohyb podle rytmického doprovodu.	<ul style="list-style-type: none">- formou nápodoby manipulujeme s různými rytmickými hudebními nástroji a napodobujeme pohyby vedoucí ke hře na jednoduché rytmické nástroje Orffovy řady (ozvučná dřívka, bubínek, ozvučný blok, rolničky, triangel, rumbakoule, tamburína, činely...)- šetrně zacházíme s hudebními nástroji (nápodobou): tak, aby se nepoškodily- spojujeme pohyb s hudbou, říkadla s pohybem, hrou na tělo
<ul style="list-style-type: none">• Používat učební pomůcky – jednoduché hudební nástroje z Orffovy řady.	<ul style="list-style-type: none">- zapojujeme žáky do herní činnosti na jednoduché hudební nástroje z Orffovy řady

Kompetence k řešení problémů

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Uplatňovat naučené reakce na jednoduché příkazy, prosby, požadavky apod. během hodin Hudebních činností, kulturních vystoupení aj. akcích.	<ul style="list-style-type: none">- při hodinách Hudebních činností zadáváme žákovi jednoduché příkazy, prosby, požadavky a ukážeme mu, jak na ně reagovat a splnit je

	<ul style="list-style-type: none"> - pomocí modelových situací předvádíme žákovi, jak správně reagovat na dané požadavky a prosby (observační učení, učení nápodobou; použití maňáska, druhé osoby jako vzoru : učitele, žáka) - umožňujeme a podporujeme samostatnost při řešení situací - v hodinách Hudebních činností, na veřejných vystoupeních aj. akcích umožňujeme žákovi upevňovat naučené reakce na prosby, pokyny a požadavky
<ul style="list-style-type: none"> • Překonávat pocity strachu úměrně svým možnostem a schopnostem při hodinách Hudebních činností, na veřejných vystoupeních aj. akcích. 	<ul style="list-style-type: none"> - navozujeme přátelské klima ve třídním kolektivu udržováním dobrých vztahů mezi žáky a učitelem+žáky - posilujeme zdravé sebevědomí žáka povzbudivým a kladným oceněním hudebních schopností a dovedností - umožňujeme zažít radost z úspěchu - hledáme alespoň 1 dominantní dovednost u žáka potřebnou k celkové dobré atmosféře ve třídě a prospěšnou pro hudební výkon třídy jako celku - před vystoupením používáme povzbudivá slova a nezveličujeme významnost vystoupení - činnosti mají žákovi přinášet potěšení, důležitý je i humor, nikdy však nesmí docházet k zesměšňování.

Kompetence komunikativní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Snažit se reagovat a plnit jednoduché pokyny v hodinách Hudebních činností, na vystoupeních aj. veřejných akcích. Vyjadřovat přijatelnou formou souhlas či nesouhlas. 	<ul style="list-style-type: none"> - navozujeme modelové situace, při kterých názorně předvádíme reakce na dané pokyny (lze použít př.maňáska – observační učení) - procvičujeme naučené reakce při různých situacích (nejen v hodinách Hudebních činností) - dáváme příležitost projevit souhlas či nesouhlas - procvičujeme přijatelné formy projevu souhlasu a nesouhlasu
<ul style="list-style-type: none"> • Reagovat na vlastní jméno verbálně či neverbálním gestem. 	<ul style="list-style-type: none"> - učíme vnímat sebe sama prostřednictvím tělového citění a

	<p>zrakového vnímání částí těla, říkanek k tělovému schématu a říkanek spojených s hrou na tělo a pohybem</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomocí skupinových her procvičujeme vlastní jméno i jména spolužáků (např. i při kontrole docházky žáka necháme reagovat na své jméno verbálně či neverbálně)
<ul style="list-style-type: none"> • Projevit vlastní pocity, potřeby a nálady pomocí hudebních činností, verbálních i neverbálních prostředků. 	<ul style="list-style-type: none"> - pomocí hudby navozujeme u žáka různé pocity, a tak učíme rozlišovat základní emoce : strach, hněv, radost, smutek. (poslechy hudby charakterizující radost, smutek, hněv, strach + k jednotlivým emocím přiřadíme jeden hlas hudebního nástroje – př. Violoncello – smutek, buben – strach, činely – hněv, radost – housle) - umožnit žákovi prožít náladu, popř. se snažit zahnat špatnou náladu rozmanitými hudebními činnostmi (zpěv, poslech hudby, hra na tělo či Orffův instrumentář, hudební hádanky, apod.) - verbálními i neverbálními prostředky (slovo, gesto) podněcujeme žáka k vyjádření svých potřeb

Kompetence sociální a personální

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Spolupracovat s učiteli a spolužáky při Hudebních činnostech v rámci svých mentálních a fyzických schopností, zapojit se do činnosti skupiny, pomáhat spolužákům dle svých možností, požádat o pomoc, když ji potřebuje. 	<ul style="list-style-type: none"> - necháme žákovi dostatek času na adaptaci ve skupině žáků a učitelů - nenásilně zapojujeme žáka do jednoduchých činností v hodině, nevynucujeme si okamžitou spolupráci ani sólové výkony - k sólovým výkonům pobízíme až po té, co se žák začne cítit bezpečně ve skupině - vhodnou motivací, kladným ohodnocením a zajímavými činnostmi pobízíme žáka ke spolupráci - volíme takové činnosti v hodinách, aby každý žák mohl zažít radost z úspěchu po zvládnutí činnosti - respektujeme individuální zvláštnosti žáka

	- dáváme žákovi možnost vlastní realizace jak v individuálním tak skupinovém projevu
--	--

Kompetence pracovní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozlišovat různé rytmické nástroje z Orffovy řady, uchopovat je a účelně s nimi manipulovat dle individuálních možností a dovedností. 	<ul style="list-style-type: none"> - předvádíme úchop a manipulaci s různými nástroji z Orffova instrumentáře (např. ozvučná dřívka, rumbakoule, bubínek, triangel, ozvučný blok, tamburina, rolničky, činelky) - dáváme možnost samostatné hry na vybrané rytmické nástroje - rytmické nástroje využíváme jako doprovod ke zpěvu i jinému hudebnímu nástroji - rozlišujeme zvuk, tvar, materiál vybraných rytmických nástrojů
<ul style="list-style-type: none"> • Snažit se podílet na jednoduchých praktických úkonech v rámci hodin Hudebních činností. 	<ul style="list-style-type: none"> - zapojujeme žáka do úklidu a rovnání pomůcek, rytmických nástrojů - dáváme příležitost k sebeobsluze žáka (např. přemístí se sám na dané místo, přinese požadovaný předmět, pomáhá při rozdávání pomůcek apod.)

5.4.4. Vyučovací předmět: Hudební činnosti (HČ)

Očekávané výstupy (OV) z RVP:

1. Zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii
2. Rozlišovat zvuky hudebních nástrojů
3. Zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje
4. Doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje
5. Zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu
6. Soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby

1. období (1. - 3. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>Vnímat hlasy zvířat a další zvuky s využitím zrakové podpory.</p> <p>Určit s pomocí původ a směr zvuku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik sluchového soustředění na zvuky: - <i>hudební</i> : klavír, housle, kytara, tamburina, ozvučná dřívka, rumbakoule, triangl, rolničky - <i>nehudební</i> : tleskání, mlaskání, dupání, tekoucí voda, mačkání papíru, smrkání, luskání prstů aj. zvuky denního života, ozvučenou hračku, chrastítka, cinkání lžící o talíř, dřevo, sklenici - <i>přírodní</i> : pes, kočka, kráva, ovce, kur domácí, had, ptáci aj. - spojení zvuku s obrázkem nebo konkrétním předmětem - napodobování zvuků - rozvoj sluchové percepce (otáčení se za zvukem s využitím zraku i bez zraku; chůze za zvukem se zrakovou oporou i bez ní) 	<p>SV – sluchová cvičení (zvuky kolem nás, hlasy zvířat), procvičování fonemického sluchu</p> <p>RV- domácí aj. zvířata, předměty kolem nás, kalendář přírody</p> <p>ŘV – dechová cvičení, cviky na motoriku mluvidel, melodizace a rytmizace říkadél</p> <p>VČ – experimentování s vlastním tělem</p> <p>RTV – držení těla, nácvik</p>	<p>OV 2.</p>

<p>S pomocí držet správnou polohu těla při nácviku zpěvu.</p> <p>Vyslovovat při rytmizaci říkadel a zpěvu dle individuálních možností žáka.</p> <p>Hlasově doprovodit píseň na základě svých dispozic.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik správného držení těla při dýchání - napodobování pohybů, pohybování se dle pokynů učitele - nácvik samostatných nádechů, v mluveném projevu, při zpěvu - nácvik vyhovujícího sedění na vozíku nebo židli - dechová cvičení (foukání do vody brčkem, foukání do plamínku svíčky, vaty, papírové kuličky, pířka) - úmyslné zadržování a vypouštění vzduchu z plic - experimentování s vlastním tělem (hra na tělo) - rytmizace a melodizace říkadel (s ozvučnými dřívky, bubínkem, tleskáním) - nácvik hry a hra na nástroje z Orffovy řady (vyhovující držení nástroje a manipulace s ním) - v rámci individuálních schopností a možností nácvik výslovnosti slabik, slov - cviky na motoriku mluvidel - hlasová cvičení, dechová cvičení - nácvik zpěvu tónů, popěvků - poslech a nácvik jednoduchých lidových a umělých písní - rozdělování písní do různých zaměření (např. roční období, o zvířatech, z pohádky, slavnostní...) - dělení písní dle: citového ladění (smutné, veselé, starostlivé). - rozvoj hlasových dovedností 	<p>dýchání, úchop a držení předmětů</p> <p>PV – pohyb dle pokynů, napodobování pohybů</p>	<p>OV 1.</p> <p>OV 4., 5.</p> <p>OV 3.</p>
--	--	---	--

Snažit se pohybovat dle tempa s pomocí.	<ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky - pohybem vyjadřovat tempo (např. rychle = běh/pleskání rukama do stehen, pomalu = pomalá chůze/zvednuté ruce nad hlavou) - pohybem těla nebo rytmičkami nástroji vyjádření tempa s pomocí učitele 		OV 5.
Vnímat rytmus.	<ul style="list-style-type: none"> - pohyb dle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, poskoky) - nácvik vytleskávání (nebo jiná činnost pro žáka přijatelná popř. mlaskání) 2/4 rytmu - spojení jednoduchých tělesných cvičení s hudebním doprovodem - poslech rytmu písní (skladeb), např. v Snowzelenu na vibrační bedně 		OV 5.
Krátce se zaposlouchat do jednoduché skladby.	<ul style="list-style-type: none"> - poslech krátkých skladeb (úryvků) různého charakteru (písnička, ukolébavka, pochod, aj.) - poslech říkadel a písní v provedení dětských sborů - poslech ukázek hudby různých žánrů (relaxační hudba, dechovka, country aj.) 		OV 6.

2. období (4. - 6. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Rozlišovat zvuky hudební, nehudební a přírodní, hlasy spolužáků a učitele se zrakovou oporou.	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování zvuků hudebních např. flétna, basa, cimbál, dudy, harfa, trubka aj. - přiřazení obrázku hudebního nástroje k slyšené barvě zvuku - rozlišování zvuků nehudebních např. rozbití skla, 	SV – poznat, napodobit, rozlišit různé zvuky, hlasy, reagovat na svoje jméno ŘV – dechová cvičení s využitím	OV 2.

<p>Snažit se dýchat a držet správnou polohu těla při zpěvu dle slovního pokynu.</p> <p>Snažit se vyslovovat různé texty dle individuálních možností žáka.</p>	<p>stříhání papíru, trhání papíru, zvuk fěnu, mixéru, vysavače, pračky aj.</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišování přírodních zvuků : praskání ohně, bublající potok, bouřka, déšť, vítr, zvířecí zvuky aj. - spojení zvuku s obrázkem nebo konkrétním předmětem - napodobování zvuků - poznávání hlasů spolužáků a učitele s i bez zrakové opory - správné držení těla při dýchání, napodobování pohybů, pohyb dle pokynu učitele - pravidelné dýchání (nádechy při zpěvu) - dodržování nádechů při zpěvu písní - vyhovující sedění na vozíku nebo židli - dechová cvičení (foukání do vody brčkem, foukání do plamínku svíčky, vaty, papírové kuličky, pířka, bublifuk) - úmyslné zadržování a vypouštění vzduchu z plic - opakování cviků pro zlepšení osvojených dovedností - rytmizace a melodizace říkadel, jednoduchých textů (s ozvučnými dřívky, bubínkem) - hra na tělo (tleskání, mlaskání, dupání, pískání, syčení..) - hra na nástroje z Orffovy řady (vyhovující držení nástroje a manipulace s ním) - v rámci individuálních schopností a možností správná výslovnost slabik, slov, slovních spojení, jednoduchých textů 	<p>různých pomůcek, cvičení fonemického sluchu, spojování zvuků s obrázky a napodobování zvuků, grafomotorická cvičení</p> <p>RV – příroda kolem nás, předměty kolem nás, předměty denní potřeby</p> <p>PV – spojení pohybu s říkadlem, písní, textem, různým tempem, hudebně pohybová cvičení, rozlišení různého tempa pohybem</p> <p>RTV – držení správné polohy těla, reakce na slovní pokyn, dechová cvičení, napodobování pohybů,</p> <p>VČ – grafomotorická cvičení spojená s hudebním doprovodem</p>	<p>OV 1.</p>
---	---	---	--------------

<p>Rozumět textům osvojených písní.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - cviky na motoriku mluvidel - hlasová cvičení, dechová cvičení - rozebírání textů písní s učitelem a kolektivem - osvojování významu neznámých slov - vyhledávání neznámých slov a obrázků na internetu či ve slovníku s učitelem - převyprávění obsahu písně vlastními slovy s pomocí učitele a spolužáků 		
<p>Využívat získané hudební a pěvecké dovednosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zpěv složitějších lidových a umělých písní - dělení písní na táborové, lidové, umělé, z pohádek a filmů aj. - dělení písní dle: tempa a citového ladění (smutné, veselé, starostlivé) aj. - rozvoj a prohlubování hlasových dovedností - hra na ozvěnu : opakování tónu nebo krátké řady tónů - zpěv písní s doprovodem hudebního nástroje či rytmického nástroje - poznávání písní na základě jejich rytmu nebo melodie 		<p>OV 3.</p>
<p>Pohybovat se dle tempa v rámci svých možností s částečnou pomocí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pohybem vyjadřovat tempo (např. rychle = běh/rychlé třepotání rukama, pomalu = pomalá chůze/pohyb hlavy ze strany na stranu) - s pomocí rytmických nástrojů vyjádření různého druhu tempa s částečnou pomocí - napodobování tempa dle učitele - shlédnout DVD nahrávky např. s pochodem mažorettek či vojáků při vojenském pochodu, taneční páry tančící v rytmu valčíku, polky, 		<p>OV 5.</p>

<p>Používat jednoduché rytmické nástroje k doprovodné hře s pomocí.</p>	<p>mazurky apod.</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohyb dle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, poskoky, vzpažení, rozpažení, pleskání rukama o stehna, pohyb trupem a hlavou) - pohyb dle druhu slyšeného zvuku/tónu (uslyší dřívka = bude skákat jako koník, uslyší buben = bude pochodovat apod.) - vytleskávání, vyťukání (nebo jiná činnost pro žáka přijatelná popř. mlaskání) 2/4 a 3/4 rytmu - rytmická cvičení s využitím Orffova instrumentáře - rozlišování 2/4 a 3/4 rytmu pohybem (valčík, polka)+ rytmizace na rytmické nástroje nebo hrou na tělo - poznávání rytmu písní s nápovědou učitele - doprovázení písní i různých skladeb s rytmickými nástroji s pomocí - spojení jednoduchých tělesných cvičení s hudebním doprovodem 		<p>OV 4.</p>
<p>Spojit pohyb s říkadlem i písní.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vykonávání jednoduchého pohybu, který vyjadřuje text písně (např. Čížečku, čížečku) - spojení recitace říkadla s vytleskáváním na slabiky - grafomotorická cvičení spojená se zhudebnělou říkankou (např. kreslení prstem do vzduchu) 		<p>OV 5.</p>
<p>Soustředit se na poslech krátké skladby.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslech říkadel a písní v provedení dětských sborů, hudebních skupin či hudebních těles - poznávání autorů (skladatelů) písní či úryvků skladeb 		<p>OV 6.</p>

<p>Rozlišovat a určovat původ, směr, délku a intenzitu zvuku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslech ukázek hudby různých žánrů (vážná hudba, relaxační hudba, jazz, dechovka, country aj.) - přiřazení obrázku nástroje, který v dané muzice může hrát) - rozlišování různých druhů zvuků a určování jejich původu, směru, délky a intenzity - chůze za zvukem bez zrakové opory - ukazování směru zvuku - opakování šeptaných slov i normálně řečených slov (rozlišení intenzity) - zesilování a zeslabování zvuku + vyjádření pohybem (podřep = piano, vzpřimování postavy = zesilování) - určování délky tónů (např. dlouhý tón = stálý pohyb těla; krátký tón = krátkodobý pohyb těla) 		<p>OV 2.</p>
---	---	--	--------------

3. období (7. - 10. ročník)

<p>Školní výstupy Žák by měl</p>	<p>Učivo</p>	<p>Mezipředmětové vztahy</p>	<p>Poznámky</p>
<p>Poznat hudební nástroje dle zvuku a na obrázku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování zvuků hudebních např. saxofon, hoboje, fagot, klarinet, varhany aj. a na obrázku ukázat. Jak nástroj vypadá - pojmenovávání hudebních nástrojů - dělení hudebních nástrojů na : strunné, dechové, dřevěné, žesťové - přiřazení obrázku hudebního nástroje k slyšené barvě zvuku - rozlišování zvuků nehudebních př.: rozbití skla, stříhání papíru, trhání papíru, zvuk fěnu, mixéru, luxu, pračky, startování motoru aj. 	<p>ŘV – cvičení sluchové pozornosti, porozumění textu, grafomotorická cvičení, motorika mluvidel, přiřazování obrázků ke zvukům, rytmizace a melodizace říkadla, hra na tělo</p> <p>SV – sluchová cvičení, napodobování zvuků, cvičení fonemického sluchu</p>	<p>OV 2.</p>

<p>Hospodárně dýchat a držet správnou polohu těla při zpěvu dle svých možností.</p> <p>Snažit se zřetelně vyslovovat různé texty v rámci svých individuálních schopností.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování přírodních zvuků : praskání ohně, bublající potok, vodopád, bouřka, déšť, vítr, zvířecí zvuky aj. - spojení zvuku s obrázkem nebo konkrétním předmětem - napodobování zvuků - poznávání hlasů spolužáků a učitele s i bez zrakové opory - správné držení těla při dýchání - pravidelné dýchání v mluvené řeči a při zpěvu (nádechy při zpěvu), upevňování a zdokonalování správného dýchání a držení těla - dodržování nádechů při zpěvu písní - vyhovující sedění na vozíku nebo židli - dechová cvičení (foukání do vody brčkem, foukání do plamínku svíčky, vaty, papírové kuličky, pířka, bublifuk) - úmyslné zadržování a vypouštění vzduchu z plic - nacvičování sebekontroly při zpěvu - rytmizace a melodizace říkadel, jednoduchých textů (s ozvučnými dřívky, bubínkem) - zřetelná výslovnost jednoduchých jazykolamů - hra na tělo (tleskání, mlaskání, dupání, pískání, syčení..) - hra na nástroje z Orffovy řady (vyhovující držení nástroje a manipulace s ním) - v rámci individuálních schopností a možností zřetelná výslovnost slabik, slov, slovních spojení, jednoduchých textů - cviky na motoriku mluvidel 	<p>PV – pohyby spojené s hudebním doprovodem, dechová cvičení, relaxační a uvolňovací cviky, napodobování pohybů, pohyby v různém tempu a rytmu</p> <p>RTV – procvičování, zdokonalování a upevňování správného dýchání a držení těla, cvičení jemné a hrubé motoriky</p> <p>VČ - muzikomalba</p> <p>RV – grafomotorická cvičení, textaři a skladatelé dětských písní moderní doby, vyhledávání neznámých slov v encyklopediích nebo na internetu, vyhledávání informací v PC</p>	<p>OV 1.</p>
---	---	---	--------------

<p>Rozumět textům písní.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hlasová cvičení, dechová cvičení - rozebírání textů písní (samostatné dotazování žáka na neznámá slova a s dopomocí vyhledat) - osvojování významu neznámých slov - vyhledávání neznámých slov na internetu či ve slovníku - převyprávění obsahu písně vlastními slovy s pomocí i bez pomoci učitele 		<p>OV 3.</p>
<p>Zaspívat píseň s hudebním doprovodem ve sboru i sólově dle individuálních možností.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zpěv složitějších lidových a umělých písní - dělení písní na táborové, lidové, umělé, z pohádek a filmů - dělení písní dle: tempa a citového ladění (smutné, veselé, starostlivé) - rozvoj hlasových dovedností a samostatné využívání osvojených hlasových dovedností žákem - hra na ozvěnu : opakování tónu nebo krátké řady tónů - zpěv písní s doprovodem hudebního nástroje či rytmického nástroje ve vícehlasu i sólově - poznávání písní na základě jejich rytmu nebo melodie 		
<p>Pohybovat se dle tempa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pohybem vyjadřovat tempo (např. rychle = běh/rychlá hra na dřívka ozvučná, pomalu = pomalá chůze/mávání rukama nad hlavou) - s pomocí rytmických nástrojů vyjádření různého druhu tempa - napodobování tempa dle učitele - shlédnout DVD nahrávky např.s pochodem 		<p>OV 5.</p>

<p>Používat jednoduché rytmické nástroje k doprovodné hře dle pokynu a samostatně.</p>	<p>mažorettek či vojáků při vojenském pochodu, taneční páry tančící v rytmu valčíku, polky, mazurky apod.</p> <ul style="list-style-type: none"> - rytmická cvičení s využitím Orffova instrumentáře - doprovázení písní na rytmické hudební nástroje z Orffova instrumentáře - rytmickými nástroji a hrou na tělo vytvářet rytmus a metrum - rozlišování 2/4 a 3/4 rytmu pohybem (valčík, polka)+ rytmizace na rytmické nástroje nebo hrou na tělo - poznávání rytmu písní s nápovědou učitele a samostatně - doprovázení písní i různých skladeb s rytmickými nástroji dle pokynu učitele a samostatná hra na nástroje z Orffovy řady - spojení jednoduchých tělesných cvičení s hudebním doprovodem 		<p>OV 4., 5.</p>
<p>Spojit pohyb s říkadlem i písní.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vykonávání jednoduchého pohybu, který vyjadřuje text písně (např. Červený šátečku) - spojení recitace říkadla s vytleskáváním na slabiky - grafomotorická cvičení spojená se zhudebnělou říkankou (např. kreslení prstem/celou rukou do vzduchu) 		
<p>Soustředit se na poslech delší skladby různých žánrů.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poslech říkadel a písní v provedení různých sborů, hudebních skupin či hudebních těles - poznávání autorů (skladatelů) písní či úryvků 		<p>OV 6.</p>

<p>Pojmenovat písně a určit některé skladatele.</p>	<p>skladeb</p> <ul style="list-style-type: none"> - poslech ukázek hudby různých žánrů (vážná hudba, relaxační hudba, jazz, dechovka, country aj.), muzikomalba libovolnou technikou - přiřazení obrázku nástroje, který v dané muzice může hrát - rozvíjení hudební paměti - poznávání písní dle melodie za doprovodu hudebního nástroje nebo zpěvu samostatně - přiřazování obrázků shodných s obsahem písně - pojmenování písně pouze pomocí obrázku - hra na ozvěnu : opakování tónu, krátké melodie nebo rytmu - přiřazování skladatelů k písním (např. Svěrák + Uhlíř, Pavel Novák, Jarek Nohavica aj.) - procvičování fonemického sluchu - poznávání interpretů písní dle sluchu 		
---	---	--	--

5.5. VÝTVARNÉ ČINNOSTI

5.5.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výtvarné činnosti vznikl ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Cílem předmětu je prohlubovat u žáků estetické vnímání a obohacovat jejich duševní život. Zaměřuje se na výtvarné činnosti rozvíjející žáka po stránce motorické, emocionální, fantazijní, aktivní, tvořivé a senzitivní. Výtvarné činnosti mají význam rehabilitační i relaxační a naplňují přirozenou potřebu projevit se prostřednictvím vlastní tvorby. Vzdělávací obsah předmětu je zpracován pro 1., 2. a 3. období.

Předmět je realizován v rámci povinné minimální časové dotace na 1. a 2. stupni:

- 1. – 3. ročník 1 hodina týdně pro každý ročník
- 4. – 6. ročník 1 hodina týdně pro každý ročník
- 7. – 10. ročník 1 hodina týdně pro každý ročník

Mezipředmětové vztahy:

Smyslová výchova (SV), Pracovní činnosti (PČ), Hudební činnosti (HČ), Rozumová výchova (RV), Rehabilitační tělesná výchova (RTV).

Vyučovací hodiny probíhají v kmenových třídách či pracovní dílně vybavené různými, speciálními výtvarnými pomůckami, rozmanitým výtvarným materiálem apod. Při hodinách se využívá také CD přehrávače pro poslech hudby. Vyučovací hodiny mohou být členěny na bloky či dvouhodinové či hodinové časové úseky dle individuálních schopností a potřeb žáků.

Hodnocení výuky probíhá slovní formou a formou hodnotících razítek. Dalším oceněním výkonů žáků je forma výstavy děl ve třídě, v budově školy, na veřejných místech např. galerie apod.

5.5.2. Cílové zaměření předmětu

- Prostřednictvím vlastní tvorby, vnímání a komunikaci rozvíjet individuální schopnosti a dovednosti.
- Rozlišování a používání základních barev ve výtvarném projevu.
- Adekvátními prostředky a postupy vyjadřovat vlastní zkušenosti.

5.5.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Snažit se napodobovat předvedené pohyby a činnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - formou nápodoby manipuluje žák s různými výtvarnými pomůckami (držení dané pomůcky a pohyb s danou pomůckou)
<ul style="list-style-type: none"> • Používat výtvarné pomůcky a materiál. 	<ul style="list-style-type: none"> - šetrně a úsporně zacházíme s výtvarným materiálem a pomůckami

Kompetence k řešení problémů

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Uplatňovat naučené reakce na jednoduché příkazy, prosby, požadavky apod. během hodin Výtvarných činností, aj. akcích jako je např. vernisáž, výstava. 	<ul style="list-style-type: none"> - při hodinách Výtvarných činností zadáváme žákovi jednoduché příkazy, prosby, požadavky - pomocí modelových situací učíme žáka správně reagovat na dané požadavky a prosby (observační učení – použijeme např. maňáska, učení nápodobou: učitel, žák) - umožňujeme a podporujeme samostatnost při řešení situací - v hodinách Výtvarných činností, na veřejných místech (př. galerie) umožňujeme žákovi upevňovat naučené reakce na prosby, pokyny a požadavky
<ul style="list-style-type: none"> • Orientovat se ve třídě, pracovní dílničce a prostorách školy. 	<ul style="list-style-type: none"> - procházíme jednotlivé části třídy, pracovní dílničky (potažmo školy), ukazujeme úložné prostory, kde se nacházejí pomůcky pro výtvarné činnosti a další zařízení třídy a dílničky - necháváme na náš pokyn samostatně žáka brát i ukládat pomůcky do úložných prostor - motivujeme žáka, aby se podílel na výzdobě prostor třídy a školy

Kompetence komunikativní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Projevit vlastní pocity, potřeby a nálady pomocí výtvarných činností, verbálních či neverbálních prostředků.	<ul style="list-style-type: none">- umožníme žákovi projevit náladu, pocit do výtvarného díla- spolu s žákem výtvarně zpracujeme obrázky tak, aby vyjadřovaly pocity a potřeby žáka
<ul style="list-style-type: none">• Snažit se reagovat a plnit jednoduché pokyny v hodinách Výtvarných činností, při různých kulturních programech (např. výstava) apod.	<ul style="list-style-type: none">- navozujeme modelové situace, při kterých názorně předvádíme reakce na dané pokyny- procvičujeme naučené reakce při různých situacích, jak při hodinách Výtvarných činností, tak i během vyučování- podněcujeme žáky ke vzájemné pomoci

Kompetence sociální a personální

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Spolupracovat s učiteli a spolužáky při výtvarných činnostech v rámci svých fyzických a duševních schopností, zapojit se do činnosti skupiny, pomáhat spolužákům a učitelům dle svých možností, požádat o pomoc, když ji potřebuje.	<ul style="list-style-type: none">- zapojujeme žáka do jednoduchých činností v hodině (v rámci sebeobsluhy, pomoci přidržet, podržet, přinést, uklidit, apod.)- dáváme podněty k tomu, aby si žáci vzájemně pomáhali- necháváme samostatně vyslovit prosbu o pomoc (či žák ukáže gestem, co potřebuje)

Kompetence pracovní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Rozlišovat předměty různé velikosti a tvarů využívané v hodinách Výtvarných činností, uchopovat je a účelně s nimi manipulovat dle individuálních možností a dovedností.	<ul style="list-style-type: none">- předvádíme úchop a manipulaci s různými výtvarnými pomůckami, nástroji a materiály (např. nůžky, štětce, kelímky, raznice...)- vedeme žáka k rozlišování velikosti a tvaru popř. materiálu různých předmětů pomocí multisenzoriálního přístupu, k třídění předmětů dle vybraných kritérií
<ul style="list-style-type: none">• Snažit se zvládat jednoduché pracovní techniky při práci	<ul style="list-style-type: none">- předvádíme jednoduché výtvarné techniky, předvádíme

<p>s různými materiály dle individuálních schopností.</p>	<p>pomůcky, materiál, vysvětlujeme postup práce u jednotlivých technik</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozvolna vpravujeme žáka do přímé činnosti, ale nenutíme do práce - necháme žákovi čas pro seznámení se s výtvarnými pomůckami (materiálem), aby získal důvěru a chuť s nimi pracovat
<ul style="list-style-type: none"> • Zvládat nejjednodušší činnosti v rámci sebeobsluhy a základy osobní hygieny. 	<ul style="list-style-type: none"> - motivujeme žáka k údržbě a úklidu výtvarných pomůcek a k čistotě pracovního místa - podporujeme samostatnost při řešení sebeobslužných činností dohlížíme na hygienu rukou po hodinách Výtvarných činností

5.5.4. Vyučovací předmět: Výtvarné činnosti (VČ)

Očekávané výstupy (OV) z RVP:

1. Zvládat základní dovednosti pro vlastní tvorbu
2. Používat na elementární úrovni prostředky a postupy
3. Vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary
4. Vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity
5. Uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech

1. období (1. - 3. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Vnímat dotyk.	<ul style="list-style-type: none">- stimulace konečků prstů- masáže prstů a dlaně- dotyková terapie- navozování příjemných pocitů (hlazení jemných látek a jiných povrchů, hlazení sám sebe)	RV – rozvoj grafických schopností, poznávání a třídění předmětů dle kritérií HČ – úchop a manipulace s předměty	OV 1.
Uchopit předmět.	<ul style="list-style-type: none">- nácvik úchopu předmětů různé velikosti- úchop předmětů do celé ruky, do špetky, do prstů- cvičení jemné motoriky, cvičení paže, lokte, zápěstí, prstů, tvoření špetky- hra s předměty- manipulace s předměty- manipulace s předměty dle pokynu	SV – vnímat předměty dle různých kritérií, rozlišovat tvary a velikosti předmětů PČ – sebeobsluha, úklid pracovní plochy, péče o okolní prostředí	OV 1.
Vnímat vlastnosti předmětů.	<ul style="list-style-type: none">- nácvik vnímání vlastnosti předmětu (teplý/studený, suchý/mokrý, tvrdý/měkký, hladké/drsne, ostré/tupé, hranaté/kulaté)- vnímání libosti a nelibosti vlastností předmětů	RTV – úchop předmětů a manipulace s předměty, cvičení jemné motoriky	OV 1.

<p>Poznat předměty hmatem s využitím zraku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - používání stavebnice pro rozlišování různých materiálů - hry s vodou (teplá/studená) - hry ve vodě (nabírání/přelévání) - hry s bublinkami (vytváření a chytání pěny) - ohmatávání různých předmětů - pojmenovávání předmětů - uchopování předmětů dle diktátu - manipulace s předměty - vnímání vlastností předmětů - poznávání předmětů denní potřeby 		<p>OV 1., 3.</p>
<p>S pomocí třídit předměty dle velikosti a tvaru.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - společně třídíme předměty dle velikosti a tvaru (kulaté/hranaté, velké/malé) - žák vybírá předměty dle diktátu - porovnávání předmětů s vlastním tělem - porovnávání velikosti předmětů s jinými předměty - porovnávání předmětů různého tvaru (spojíme s hmatem) - pokusy s předměty (kulaté se kutálí, kostka se nekutálí apod.) - spontánní malba prstem, houbou (s využitím vody, prstových barev) 		<p>OV 1., 3.</p>
<p>Zapojit se do spontánní malby nebo kresby.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spontánní malba s houbou a vodou na tabuli - hra s prstovými barvami – roztírání dlaní, otisky ruky a prstů - spontánní kresba s PET lahví naplněnou vodou na asfalt - spontánní kresba rukou/prstem do rýže, mouky, 		<p>OV 2., 4., 5.</p>

Prozkoumat vlastnosti papíru.	<ul style="list-style-type: none"> - strouhanky - nácvik úchopu tužky a štětce - mačkání jemného papíru na kuličky - hry s papírovými kuličkami (házení a ukládání do nádob), lepení papíru - trhání různého druhu papíru na menší kousky, sbírání, rovnání do misek, kelímků, krabiček) - namáčení papíru do vody 		OV 2.
Spolupracovat při hygieně.	<ul style="list-style-type: none"> - mytí rukou, používání mýdla a ručníku 		
Pomáhat při úklidu.	<ul style="list-style-type: none"> - spolupráce při vyndávání a úklidu výtvarného materiálu a pomůcek - úklid stolu nebo pracovního místa po hodině 		
Seznámit se s modelovací hmotou.	<ul style="list-style-type: none"> - mačkání, trhání modelovací terapeutické hmoty - děláni dolíčků do hmoty - tvoření válečku a koule z hmoty 		

2. období (4. - 6. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Osvojit si různé druhy materiálů.	<ul style="list-style-type: none"> - práce s pískem (stavění bábovek, kopců, přemísťování písků, stavění cest a tunelů) - vybírání kamínků z písku a větších kamenů z trávy - upravování pískové plochy rukama, lopatkou, hráběmi, prkýnkem - stavění z kostek (komíny, mosty, věže, domy) - práce se stavebnicemi různého druhu (dřevěné, hříbkové, kroužkové, aj.) 	<p>RV – příroda kolem nás, plody stromů, druhy přírodních materiálů, rozlišování barev a jejich znalost, modelování písmen</p> <p>PČ – práce se stavebnicemi</p> <p>SV – procvičování jemné</p>	OV 1., 2., 5.

<p>Modelovat s pomocí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - řazení molitanových, kartónových, dřevěných, umělohmotných kostek ve vodorovném a svislém směru - ukládání kostek do krabic - skládání mozaiky z víček od PET lahví, barevných magnetů, krabiček od potravin - skládání objektů např. z plechovek - zpracovávání modelovací hmoty oběma rukama (mačkání, hnětení) - trhání modelovací hmoty na malé kousky a rovnání na plochu - tvarování kuliček různých velikostí v dlaních - rozválení hmoty válečkem na placku - vykrajování formičkami z placky rozválené válečkem - tvoření válečků z modelovací hmoty (hadi, prstýnky, kroužky apod.), modelování písmen - krájení modelovací hmoty - uvolňovací cvičení rukou při zhudebněných říkankách nebo písničkách 	<p>motoriky, procvičování barev, práce s různými materiály a předměty, třídění předmětů</p> <p>RTV – úchop drobných předmětů a manipulace s nimi, cvičení jemné i hrubé motoriky</p> <p>HČ - uvolňovací cvičení rukou při zhudebněných říkankách či písničkách</p>	<p>OV 1., 5.</p>
<p>Vnímat rozmanitost barev.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zapouštění barvy do klovatiny - hra s temperovými barvami : roztírání houbou, štětcem, vatovými chomáčky, tisk s bramborovými/dřevěnými tiskátkami, tisk zmačkaným papírem, míchání barev - hra s prstovými barvami (otisky rukou/nohou), spontánní malba - hra s barvami na tělo (malování obličeje) - hra s vodovými barvami (zapouštění barev do mokrého povrchu (papíru), rozmývání barvy 		<p>OV 1.- 5.</p>

Zacházet s papírem s pomocí.	<p>štetcem/houbou pomocí vody</p> <ul style="list-style-type: none"> - trhání papíru na menší kousky a proužky - stříhání papíru s pomocí - lepení papíru na vymezenou plochu - ze zmačkaných papírových koulí a lepidla vytváření různých objektů 		OV 1.,2.
Pracovat s textilním materiálem s pomocí.	<ul style="list-style-type: none"> - nalepování látky - koláž s využitím látky a jiných materiálů - navlékání korálek na šňůrku - navíjení silného provázku na cívku - navíjení vlny na cívku, do klubíčka 		OV 1., 2., 5.
Využívat přírodní materiál k tvorbě s pomocí.	<ul style="list-style-type: none"> - sbírání kaštanů, žaludů, bukvic, listů, květin, aj. přírodnin a jejich třídění, ukládání, lisování listů - tvoření figurek z přírodnin s pomocí učitele - obtiskování listů, trhání dle žilek a jejich mačkání 		OV 1., 5.

3. období (7. - 10. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Používat různé druhy výtvarného psacího náčiní.	<ul style="list-style-type: none"> - Spontánní i cílená kresba tužkou, voskovkami, pastelkami, fixem, progresem, křídou - frotáž pomocí výše uvedeného psacího náčiní - grafomotorická cvičení s výše uvedeným psacím náčiním - odkrývací technika (voskovka, tuž, špendlíkem vyrýt ornament dle fantazie) - rozžehlování nastrouhané voskovky na papíře - zdobení šablon nastrouhanou pastelkou či voskovkou 	<p>HČ - muzikomalba</p> <p>RV – psaní a grafické záznamy pomocí psacího náčiní, grafomotorická cvičení, žák používá naučené postupy při práci, pracovat dle pokynů učitele</p> <p>RTV – práce s drobným</p>	OV 1., 2., 5.

<p>Uplatňovat osvojené poznatky při práci s barvou.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kresba křídou na mokrý papír - kresba uhlím a rudkou - muzikomalba – hra s barvou na velkém formátu papíru při hudbě - tématická malba i kresba dle předlohy (jablko s hruškou), dle námětu (zážitek z exkurze, divadla...) apod. - hra s barvami – míchání barev, vytváření světlých i tmavých odstínů barev 	<p>materiálem</p> <p>SV – třídění různého druhu materiálu</p> <p>PČ – práce s rozmanitými materiály, výroba dekorativních předmětů</p>	<p>OV 1.- 5.</p>
<p>Tvořit s papírem dle pokynu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - trhání papíru, novin a nalepování částí do určitého tvaru - navlékání papíru na špejli - stříhání papíru na proužky, lepení proužků do vánočního řetězu - přehýbání papíru, přehýbání do harmoniky - vytvoření čepice Večernička z novin - rolování papíru - vytvoření girlandy z papíru 		<p>OV 1., 2., 5.</p>
<p>Pracovat s textilním materiálem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - překládání a stříhání látky - šití jehlou s tupým hrotem - stehy na cvičné desce - stavebnice na provlékání tkaničky (provázku) - odkrývací technika (namočení různých druhů provázku do tuže a protáhnout přeloženým papírem), (kresba vlnou či provázkem namočeným v barvě) - koláž z textilního materiálu - výroba figurky z textilního materiálu 		<p>OV 1., 2., 5.</p>

<p>Vytvářet z přírodního materiálu dle pokynu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - lisování listů a květín, lepení do různých motivů - navlékání listů – vytvoření girlandy - navlékání jeřabin (tvoření náhrdelníku) - pletení věnečku z květín - vytváření ozdobných předmětů z přírodnin, květín a větviček (svícen, adventní či velikonoční věnec aj.dekorace) - třídění semen fazole, čočky, kukuřice, ukládání je do sáčků - plnění ozdobných sklenic semeny fazole, kukuřice, čočky, aj. - lepení výše uvedených semen či různých přírodnin na karton a vytváření závěsných, ozdobných obrázků 		<p>OV 1., 5.</p>
--	---	--	------------------

5.6. POHYBOVÁ VÝCHOVA

5.6.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Pohybová výchova vznikl ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a je zaměřen na rozvoj pohybových dovedností a pohybové kultury. Pohybová aktivita zmírňuje důsledky zdravotního postižení žáků, napomáhá ke snížení napětí, ke zlepšení nálady a koncentraci pozornosti. Je základem pro rozvoj psychických procesů. Vzdělávací obsah předmětu je zpracován pro 1., 2. a 3. období.

Předmět Pohybová výchova je realizován v rámci povinné minimální časové dotace na 1. i 2. stupni:

- 1. – 3. ročník 2 hodiny týdně pro každý ročník
- 4. – 6. ročník 2 hodiny týdně pro každý ročník
- 7. – 10. ročník 2 hodiny týdně pro každý ročník

Mezipředmětové vztahy:

Hudební činnosti (HČ), Řečová výchova (ŘV), Pracovní činnosti (PČ), Smyslová výchova (SV),

Vyučovací hodiny probíhají v kmenových třídách, tělocvičně, hale i na hřišti. Vyučovací hodiny mohou být členěny na krátké úseky podle individuálních potřeb žáků.

Hodnocení výuky probíhá slovní formou. Je hodnocena klíčová kompetence, která je rozvíjena. Zohledněny jsou individuální schopnosti a možnosti kombinovaně postižených žáků.

5.6.2. Cílové zaměření předmětu

- Utváření dovedností a návyků pro uplatnění zdravého životního stylu, osobní a duševní hygieny.
- Podpora rozvíjení základních hygienických a sebeobslužných činností a samostatnosti při každodenních činnostech podle individuálních možností žáka.
- Vyjádření vlastních pocitů pohybem.
- Rozvíjení individuálních schopností a možností v rámci vlastní hybnosti.
- Rozvíjení zdravých pohybových aktivit.
- Rozvíjení poznávacích schopností – poznávání částí svého těla.
- Osvojení základů orientace v nejbližším prostředí a v časovém rozvrhu dne.

5.6.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Napodobovat a opakovat různé činnosti a pohyby.	<ul style="list-style-type: none">- rozvíjíme schopnosti žáka v pohybových činnostech- vedeme žáka k samostatnosti a sebeobsluze
<ul style="list-style-type: none">• Správně používat speciální pomůcky.	<ul style="list-style-type: none">- individuálně vybíráme speciální pomůcky a dbáme na jejich správném užívání

Kompetence k řešení problémů

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Řešit vzniklé situace pomocí nápodoby a opakování.	<ul style="list-style-type: none">- vedeme žáka k samostatnosti- vlastními příklady a hrami vedeme žáka ke správnému řešení situace

Kompetence komunikativní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Své pocity, potřeby a nálady vyjádřit verbálními i nonverbálními prostředky.	<ul style="list-style-type: none">- podporuje žáka v projevení vlastního názoru- pomáháme žákovi vyjádřit své potřeby verbálně i neverbálně

Kompetence sociální a osobní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Uvědomovat si svou osobu prostřednictvím svého těla.	<ul style="list-style-type: none">- pohybovou aktivitou vedeme žáka k poznávání sama sebe a rozeznávání jeho části těla

Kompetence pracovní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Zvládat nejjednodušší sebeobslužné úkony a základy osobní hygieny.	<ul style="list-style-type: none">- vedeme žáka k samostatnosti a sebeobsluze- zdůrazňujeme význam hygieny

	oblečení na určené místo (s pomocí) - příprava cvičebních pomůcek a náradí s pomocí		
--	--	--	--

2. období (4. – 6. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>Zvládnout předvedené jednoduché cviky a reagovat na pokyny související s pohybovou činností. Spolupracovat při nácviku samostatného pohybu.</p> <p>Ovládat jednoduchou manipulaci s míčem. Vnímat změnu polohy těla.</p> <p>Vnímat rozdíl mezi uvolněním a napětím, spolupracovat při relaxaci.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik jednoduchých cviků a cvičebních poloh - pozorování a napodobování cviků, poloh paží, nohou, hlavy - sluchově motorické hry, rytmizace - nácvik samostatného pohybu na vozíku - nácvik chůze na rovném terénu, po schodech, přes překážky, chůze po čáře - hudebně pohybové činnosti - základní manipulace s míčem a s drobnými předměty – házení, chytání, kopání, koulení, hod na cíl - cvičení na balančních plochách (v sedě, v leže na břiše...) - rovnováha, stoj na jedné noze - lezení - běh k cíli - poskoky, skoky - vleže – válení sudů, přetáčení se na bok - kolébka na zádech - cvičení na tělocvičném nářadí – bedna, lavička, žíněnka... - relaxační činnosti, práce s dechem 	<p>HČ – rytmizace, relaxace při hudbě</p> <p>RTV – základní pohybové aktivity, relaxace</p> <p>SV – sluchové vnímání – rytmizace při hudbě, relaxace při hudbě</p> <p>PČ – sebeobslužné činnosti</p> <p>ŘV – rytmizace říkadél</p>	<p>OV 3.</p> <p>OV 4., 3.</p> <p>OV 1.</p>

5.7. REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

5.7.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Rehabilitační tělesná výchova vznikl ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a je zaměřen na pohybové aktivity, které přispívají k rozvoji hybnosti žáků s nejtěžším postižením, a tím současně rozvíjí i jejich rozumové schopnosti a zmírňují důsledky mentálního postižení.

Předmět je do vzdělávacího procesu zařazen jako alternativa Zdravotní tělesné výchovy.

Vzdělávací obsah předmětu je zpracován pro 1., 2. a 3. období.

Předmět Rehabilitační tělesná výchova je realizován v rámci povinné minimální časové dotace na 1. i 2. stupni:

1. – 3. ročník 4 hodiny týdně pro každý ročník

4. – 6. ročník 4 hodiny týdně pro každý ročník

7. – 10. ročník 4 hodiny týdně pro každý ročník

Mezipředmětové vztahy:

Hudební činnosti (HČ), Řečová výchova (ŘV), Pracovní činnosti (PČ), Smyslová výchova (SV), Rozumová výchova (RV)

Vyučovací hodiny probíhají v kmenových třídách, tělocvičně, hale i na hřišti. Vyučovací hodiny mohou být členěny na krátké úseky podle individuálních potřeb žáků.

Hodnocení výuky probíhá slovní formou. Je hodnocena klíčová kompetence, která je rozvíjena. Zohledněny jsou individuální schopnosti a možnosti kombinovaně postižených žáků.

5.7.2. Cílové zaměření předmětu

- Utváření dovedností a návyků pro uplatnění zdravého životního stylu, osobní a duševní hygieny.
- Podpora rozvíjení základních hygienických a sebeobslužných činností a samostatnosti při každodenních činnostech podle individuálních možností žáka.
- Vyjádření vlastních pocitů pohybem.
- Rozvoj fyzických i psychických schopností.
- Rozvíjení individuálních schopností a možností v rámci vlastní hybnosti.
- Upevňování zdravých pohybových aktivit.

- Rozvíjení poznávacích schopností – poznávání částí svého těla.
- Osvojení základů orientace v nejbližším prostředí a v časovém rozvrhu dne.

5.7.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Napodobovat různé předvedené pohyby a činnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - cvičením a hudebně pohybovými hrami vedeme žáka k napodobování předvedených pohybů a činností - fyzicky pomáháme při předvádění pohybu nebo polohy těla a jeho částí

Kompetence k řešení problémů

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Orientovat se v okolním prostředí. 	<ul style="list-style-type: none"> - zařazujeme do výuky psychomotorické hry na prostorovou orientaci, lezení či jednoduché honičky pro zlepšení orientace v okolním prostředí

Kompetence komunikativní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Reagovat na své jméno, na jednoduché pokyny, vyjadřovat souhlas či nesouhlas. 	<ul style="list-style-type: none"> - zapojujeme žáka do jednoduchých sluchově pohybových her (se zrakovou podporou nebo strukturou) a tím vedeme žáka k reakci na své jméno a na jednoduché pokyny

Kompetence sociální a personální

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla. 	<ul style="list-style-type: none"> - zařazujeme do výuky např. snoezelen, bazální stimulaci (vestibulární, somatické a vibrační podněty), hry pro zlepšení vnímání tělesného schéma, dechová cvičení a relaxaci a tím žáka učíme vnímat své tělo

Kompetence pracovní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Zvládat nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny.	<ul style="list-style-type: none">- zařazujeme do výuky převlékání před pohybovými činnostmi, pomoc při přípravě a úklidu pomůcek, tím vedeme žáka k sebeobsluze

5.7.4. Vyučovací předmět: Rehabilitační tělesná výchova (RTV)

Očekávané výstupy (OV) z RVP:

1. získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám
2. rozvíjet motoriku a koordinaci poloh
3. zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost
4. reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti
5. snažit se o samostatný pohyb

1. období (1. – 3. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Pozitivně reagovat na pohybové aktivity.	<ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry a činnosti - motivační hry - cvičení na gymbalonu pro uvolnění končetin (pohupování v leže na břiše, v sedě...) relaxační cvičení - polohování v kuličkovém bazénu - hudebně pohybové hry, rytmičtace - hry ve vodě a s vodou 	HČ – rytmičtace, relaxace, pohyb při hudbě SV – sluchové vnímání, rytmičtá cvičení PČ – nácvik sebeobsluhy	OV 1.
Snažit se o správné držení těla.	<ul style="list-style-type: none"> - pasivní a aktivní dechová cvičení - relaxační cvičení - uvolňování spastických částí těla - protahování svalových skupin s pomocí - polohování na zádech s podloženými končetinami a hlavou, polohování na břiše, na boku s fyzickým vedením - pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní 		OV2.

Reagovat na pokyny učitele	<ul style="list-style-type: none"> - chůze s oporou, pohyb na vozíku s pomocí - rytmicizace - pozorování a napodobování cviků (poloh paží, nohou, hlavy) s fyzickým vedením - vleže – válení sudů, přetáčení se na bok - uvolňování končetin, cvičení na podložce, přetáčení trupu s dopomocí - jednoduché hry s míčem - manipulace s drobnými předměty - plazení a lezení volně v prostoru daným směrem 		OV 4., 2., 5.
Snažit se o přípravu na pohybovou činnost	<ul style="list-style-type: none"> - sebeobsluha, oblékání s pomocí učitele - pomoc při přípravě a úklidu pomůcek 		OV 3., 5.

2. období (4. – 6. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Zvládat základní koordinaci pohybů s pomocí.	<ul style="list-style-type: none"> - chůze s oporou, kompenzační pomůckou - chůze bez opory - chůze po mírně nakloněné rovině - chůze po schodech s vedením za ruce - samostatný pohyb na vozíku s dohledem - napodobování pohybů končetin a hlavy - hry na změny poloh těla - cvičení na balančních plochách, trampolína, míče - vizuomotorická koordinace – cvičení s drobným náčiním - relaxační cvičení - uvolňování spastických částí těla - protahování svalových skupin s pomocí - polohování na zádech s podloženými končetinami a hlavou, polohování na břiše, na 	HČ – rytmicizace, relaxace, pohyb při hudbě SV – sluchové vnímání, rytmická cvičení PČ – nácvik sebeobsluhy RV – Počty – sčítání bodů, počet žáků v herních družstvech, počet hodů, vzdálenost a délka	OV 2., 5. OV 4., 2. OV 3., 2.

	<ul style="list-style-type: none"> - hudebně pohybové hry - chůze v přírodním terénu, vycházky do okolí - překonávání nízkých překážek s dopomocí 		
--	--	--	--

5.7.5. Vyučovací předmět: Zdravotní tělesná výchova (ZTV)

Očekávané výstupy (OV) z RVP:

1. uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách
2. zaujímat správné základní cvičební polohy
3. zvládat jednoduchá speciální cvičení
4. zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů

1. – 3. období (1. – 10. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>Snažit se o správné držení těla.</p> <p>Vnímat pocity při cvičení.</p> <p>Dle slovního pokynu/s pomocí/ zaujmout určitou polohu.</p> <p>Být schopen provádět speciální cvičení s odborným vedením.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pasivní a aktivní dechová cvičení (nácvik nádech nosem, výdech ústy, foukání do peříčka, bublifuk...) - relaxační cvičení (střídání napětí a uvolnění, autogenní trénink...) - uvolňování spastických částí těla - protahování svalových skupin s pomocí - polohování na zádech s podloženými končetinami a hlavou, polohování na břiše, na boku s fyzickým vedením - pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní – rehabilitační pomůcky dle individuálních potřeb žáka - pozorování a napodobování cviků (poloh paží, nohou, hlavy) s fyzickým vedením - pohybový režim 	<p>RTV – polohování, uvolňování protahování, napodobování cviků PV - relaxace</p>	<p>OV 1., 2.</p> <p>OV 2., 4.</p> <p>OV 3.</p>

5.8 PRACOVNÍ ČINNOSTI

5.8.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Pracovní činnosti vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Cílem předmětu je osvojení základních pracovních návyků a dovedností, zlepšení manuálních schopností žáka, dodržování základních hygienických návyků a zdokonalení sebeobsluhy dle individuálních možností žáka a využití jednoduchých pracovních dovedností v běžném životě. Vzdělávací obsah předmětu je zpracován pro 1., 2. a 3. období.

Předmět Pracovní činnosti je rozdělen na tematické okruhy:

- Sebeobsluha
- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Pěstitelské práce
- Práce v domácnosti

Předmět je organizován v rámci povinné minimální časové dotace na 1. a 2. stupni:

- 1. – 4. ročník 2 hodiny týdně pro každý ročník
- 5. – 6. ročník 2 hodiny týdně pro každý ročník
- 7. ročník 2 hodiny týdně
- 8 – 10. ročník 2 + 1 disponibilní hodina týdně pro každý ročník

Disponibilní hodiny v 8. - 10. ročníku budou sloužit k upevňování základních hygienických návyků a sebeobsluhy a rozvoji manuálních dovedností žáka.

Mezipředmětové vztahy :

Rozumová výchova (RV), Řečová výchova (ŘV), Smyslová výchova (SV), Pohybová výchova (PV), Výtvarné činnosti (VČ), Rehabilitační tělesná výchova (RTV).

Vyučovací hodiny probíhají v kmenové třídě nebo v pracovní dílničce. Při vyučování jsou používány speciální pomůcky a individuální přístup ke každému žákovi.

Hodnocení výuky probíhá slovní formou. Hodnotí se dosažená úroveň základních pracovních návyků, dodržování jednoduchých pracovních postupů a zvládnutí základních hygienických návyků. Při hodnocení jsou zohledněny individuální schopnosti a možnosti kombinovaně postižených žáků.

5.8.2. Cílové zaměření předmětu

- Získávání základních hygienických návyků a dovedností sebeobsluhy.
- Zaměření se na správné stolování a dodržování čistoty při stravování.
- Osvojování si udržování pořádku ve svých věcech, na svém místě i ve třídě.
- Rozvíjení jemné motoriky.
- Zvládání jednoduchých manuálních dovedností při práci s různým materiálem.
- Správné používání pracovních pomůcek.
- Osvojování si jednoduchých pracovních postupů.
- Dodržování bezpečnosti a hygieny při práci.

5.8.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Napodobit základní pohyby nebo jednoduché činnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - prakticky ukazujeme pohyb nebo činnosti a doprovázíme je slovně nebo gesty - společně (vedením ruky) se snažíme o zopakování pohybu nebo jednoduché činnosti - podněcujeme žáka k samostatnému provedení - nacvičené pohyby a činnosti upevňujeme častým opakováním - k nácviku využíváme také napodobovací hry
<ul style="list-style-type: none"> • Správně používat jednoduché pracovní pomůcky. 	<ul style="list-style-type: none"> - předvedeme žákovi, jak konkrétně s danými pomůckami pracujeme, k čemu nám slouží - vedením ruky se slovním doprovodem nacvičujeme práci s konkrétní pracovní pomůckou - postupně pomoc redukuje a snažíme se o samostatné provedení

Kompetence k řešení problémů

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Porozumět jednoduchým pokynům a snažit se podle nich pracovat.	<ul style="list-style-type: none">- pomocí her rozvíjíme pozornost- používáme srozumitelnou terminologii- dbáme na dodržování pracovních postupů

Kompetence komunikativní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Pochopit význam vykonávaných činností, dát najevo své aktuální potřeby, pocity a nálady.	<ul style="list-style-type: none">- rozvíjíme pozornost pomocí her- motivujeme žáka k tomu, aby vyjádřil svůj názor, své potřeby

Kompetence sociální a personální

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Spolupracovat s učiteli a spolužáky při jednoduchých činnostech, zapojit se do činnosti skupiny, pomáhat spolužákům podle svých možností.	<ul style="list-style-type: none">- na konkrétních příkladech vysvětlujeme výhody spolupráce se spolužáky- na modelových situacích nacvičujeme spolupráci s ostatními- učíme žáka vyjádřit svůj názor, požádat o pomoc

Kompetence pracovní

<i>Žák by měl</i>	<i>Učitel – strategie</i>
<ul style="list-style-type: none">• Ovládat nejjednodušší činnosti související se sebeobsluhou a běžně udržovat základní hygienické návyky.	<ul style="list-style-type: none">- při nácviku sebeobslužných činností využíváme říkadla a básničky- při nácviku přecházíme od společného provedení k samostatnému zvládnutí hygienických návyků a prvků sebeobsluhy- neustálým opakováním upevňujeme dosažené dovednosti
<ul style="list-style-type: none">• Pomocí jednoduchých pracovních technik pracovat s různým	<ul style="list-style-type: none">- nacvičujeme jednoduché pracovní techniky nejprve společně,

materiálem.	později vedeme žáka k samostatnému zvládnutí pracovních technik - častým opakováním nacvičené techniky upevníme - při práci využíváme různé druhy materiálů (papír, textil, přírodniny)
• Spolupracovat při nejjednodušších činnostech běžného života.	- dbáme na udržování pořádku na pracovním místě - dbáme na dodržování hygienických návyků při práci s různými materiály

5.8.4. Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Očekávané výstupy (OV) z RVP:

1. Sebeobsluha (Sebeobslužné činnosti)

- 1.1. zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)
- 1.2. dodržovat klid a čistotu stravování
- 1.3. umět používat příbor
- 1.4. udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí

2. Práce s drobným materiálem

- 2.1. zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
- 2.2. vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- 2.3. pracovat podle slovního návodu
- 2.4. udržovat pracovní místo v čistotě

3. Práce montážní a demontážní

- 3.1. zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami

4. Pěstitelské práce

- 4.1. provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích
- 4.2. pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročnou pokojovou i užitkovou rostlinu
- 4.3. používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní
- 4.4. dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě

5. Práce v domácnosti

- 5.1. provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy
- 5.2. prostřít stůl pro běžné stolování
- 5.3. zvládnout nákup a uložení základních potravin
- 5.4. připravit jednoduchý pokrm podle pokynů
- 5.5. dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti

1. období (1. – 3. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>Spolupracovat při svlékání a oblékání oděvu a bot.</p> <p>S pomocí ukládat osobní věci do tašky.</p> <p>Vnímat zásady správného stolování.</p> <p>Přijímat stravu ze lžice, sát a polykat tekutinu.</p> <p>Umět s pomocí uklidit stůl po svačině.</p>	<p>Sebeobsluha</p> <ul style="list-style-type: none"> - odkládání oděvů na určené místo s pomocí (orientace ve třídě, vnímání slovních pokynů) - svlékání a oblékání jednoduchých částí oděvu (čepice, rukavice) s pomocí, (slovní vedení, využití nápodoby) - obouvání a přezouvání s pomocí (názorná ukázka, využití nápodoby...) - rozepínání suchých zipů - udržování pořádku ve svých věcech (poznat své osobní věci, s pomocí je uklidit na určené místo, reakce na slovní pokyny) <p>Stolování</p> <ul style="list-style-type: none"> - sezení u stolu (zabezpečit rovné sezení, opěra rukou, fixace nohou) - vnímání příjmu potravy (snaha o soustředění na jídlo, vnímání vůně jídla, zraková kontrola při příjmu potravy) - správné žvýkání a kousání potravy - používání lžice s pomocí (návěs úchopu lžice, vedení ruky se slovním doprovodem) - pití z hrnečku s pomocí (úchop hrnku, kontrola naklonění hrnku) - používání ubrousku po jídle s pomocí - úklid stolu po svačině s pomocí (úchop houbičky, vedením ruky utření a osušení stolu) 	<p>RV – rozlišení osobních věcí, rozlišení předmětů denní potřeby, manipulace s předměty.</p> <p>SV – spolupráce při oblékání, svlékání, rozlišení jídel čichem, rozlišování jídla podle chuti, úklid stolu po svačině, základní hygienické návyky, rozlišení různých materiálů hmatem (papír, modelína...), rozlišení vlastností materiálů (měkký, tvrdý, hladký hrubý), úchop předmětů a manipulace s nimi, řazení předmětů.</p> <p>PV – sebeobslužné činnosti (převlékání, ukládání oděvu na určené místo).</p> <p>ŘV – procvičování úchopu – různé druhy materiálů.</p> <p>VČ – práce s různým materiálem.</p>	<p>OV 1.1., 1.4.</p> <p>OV 1.2.</p>

Seznámení s kompenzačními pomůckami a nácvik jejich používání.	<ul style="list-style-type: none"> - seznámení a nácvik používání kompenzačních pomůcek (speciální lžice, „límce“ na talíře) 		OV 1.1.
Vnímat postup při mytí rukou.	<p>Hygienické návyky</p> <ul style="list-style-type: none"> - mytí rukou (pouštění vody, namočení rukou, použití mýdla, použití ručníku) - s využitím říkanek, pohybových her 		OV 2.1.,
Vnímat potřebu na WC.	<ul style="list-style-type: none"> - hlášení potřeby na WC 		2.3.
Používat kapesník s pomocí.	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik používání WC - používání kapesníku (využití dechových cvičení, nácvik foukání) 		
Zvládnout nejjednodušší techniky s různými materiály.	<p>Práce s drobným materiálem</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s papírem (mačkání do kuličky, trhání na malé kousky, sbírání kousků papíru, rovnání do misek, kelímků, lepení papíru na vymezenou plochu, seznámení s prací s nůžkami, bezpečnost při stříhání) - práce s pískem (upravování písku rukama, lopatkou, vybírání kamínků z písku, stavění bábovek, tunelů) - práce s modelínou (mačkání, trhání modelíny, tvarování kuliček, válečků) - práce s přírodninami (sbírání přírodnin, trhání listů podle žilek, lisování listů, otisky listů) - práce s různými materiály (želatina, pudink...) 		OV 3.1
Zvládnout úchop a manipulaci	<p>Práce montážní a demontážní</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s kostkami (dřevěnými, molitanovými) 		

s kostkami.	<ul style="list-style-type: none"> - řazení kostek za sebe - stavění kostek na sebe (dům ze dvou kostek, dům ze tří kostek, komín) - ukládání kostek do krabice (vnímat slovní pokyny) - dřevěné puzzle 		
-------------	---	--	--

2. období (4. – 6. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>Spolupracovat při odkládání oděvu na určené místo.</p> <p>Spolupracovat při svlékání a oblékání oděvu a bot.</p> <p>Udržovat pořádek v osobních věcech.</p> <p>Zvládnout zásady správného stolování.</p>	<p>Sebeobsluha</p> <ul style="list-style-type: none"> - upevňování odkládání oděvů a obuvi na určené místo (orientace ve třídě, orientace v prostorách školy, rozlišení osobního oblečení) - nácvik samostatného svlékání a oblékání oděvu (reakce na slovní pokyny, využití nápodoby, říkanek) - rozepínání zipů - rozepínání a zapínání velkých knoflíků (reakce na slovní pokyny, názorná ukázka, vedení ruky) - obouvání a přezouvání s pomocí - udržování pořádku v osobních věcech dle slovních pokynů (spolupráce při úklidu pracovního místa, ukládání osobních věcí do tašky) <p>Stolování</p> <ul style="list-style-type: none"> - prostírání stolu s pomocí (rozlišení předmětů potřebných ke stolování – příbor, talíř, hrnek, - osvojování pravidel stolování (dodržování klidu při jídle - upevňování návyku sezení u stolu (snaha o rovné 	<p>RV – párování částí oděvů (boty, ponožky), stavět kostky na sebe, manipulace s kostkami podle slovního pokynu, stavebnice pro rozlišení barev, třídění semen podle velikosti, barvy.</p> <p>SV – rozlišení předmětů podle tvaru, úklid stolu po jídle, základní hygienické návyky, rozeznat fyzikální vlastnosti materiálů (měkké, tvrdé...), rozlišení různých tvarů hmatem, rozpoznání ročního období dle obrázku.</p> <p>ŘV – přiřazení předmětů (talíř, hrnek, lžíce) k obrázku, vyhledávání obrázků vztahujících se k domácím činnostem.</p>	<p>OV 1.1., 1.4.</p> <p>OV 1.2., 1.3., 5.2.</p>

<p>Umět uklidit stůl po jídle.</p> <p>Používání kompenzačních pomůcek.</p> <p>Spolupracovat při dodržování základních hygienických návyků.</p> <p>Ovládat složitější techniky s různým materiálem.</p>	<p>sezení u stolu s opřenými rukama)</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojování samostatného používání lžice - používání vidličky, krájení nožem s pomocí - používání ubrousku po jídle - nácvik samostatného úklidu stolu po jídle (sbírání nádobí, utření stolu...) - upevňování návyku používání kompenzačních pomůcek potřebných ke stolování <p>Hygienické návyky</p> <ul style="list-style-type: none"> - upevňování správného postupu při mytí rukou (žák je schopen dle slovního vedení zachovat správný postup) - hlášení potřeby na WC - nácvik používání WC - upevňování návyku používání kapesníku <p>Práce s drobným materiálem</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s papírem (trhání papíru na proužky, stříhání papíru, trhání papíru na kousky, navlékání natrhaného papíru na špejli, stříhání papíru s pomocí) - práce s modelínou (zpracování modelíny oběma rukama, tvarování kuliček v dlaních, vykrajování tvarů z modelíny) - práce s přírodninami (lepení listů do podzimních motivů, navlékání listů, třídění semen čočky, fazole, kukuřice...) - navíjení vlny do klubka - práce s textilním materiálem (překládání, stříhání látky) 	<p>RTV – sebeobslužné činnosti – svlékání, oblékání.</p> <p>VČ – techniky s různými materiály (lepení, stříhání, obtiskování).</p>	<p>OV 1.1.</p> <p>OV 2.1., 2.3.</p>
--	---	--	-------------------------------------

Umět manipulovat s kostkami a pracovat dle slovních pokynů.	<ul style="list-style-type: none"> - navlékání dřevěných korálů <p>Práce montážní a demontážní</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s dřevěnou stavebnicí (na slovní výzvu vyndat a uložit kostky z krabice) - stavění z kostek dle slovního návodu - práce s hříbkovou stavebnicí - práce se stavebnicí Duplo 		OV 3.1.
Vnímat změny v přírodě v jednotlivých obdobích.	<p>Pěstitelské práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích (vnímat rozdíl mezi květy, plody, opadávání listů ze stromů, uvědomovat si změnu počasí v jednotlivých ročních obdobích - vysévání semínek (hrách, fazole...) a pozorování růstu rostlin - péče o pokojové rostliny (zalévání, kypření půdy..) 		OV 4.1., 4.2.
Spolupracovat při jednoduché péči o rostliny.	<p>Práce v domácnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - utírání prachu s pomocí - setření podlahy (uvědomit si nebezpečí mokré podlahy) - skládání prádla (mikiny, kalhoty, tričko...) 		OV 5.1., 5.5.
Zvládat jednoduché domácí práce.			

3. období (7. – 10. ročník)

Školní výstupy Žák by měl	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Zvládnout samostatné uložení	<p>Sebeobsluha</p> <ul style="list-style-type: none"> - samostatné odkládání oděvů a obuvi na určené 	RV - modelování písmen,	OV 1.1.

<p>oděvu na určené místo. Samostatně zvládnout sebeobsluhu (oblékání, obouvání...).</p>	<p>místo</p> <ul style="list-style-type: none"> - svlékání a oblékání oděvu - svlékání a oblékání ponožek - zouvání a obouvání - šněrování bot, pokus o vázání tkaniček - rozepínání a zapínání zipů - rozepínání a zapínání knoflíků 	<p>vystřihování písmen z papíru, dodržování posloupnosti (jednoduchý recept)..</p>	
<p>Dodržovat zásady správného stolování a samostatnost při jídle.</p>	<p>Stolování</p> <ul style="list-style-type: none"> - prostírání stolu (samostatné umístění talíře, příboru a hrnku na stůl, bezpečná manipulace s předměty) - správné stolování (dodržování klidu a čistoty při jídle) - samostatné používání lžice - používání příboru - spolupráce při přípravě svačiny (dle slovního vedení příprava potravin, nalití tekutiny do hrnku s pomocí) - úklid stolu po jídle (sbírání nádobí, utření stolu...) 	<p>SV – svlékání a oblékání oděvu, odkládání věcí na určené místo, rozlišení jídla podle vůně, úklid stolu po svačině, základní hygienické návyky, řazení kostek za sebe, manipulace s kostkami dle slovního pokynu, opakování ročních období podle obrázků.</p> <p>RTV – sebeobslužné činnosti – svlékání, oblékání.</p> <p>VČ – úklid pracovního místa, práce s papírem, koláže.</p>	<p>OV 1.2., 1.3., 5.2.</p>
<p>Zvládnout základní hygienické návyky.</p>	<p>Hygienické návyky</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržování správného postupu při mytí rukou - ohlášení potřeby na WC - samostatné používání WC - samostatné používání kapesníku 		<p>OV 1.1.</p>
<p>Zvládnou složitější techniky s různým materiálem a práci dle slovních pokynů.</p>	<p>Práce s drobným materiálem</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s papírem (stříhání papíru na proužky, vyrábění řetězů, vystřihování dle předkresleného vzoru, přehýbání papíru, skládání dle slovní 		<p>OV 2.2.,2.3.</p>

<p>Práce s kompenzačními pomůckami.</p> <p>Stavět ze stavebnic dle fantazie i dle návodu.</p> <p>Umět pracovat s jednoduchým nářadím.</p> <p>Uvědomovat si změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.</p> <p>Samostatně pečovat o pokojové rostliny.</p> <p>Samostatně zvládnout jednoduché domácí práce.</p>	<p>instruktáže, koláže z barevných papírů)</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s modelínou (tvarování oběma rukama, tvoření válečků – hadi, prstýnky, práce dle slovní instruktáže) - práce s přírodninami (sbírání a ukládání přírodnin, navlékání jeřabin, zvířátka a figurky z kaštanů s pomocí, otisky listů...) - navíjení vlny, provázku na cívku - koláže z látky (stříhání a lepení látky) - navlékání korálů - pomoc při výzdobě třídy na Vánoce, Velikonoce... - práce se speciálními nůžkami <p>Práce montážní a demontážní</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavění z kostek dle návodu - stavění dle vlastní fantazie - práce s jednoduchým nářadím (praktická ukázka použití náradí, využití nápodoby, říkanek...) <p>Pěstitelské práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích (rozpoznání ročního období podle charakteru počasí a změn v přírodě – kvetení stromů, opadávání listí, sníh...) - péče o pokojové květiny (zalévání, přesazování květin...) <p>Práce v domácnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - samostatné utření prachu - mytí nádobí po svačině (bezpečná manipulace 		<p>OV 3.1.</p> <p>OV 4.1., 4.2.</p> <p>OV 5.1., 5.4., 5.5.</p>
---	--	--	--

Znát a dodržovat postup při přípravě jednoduchých jídel.	s nádobím) - nácvik zametání - přepírání drobného prádla - příprava jednoduchého pokrmu dle slovního návodu		
--	--	--	--

6. Pravidla hodnocení žáků a klasifikace

6. 1. Úvod

Nedílnou součástí výchovně vzdělávací práce základní školy je hodnocení a klasifikace žáků. Hodnocení žáka má motivační, diagnostickou a regulativní funkci.

6. 2. Způsob a dělení hodnocení a klasifikace

Způsob hodnocení a klasifikace je stanoven dle Školského zákona č.561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a dle vyhlášky č.48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění školní docházky.

Dělení hodnocení:

- Průběžné hodnocení – během školního roku, uplatňuje se při hodnocení dílčích výsledků a projevů žáka, prostřednictvím zápisu a hodnotících razítek do zápisníku žáka.
- Celkové hodnocení – v pololetí a na konci školního roku, vychází z plnění či neplnění školních výstupů s ohledem na individuální charakteristiku žáka, druh a stupeň postižení. Žák je hodnocen širším slovním hodnocením, které má vyjádřit míru zvládnutí vědomostí a dovedností a stupeň samostatnosti žákovy činnosti. Hodnocení by mělo vést k pozitivnímu vyjádření, mělo by být pro žáka motivující. Učitel nehodnotí osobnost žáka, nesrovnává výkony jednotlivých žáků, ale přistupuje individuálně k jednotlivým pokrokům žáka.

Nehodnocení žáka:

Lze uskutečnit na základě správního rozhodnutí ředitele školy, na základě odborného vyjádření lékaře, PPP (kopie musí být založena v katalogovém listu žáka).

6.3. Zodpovědnost, kritéria a podklady pro hodnocení a klasifikaci žáka v jednotlivých předmětech a na akcích pořádaných školou.

Zodpovědnost za hodnocení a klasifikaci

a) Prospěch - za hodnocení prospěchu a klasifikaci odpovídá vyučující jednotlivých předmětů.

b) Chování - za věcnou správnost podkladů pro klasifikaci chování žáků zodpovídá třídní učitel. O snížené známce z chování rozhoduje ředitel školy po schválení v pedagogické radě. Třídní učitel prokazatelným způsobem uvedomí zákonného zástupce žáka o důvodech snížení známky z chování.

Zásady a kritéria pro hodnocení a klasifikaci

Při celkovém i průběžném hodnocení učitel:

- Uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi. Bere ohled k jeho věkovým zvláštnostem i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat ve výkonu pro určitou indispozici.
Přihlíží také ke schopnostem, individuálním zvláštnostem, míře a stupni postižení žáka.
- Dodržuje zásadu, že výsledné hodnocení odpovídá možnostem a schopnostem žáka. Volí takové formy ověřování vědomostí a dovedností i komunikace s žáky, aby bylo vyloučeno jejich stresování.
- **Hodnotí schopnosti žáka v získávání vědomostí a dovedností, zvládnutí výstupů, aktivitu a práci v hodinách.**
- Posuzuje žákovy výkony komplexně v souladu se specifikou předmětu a cíli stanovenými ve školním vzdělávacím plánu, popřípadě individuálním vzdělávacím plánu a vždy seznámí žáka s výsledky hodnocení, s příčinami a možnostmi nápravy případných neúspěchů.
- Umožní žákovi opravu nepříznivého průběžného hodnocení.
- V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě.
- Chování neovlivňuje klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech.

Žák, má právo se vhodným způsobem ke svému hodnocení vyjádřit.

Přechází-li žák do jiné školy, zašle ředitel škole, na niž žák přechází, dokumentaci o žákovi a záznam o jeho chování a prospěchu za neukončené klasifikační období.

Při hodnocení a klasifikaci učitel sleduje:

- Míru praktického a samostatného využívání vědomostí, dovedností a návyků.
- Komunikační schopnosti žáka, jeho grafomotorický a grafický projev.
- Schopnost samostatné práce s učebními a kompenzačními pomůckami, s učebnicí, s počítačem.
- Schopnost adaptace a sebeobsluhy.
- Úroveň projevu a socializace, chápání a přijímání mravních a občanských hodnot.
- Pevnost a trvalost osvojení podstatných poznatků, jak učivu rozumí a zda projevuje zájem o získávání vědomostí.
- Aktivita a vztah žáka k činnosti.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci

- Hodnocení získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období.
- Ověřování znalostí je prováděno zásadně ve vyučovací hodině.
- Učitel oznamuje žákovi výsledek každého hodnocení, které zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů a výtvorů.
- Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě.
- Učitel sděluje všechny výsledky hodnocení, které bere v úvahu při celkové klasifikaci také zástupcům žáka, a to prostřednictvím zápisů a hodnotících razítek do zápisníku žáka.
- Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu.
- Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavech, apod.) vyučující přihlíží ke klasifikaci školy, kde byl žák dočasně vzděláván.

Zaostávání jednotlivých žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednávají na pedagogické radě, a to zpravidla k 15. listopadu a 15. dubnu.

Na konci klasifikačního období před jednáním pedagogické rady zapíše učitelé příslušných předmětů své hodnocení do katalogového listu žáka a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod.

Pokud je klasifikace žáka stanovena na základě písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat – tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30. 10. dalšího školního roku.

Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména nehodnotí žáky ihned po jejich nepřítomnosti delší než jeden týden. Účelem ověřování znalostí a dovedností není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co žák umí.

Třídní učitelé (popřípadě výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení žáka a způsobu získávání podkladů.

Vyplňování vysvědčení

- Žáci základní školy speciální jsou na vysvědčení hodnoceni pouze širším slovním hodnocením.

- Na první straně vysvědčení se k předmětu zapíše „hodnocen slovně / hodnocena slovně“ a na vnitřní straně tiskopisu se uvede širší slovní hodnocení pro jednotlivé předměty.
- Chování žáků se hodnotí podle stupnice na čtvrté stránce tiskopisu vysvědčení. Motivující hodnocení chování může vyučující provést i širším slovním hodnocením na vnitřní stránce dvojlistu tiskopisu vysvědčení.
- Žákovi 1. - 9. ročníku se na vysvědčení zaznamenává postup do vyššího ročníku školy.
- Po ukončení povinné devítileté školní docházky se na vysvědčení zaznamenává: „Žák splnil povinnou devítiletou školní docházku.“.
- Po ukončení desetileté docházky se na vysvědčení zaznamenává: „Žák ukončil školní docházku v základní škole speciální.“.

Informování zákonných zástupců

- Třídní učitel ve spolupráci s vyučujícím informuje na konci 1. a 3. čtvrtletí o prospěchu a chování žáka na třídních schůzkách, při náhlém zhoršení prospěchu nebo chování okamžitě.
- O prospěchu a chování informuje třídní učitel nebo učitel předmětu, pokud o to rodiče žáka požádají, kdykoli v průběhu klasifikačního období.
- Ředitel školy a vyučující informuje zákonné zástupce žáka v případě, že dojde k výraznému a déletrvajícimu zhoršení prospěchu a chování žáka.
- Všichni vyučující si zakládají podklady pro hodnocení za dané klasifikační období. Práce žáků jsou archivovány po dobu následujícího klasifikačního období u vyučujícího daného předmětu.
- Pokud žák neprospěl v některém z předmětů, informuje učitel daného předmětu prokazatelným způsobem zákonné zástupce žáka, podá jim odůvodnění, a to vše dříve, než se s touto skutečností seznámí prostřednictvím vysvědčení.

6. 4. Hodnocení chování

Chování žáků základní školy speciální se hodnotí s přihlédnutím ke stupni a rozsahu postižení a individuální schopnosti náhledu na vlastní chování.

Při hodnocení učitel zohledňuje druh a stupeň mentálního postižení žáka, jeho zdravotní stav a jeho individuální a věkové zvláštnosti, s akcentem na kultivaci žáka a rozvoj jeho schopností.

Výchovná opatření (pochvaly a jiná ocenění) – uděluje třídní učitel nebo učitel daného předmětu:

- ústní

- písemná – do zápisníků, jinou formou – diplom, dopis apod.
- na vysvědčení – schvaluje pedagogická rada a uděluje ředitel školy

Opatření k posílení kázně:

- napomenutí třídního učitele
- důtka třídního učitele
- důtka ředitele školy

Opatření k posílení kázně předchází zpravidla snížené známce z chování. Za jeden přestupek lze udělit pouze jedno opatření (musí následovat bezprostředně po prohřešku). Typ opatření se řídí závažností přestupku. Všechna výchovná opatření i opatření k posílení kázně se zaznamenávají do katalogového listu žáka (záznamy jsou datovány a podepsány). Třídní učitel musí nejpozději do jednoho týdne prokazatelným způsobem informovat zákonné zástupce žáka a ředitele školy o udělení opatření.

Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se hodnotí těmito klasifikačními stupni:

1 – velmi dobré

Žák respektuje ustanovení školního řádu a osvojil si základní pravidla společenského chování, která dodržuje ve škole i na veřejnosti. Projevuje dobrý vztah k učitelům i spolužákům.

2 – uspokojivé

Žák se dopustil závažného přestupku nebo se dopouští opakovaně méně závažných přestupků proti ustanovení školního řádu a pravidlům společenského soužití ve škole i na veřejnosti. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

3 – neuspokojivé

Žák se dopouští závažných přestupků proti školnímu řádu, nerespektuje pravidla společenského soužití a porušuje právní normy. Přes udělení opatření k posílení kázně pokračuje v asociálním chování a nemá snahu své chyby napravit.

6. 5. Hodnocení prospěchu (výsledků vzdělávání)

Při celkovém hodnocení je žák základní školy speciální hodnocen širším slovním hodnocením:

- Pololetní
- Na konci školního roku

Širší slovní hodnocení obsahuje:

- konkrétní informaci o úrovni osvojených vědomostí, dovedností a návyků, kterých žák dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů s ohledem na individuální charakteristiku žáků, druh a stupeň postižení
- popis chování při výuce, míru samostatnosti při zvládnutí zadaných požadavků
- výpověď o sociálním chování žáka, jeho schopnosti spolupracovat, podřídit se, pomoci druhým
- posouzení individuálních vlastností žáka, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

1 – Zadaný úkol zvládá výborně a samostatně

Žák dosahuje konkretizovaných výstupů, očekávaných kompetencí, klíčových kompetencí a cílů základního vzdělávání (dále jen stanovených výstupů), v určeném čase, s určitým podílem samostatné práce a jen s minimální pomocí učitele. Projevuje výrazný zájem o výuku a o pozitivní rozvíjení své osobnosti. Plní zadané úkoly. Při výuce využívá svých schopností, možností a rezerv.

2 - Zadaný úkol zvládá s drobnými nedostatky nebo s částečnou pomocí

Žák dosahuje stanovených výstupů v určeném čase, jen s malou pomocí učitele. Pravidelně projevuje snahu samostatně pracovat. Projevuje zájem o výuku a o rozvíjení své osobnosti. Plnění zadaných úkolů vykazují drobné nedostatky. Při výuce se snaží plně využívat svých schopností a možností.

3 – Zadaný úkol zvládá pouze s pomocí

Žák dosahuje stanovených výstupů, v delším než určeném čase a s výraznou pomocí učitele. Schopnost samostatně pracovat projevuje jen částečně. Projevuje částečný zájem o výuku a rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku a plnění zadaných úkolů často vykazují výraznější nedostatky. Svých schopností, možností a rezerv využívá při výuce jen částečně, a vykazuje jen malou snahu o zlepšení tohoto stavu.

4 - Zadaný úkol zvládá i s pomocí velmi obtížně

Žák dosahuje i přes výraznou pomoc učitele a za mnohem delší než určený čas jen některých stanovených výstupů. Schopnost pracovat samostatně projevuje pouze výjimečně. Projevuje malý zájem o výuku a rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku trvale vykazuje výrazné nedostatky. Svých schopností, možností a rezerv využívá při výuce jen velmi málo.

5 - Zadaný úkol nevládá ani s pomocí

Žák nedosahuje prakticky žádných stanovených výstupů, ani ve výrazně delším, než určeném čase, a to i přes maximální pomoc a snahu učitele. Schopnost samostatně pracovat prakticky neprojevuje. O výuku a rozvíjení své osobnosti neprojevuje zájem. Na výuku se nepřipravuje. Své schopnosti, možnosti a rezervy při výuce nevyužívá.

Hodnocení práce v zájmových útvarech

Škola může pro žáky organizovat zájmové kroužky. Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- pracoval(a) úspěšně
- pracoval(a)

Celkové hodnocení žáků a podmínky postupu do dalšího ročníku

Celkové hodnocení žáka na vysvědčení se vyjadřuje stupni

- a) prospěl(a)
- b) neprospěl(a)

Žák je hodnocen stupněm:

- a) „prospěl“, dosahuje v povinných předmětech očekávané výstupy.
- b) „neprospěl“, nedosahuje v některém z povinných předmětů očekávané výstupy.

Do vyššího ročníku postupuje žák, který na konci II. pololetí prospěl ze všech povinných předmětů. Do vyššího ročníku postoupí i žák I. stupně, který již v rámci I. stupně opakoval ročník a žák II. stupně, který již v rámci II. stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch.

Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby mohla být provedena nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné klasifikovat ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí neklasifikuje.

Nelze-li žáka pro závažné objektivní potíže klasifikovat na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do 15. října. Do té doby žák navštěvuje podmíněně nejbližší vyšší ročník. Žák, který nemohl být ze závažných objektivních, zejména zdravotních důvodů klasifikován ani v náhradním termínu, opakuje ročník.

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti klasifikace v jednotlivých předmětech na konci prvního nebo druhého pololetí, může do tří dnů ode dne, kdy bylo žákovi vydáno vysvědčení, požádat ředitele školy o jeho komisionální přezkoušení. Je-li vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů po doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.

Komisi pro přezkoušení žáka jmenuje ředitel školy. V případě, že je vyučujícím ředitel, jmenuje komisi krajský úřad. Komise je tříčlenná, tvoří ji předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel, zkoušející učitel, jímž je zpravidla vyučující daného předmětu a přísedící. Klasifikační stupeň určí komise většinou hlasů. O komisionální zkoušce se pořizuje protokol. Další přezkoušení žáka je nepřipustné.

6. 6. Sebehodnocení žáků

Pravidla pro sebehodnocení žáků

- Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků, posiluje sebeúctu a sebevědomí žáků.
- Je zařazováno do procesu vzdělávání průběžně všemi vyučujícími, způsobem přiměřeným věku a postižení žáků.
- Chyba je přirozená součást procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat, hodnocení žákova výkonu nelze provést jen hodnocením, musí být doprovázeno rozbořením chyby žáka. Chyba je důležitý prostředek učení.
- Při sebehodnocení se žák snaží vyjádřit:
 - co se mu daří
 - co mu ještě nejde, jaké má rezervy
 - jak bude pokračovat dál
 - sebedůvěra
 - vztahy v třídním kolektivu
- Pedagogové vedou žáka, aby komentoval svoje výkony a výsledky, momentální stav ústním vyjádřením nebo pomocí obrázku.
- Sebehodnocení žáků nemá nahradit klasické hodnocení (hodnocení žáka pedagogem), ale má pouze doplňovat a rozšiřovat evaluační procesy a více aktivizovat žáka.
- Hodnocení učitele není jediným zdrojem motivace.

6.7. Výstupní hodnocení

Hlavním obsahem výstupního hodnocení je vyjádření o dosažené výstupní úrovni vzdělání ve struktuře vymezené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Dále výstupní hodnocení žáka obsahuje vyjádření o:

- a) možnostech žáka a jeho nadání
- b) chování žáka v průběhu povinné školní docházky
- c) dalších významných skutečností ve vzdělávání žáka.

Výstupní hodnocení žáka vydává škola žákovi na konci prvního pololetí školního roku, v němž splní povinnou školní docházku.

Přehled právních předpisů, ze kterých klasifikační řád vychází:

Zákon č. 561/2004 Sb. (školský zákon)

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
Vysvědčení se vyplňuje podle pokynu MŠMT ČR čj. 25668/2005-22

7. Autoevaluace školy

Vlastní hodnocení školy (VHŠ) napomáhá ke zkvalitnění vzdělávání. Cílem je zhodnocení současného stavu a následně vede ke zkvalitnění ŠVP ZŠS a zefektivnění procesu výuky. Vnitřní hodnocení školy stanoví § 11 a §12 zákona č.561/2004 Sb. (školský zákon) a vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy. Sleduje koncepční záměr ŠVP a jeho plnění, určuje oblasti, ve kterých škola dosahuje dobrých výsledků a oblasti, kde je třeba vzdělávání zlepšit a účinnost opatření obsažených v předchozím vlastním hodnocení školy.

Oblasti autoevaluace:

a) Průběh vzdělávání

VHŠ sleduje:

Soulad ŠVP s RVP ZŠS (cílové kompetence ŠVP, variabilita ŠVP)

Reálnost jednotlivých učebních osnov s ohledem na specifické potřeby žáků.

Práci jednotlivých učitelů (jak mají promyšlené cíle a metody výuky, jaká používají kritéria a nástroje pro hodnocení žáků a dodržování stanovených pravidel hodnocení, vedení žáků k sebehodnocení).

Efektivnost výuky (vyváženost struktury hodin, návaznost učiva, styly učení, individuální přístup k žákovi, využívání pomůcek, motivace žáků, průběžné vyhodnocování výsledků učení).

Soulad nabídky volitelných a nepovinných předmětů s představou žáků a rodičů.

Nástroje:

rozbor školní dokumentace

kontrola a pozorování - hospitace

skupinová diskuse

sebehodnocení vedení školy

sebehodnocení třídních učitelů

hodnocení žáků (např. dotazníkem, rozhovorem)

b) Výsledky vzdělávání

VHŠ sleduje:

Vhodnost hodnocení žáků vzhledem k jejich diferencovanosti.

Pokrok jednotlivých žáků v průběhu celého vzdělávacího procesu.

Vědomosti, dovednosti, schopnosti a postoje žáků

Úspěšnost žáků v dalším vzdělávacím procesu

Úspěšné zařazení žáka do běžného života a jeho uplatnění

Úspěšnost využití schopností nabytých ve škole v běžném životě

Výsledky vzdělávání vzhledem ke stanoveným cílům vzdělávání

Efektivní systém zjišťování výsledků vzdělávání – komplexní hodnocení

Zvládnutí očekávaných výstupů a dosažení kompetencí podle ŠVP

Dovednosti pracovní, spolupráce, komunikace

Počet úspěšných, neúspěšných, popř. trestaných žáků

Názory Školské rady, Klubu rodičů jako poradního orgánu

Nástroje:

rozbor školní dokumentace

kontrola a pozorování

skupinová diskuse

sebehodnocení vedení školy

sebehodnocení třídních učitelů, učitelů

hodnocení žáků (např. technikou volného psaní, dotazníky)

hodnocení závěrů pedagogických rad

výsledky Výroční zprávy školy

c) Podmínky ke vzdělávání – materiální, technické, ekonomické, hygienické a další

VHŠ sleduje a stanovuje:

Potřebné podmínky k naplnění cílů (bezbariérovost, vybavenost, odborné učebny, psychosociální podmínky výuky, personální podmínky, prostory, pomůcky, učebnice, technické prostředky, pracovní a relaxační činnost učitelů a žáků, funkčnost a estetická úroveň budov, podmínky pro jednání s rodiči apod.

Nástroje:

vlastní hodnocení učitelů a žáků

pozorování

kontrola - hospitace

skupinová diskuse, podněty učitelů

sebehodnocení vedení školy

sebehodnocení učitelů a žáků

zhodnocení inventarizace

výsledky Závěrečné zprávy o hospodaření školy

výsledky Výroční zprávy školy

d) Školní klima, vztahy s pracovníky jiných úseků především s JÚ Liberec a vztahy s rodiči

VHŠ sleduje:

Přístup k informacím a jejich přenos (např. komplexní hodnocení, nástěnky, konzultační hodiny tř. učitele a výchovného poradce, třídní schůzky,)

Motivaci k práci učitele (osobní ohodnocení, finanční odměny, písemné nebo ústní ocenění, ocenění profesionálního a osobnostního růstu učitele, zvýšení kompetencí)

Motivaci k práci žáka (pochvaly, možnost sebeevaluace, objektivnost (např. názor třídy jako zpětná vazba učiteli i žákům), kladná zpětná vazba, svoboda projevu, možnost dialogu s dospělým, vyjádření názoru žáka, osobní dopisy na konci šk. roku...)

Jasně cíle a plány (veřejně přístupné podklady pro osobní hodnocení, plány práce – krátkodobé, střednědobé, dlouhodobé, inovace školy, kompetence nepedagogických i pedagogických pracovníků)

Vzájemné chování: učitel – žák, učitel – zaměstnanec JÚ,
žák – žák, škola - veřejnost, učitel - rodič
vedení – učitel, vedení - rodič

(komunikační toky oběma směry, systémová propojenost)

Vzájemnou důvěru především mezi žáky a učiteli apod.

Kvalitu činností výchovného poradce ve vztahu k potřebám školy, žáků a rodičů

Kvalitu spolupráce rodičů se školou a využívání jejich námětů a připomínek

Pocit sounáležitosti a hrdosti na školu

Vztahy učitelů a vedení s rodiči (otevřenost školy, pořádání společných akcí, dostupnost rodičů k požadovaným informacím apod., spolupráce s Radou školy a Klubem rodičů)

Nástroje:

skupinová diskuse – Klub rodičů

sebehodnocení vedení školy

sebehodnocení učitelů a žáků

dotazníky

pozorování

rozhovor

kronika

Výroční zpráva školy

e) Řízení školy, práce a další vzdělávání pedagogů

VHŠ sleduje:

Spolupráci vedení s ostatními úseky školy (MŠ, SPC, aktivační odd.)

Systém vedení pedagogických pracovníků (další vzdělávání pracovníků, doplňování kvalifikace, odborné vedení absolventů, nekvalifikovaných uč., asistentů pedagoga)

Dokument - koncepční záměr rozvoje školy
Dokument - školní řád, řady ostatních pracovišť
Dokument – výroční zpráva, závěrečná zpráva
Dokument - pravidla hodnocení
Koncepčnost řídicích činností ve škole
Účelnost rozvrhu hodin
Kvalitu a efektivitu školního řádu
Přístup učitele k dalšímu sebevzdělávání a systém dalšího vzdělávání a samostudia ve vazbě na potřeby školy

Nástroje:

rozbor školní dokumentace
skupinová diskuse
sebehodnocení vedení školy
sebehodnocení učitelů a žáků
dotazníky
analýza

▪ **Kritéria**

Kritéria autoevaluace jsou stanovována pro jednotlivé dílčí cíle, které si škola stanovuje na dva školní roky. Jejich stanovení budou předcházet nástroje pro zjištění názorů na současný stav, např. dotazníky na klima školy a průběžné rozhovory s učiteli a žáky, pracovní dílny, ankety žáků a výstupy z týmové spolupráce, Rady rodičů, komplexního hodnocení apod.

Vyhodnocování

Vyhodnocování dotazníků bude probíhat v bodech a v procentech:

Body	1	2	3	4
%	100% - 75%	75% - 50%	50% - 25%	25% - 0%
slovně	velmi dobrý	dobrá	vyhovující	nevyhovující

Závěr

VHŠ sleduje a navrhuje:

Oblasti, ve kterých škola dosahuje dobré výsledky

Oblasti, kde je třeba úroveň vzdělávání zlepšit

Návrh opatření

Účinnost opatření obsažených v předchozím vlastním hodnocení – zpětná vazba

Časové rozvržení autoevaluačních činností

Termín	činnost
Srpen, září	Návrh struktury VHŠ, sebehodnocení práce učitelů a hodnocení ředitelem školy za minulý šk.rok
září	Projednání struktury a metodiky VHŠ s pedagogickou radou (§ 9 vyhlášky č.15/2005 Sb.)
říjen	Ustavení skupin hodnotitelů, projednání vlastního hodnocení školy v pedagogické radě za minulý školní rok
listopad	Rozdání listů a jiných pracovních materiálů hodnotitelům dovednostní testy žáků - CERMAT
Prosinec-duben	Průběh vlastního hodnocení školy – monitorování a posouzení práce na škole
květen	Předání a zpracování výsledků (ŘŠ nebo jím pověřená skupina) Zhodnocení výsledků přijímacího řízení na střední školy
Červen-září	Vypracování výroční zprávy
Říjen - listopad	Projednání výsledků VHŠ v pedagogické radě Využití zprávy o VHŠ (vyhodnocení, přijetí opatření)
Listopad-prosinec	Zpětná vazba (úprava koncepce, organizace školy, rozpočtu, kontroly...)
V průběhu roku	hospitační činnost – práce učitelů i žáků vzájemné hospitace učitelů

Evaluační zpráva bude přílohou výroční zprávy školy.

8. Závěrečná ustanovení.

Školní vzdělávací program Základní školy a Mateřské školy pro tělesně postižené v Liberci, Lužická 920 / 7, je otevřený dokument, který bude inovován podle měnících se potřeb žáků, zkušeností učitelů i měnících se potřeb společnosti v návaznosti na změny v RVP. K případným změnám bude docházet v takové časové posloupnosti, aby nedocházelo ke změnám v průběhu školního roku.

ŠVP bude do práce školy zaváděn postupně:

Šk.rok 2010/2011	1. a 7. ročník
Šk.rok 2011/2012	2. a 8. ročník
Šk.rok 2012/2013	3. a 9. ročník
Šk.rok 2013/2014	4. a 10. ročník
Šk.rok 2014/2015	5. a 6. ročník

Školní vzdělávací program Základní školy a Mateřské školy pro tělesně postižené je zveřejněn po projednání se školskou radou, je veřejným dokumentem, do kterého je možné nahlížet, pořizovat si z něj opisy a výpisy, popřípadě požádat o kopii.

Školní vzdělávací program Základní školy a Mateřské školy pro tělesně postižené se vydává v souladu s §5, odst. 3, zákona č.561/2004 Sb., Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

ředitelka ZŠ a MŠ pro TP - Mgr. Miroslava Holá

V Liberci dne 1.9.2010

